

Б.В. Магомедов, Н.С. Абашина, О.Б. Солтис

Пам'ятки черняхівської культури
в Київській області
Археологічна карта

Київ - 2003

Інститут археології Національної Академії наук України
Управління культури Київської обласної державної адміністрації
Центр з охорони пам'яток історії, археології та мистецтва

Серія "Археологічна карта Київщини"

Б.В. Магомедов, Н.С. Абашина, О.Б. Солтис

Пам'ятки черняхівської культури
в Київській області
Археологічна карта

Київ - 2003

Б.В. Магомедов, Н.С. Абашина, О.Б. Солтис. Пам'ятки черняхівської культури в Київській області. Археологічна карта / Серія "Археологічна карта Київщини". - Київ, 2003. - 118 с.

Монографія містить каталог поселень та могильників черняхівської культури (III – початок V ст. н.е.), виявлених та досліджених в Київській області. Розглянуто також результати вивчення цих старожитностей як джерела для реконструкції історії, економіки та побуту людності України середини I тис. н.е.

Для археологів, істориків, краєзнавців і всіх, хто цікавиться минулим нашого краю.

B.V. Magomedov, N.S. Abashina, O.B. Soltys. The sites of Chernyakhov culture in the Kiev region. An archeologic map / Series "Archeologic map of the Kiev area". - Kiev, 2003.

The monography contains the catalogue of settlements and burial grounds of Chernyakhov culture (3rd - beginning 5th AD), found out and investigated in the Kiev area. The results of studying of these antiquities are a source for reconstruction of a history, economy and a life of the population of Ukraine of middle 1st thousand AD.

Затверджено до друку Вченою радою
Інституту археології НАН України

Рецензенти: д.і.н. Р.В. Терпиловський, к.і.н. О.В. Петраускас

Редакційна колегія серії: Т.М. Моргун, д.і.н. Б.В. Магомедов, О.Б. Солтис

Опрацювання карт: Зоя Магомедова

ISBN 966-02-2766-3

© Б.В. Магомедов, Н.С. Абашина, О.Б. Солтис

Шановні читачі !

Раді нагоді представити Вам цю монографію – результат плідної співпраці фахівців Інституту археології НАН України та Обласного центру з охорони пам'яток історії, археології та мистецтва при Управлінні культури Київської обласної державної адміністрації.

Саме на території Київщини, надзвичайно багатій на археологічну спадщину, було відкрито перші пам'ятки таких відомих зараз археологічних культур, як трипільська, лебедівська, підгірцівська, зарубинецька та черняхівська. За більш ніж сто років, що пройшли від часу видання В.Б. Антоновичем першої наукової карти старожитностей Київщини, картографуванням пам'яток різних епох та культур займалося чимало дослідників, проте розвідувальними роботами щорічно відкриваються десятки нових поселень і могильників. Тому безперечно актуальною є інформація про сучасний стан досліджень як окремих пам'яток, так і культур в цілому.

Випуск цієї монографії дає можливість започаткувати відразу два серійних видання: Археологічну карту Київщини та Карту пам'яток черняхівської культури України.

Символічно, що публікація карти пам'яток черняхівської культури починається випуском саме по Київській області, на території якої на рубежі XIX-XX століть було відкрито перші пам'ятки цієї, тепер всесвітньо відомої, археологічної культури.

Начальник Управління культури

Київської обласної державної адміністрації

В.П. Шлапак

Зміст

Дослідження черняхівської культури на Київщині	6
Каталог поселень та могильників	14
Баришівський район	14
Білоцерківський район	19
Богуславський район	22
Васильківський район	23
Володарський район	33
Згурівський район	38
Кагарлицький район	39
м. Київ	44
Макарівський район	45
Миронівський район	46
Обухівський район	47
Переяслав-Хмельницький район	51
Рокитнянський район	68
Сквирський район	73
Ставищенський район	77
Таращанський район	80
Тетіївський район	84
Фастівський район	86
Яготинський район	96
Список пунктів знахідок монет римської доби в Київській області	99
Алфавітний покажчик	100
Література	103
Архівні матеріали	107
Список скорочень	110
Карти	111

Дослідження черняхівської культури на Київщині

В історії вивчення племен III-IV століть н.е., що залишили старожитності черняхівської культури, Київщині належить особливе місце. Саме тут, біля сіл Ромашки та Черняхів, видатний український археолог Вікентій Хвойка у 1899-1901 рр. вперше дослідив "поля поховальних урн черняхівського типу" [Хвойка 1901;1913]. За минуле століття пам'ятки такого типу – могильники та поселення були виявлені в більшості регіонів України від Прикарпаття до Харківщини та Чорноморського узбережжя, в суміжних областях Російської Федерації – Курській та Білгородській, в Молдові та Румунії (карта 1). Зараз лише в Україні відомо близько трьох тисяч черняхівських пам'яток. Археологічні розкопки проводилися більше, ніж на двох сотнях пам'яток. На території Київської області, яка є однією з найкраще досліджених, зафіксовано 420 пам'яток черняхівської культури (карти 2-8). На двох десятках поселень і могильників проведені археологічні розкопки.

Дослідження черняхівських пам'яток Київщини після В.В. Хвойки продовжила його учениця В.С. Козловська. В 1929 р. вона провела розкопки на могильнику та поселенні поблизу с. Дідівщина та на могильнику в с. Ромашках. Кілька поховань було виявлено у 1937 р. в Києві на нинішній садибі Національного музею історії України під час досліджень Старокиївської гори під керівництвом М.Т. Мовчанівського. В період окупації України гітлерівськими військами частина черняхівських колекцій була вивезена в Німеччину. Упорядкування та приведення до ладу музейних фондів після війни супроводжувалося розгортанням польових досліджень. Зокрема, в Київській області в 1946 р. С.В. Махно продовжила дослідження поселення біля с. Жуківці, розпочаті нею разом з М.Л.Макаревичем в 1940 р. В 1947 р. М.Ю. Брайчевський і А.Т. Сміленко виявили ряд черняхівських поселень в Рокитнянському районі та обстежили територію могильника в Ромашках. В 1948 р. В.М. Даниленко і А.Д. Столяр досліджували поселення в Єрківцях, де виявили рештки кількох жител. В 1952, 1954 рр. В.К. Гончаров і С.В. Махно досліджували могильник в Переяславі-Хмельницькому.

В 1959-1963 рр. ряд черняхівських пам'яток Київщини обстежив співробітник Інституту археології Російської академії наук Е.О. Симонович. Зокрема, в 1959 р. він відкрив в с. Ромашки поселення, пов'язане з відомим могильником, на якому також дослідив трупопокладення. Ще 21 поховання ним було виявлене на Черняхівському могильнику та 4 тілопокладення на могильнику в с. Дерев'яна Обухівського району.

В наступні роки епізодичні роботи по дослідженню черняхівських пам'яток Київщини проводили співробітники Інституту археології НАН України. С.П. Пачкова у 1969 р. провела дослідження поселення "Яблоновка" (Пилипча II). В 1981-1982 рр. на Київщині працювала Середньодніпровська слов'яно-руська експедиція (В.Д. Баран, Г.М. Некрасова), метою якої було дослідження черняхівських поселень поблизу с. Хлопків. В 1982-1985 рр. Р.В. Терпиловський досліджує черняхівські об'єкти на багатощаровому поселенні поблизу с. Глеваха. В 1988-1989 рр. поблизу с. Велика Снітинка Б.В. Магомедов дослідив унікальний виробничий центр черняхівської культури, де виготовляли рогові гребені. У 1990 р. він спільно із М.Є. Левадою проводив розкопки поселення біля с. Гребінки, а у 2001-2002 рр. з С.М. Рижовим – на двошаровому поселенні під м. Ржищів.

Під час розвідкових робіт черняхівські пам'ятки були виявлені у 1969 р. в Білоцерківському районі (начальник експедиції С.С. Березанська). В ході обстеження давніх оборонних споруд – Змійових валів на початку 1970-х рр. ряд поселень знайшов А.С. Бугай, пізніше експедиція Інституту археології НАН України під керівництвом М.П. Кучери. З 1985 р. велика робота по виявленню і обстеженню археологічних пам'яток розгорнулася в зв'язку з підготовкою Зводу пам'яток історії і культури України. Археологічні розвідки проводилися десятком загонів протягом кількох років. Участь в їх роботі брали С.П. Пачкова, Р.С. Орлов, Б.В. Магомедов, В.М. Зоценко, С.А. Скорий, Я.П. Гершкович, Б.І. Звіздецький, Т.І. Латуха, Ю.М. Олійник та ін. У 1991 р. розвідки в Кагарлицькому районі провів М.І. Вейдико.

З 1970 р. систематичні дослідження в Київській області проводить археологічна експедиція Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, до 1992 р. – під керівництвом Н.М. Кравченко, з 1994 р. її очолює Р.Г. Шишкін. У різний час в роботі експедиції брали участь Н.С. Абашина, Є.Л. Гороховський, А.П. Томашевський, О.В. Петраускас, А.В. Петраускас, І.А. Готун, С.Д. Лисенко, А.В. Скиба та ін. Експедиція розгорнула роботи по обстеженню території у басейнах річок Стугни, Ірпеня, Красної. В результаті суцільного обстеження Фастівського району виявлено і обстежено 25 місцезнаходжень черняхівської культури, видано карту [Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002]. Розкопки проведені на поселеннях і могильниках у Дерев'яній, Обухові, Малополовецькому, з 1995 р. – у Великій Бугаївці.

З кінця 80-х років пам'ятки черняхівської культури, серед інших, стали предметом активної охоронно-дослідницької діяльності Центру охорони пам'яток історії, археології та мистецтва Київського обласного управління культури. Зокрема ведеться робота по обліку та охороні, створенню Списку пам'яток та археологічної карти області. Цією роботою в різний час активно займалися О.В. Серов, П.М. Покас, О.Б. Солтис, М.Є. Левада, Р.М. Осадчий. З 1991 р. дослідження в Київській області здебільшого носять рятівний характер, проведення розвідок підпорядковане охоронним та землепорядним роботам.

Великі роботи по виявленню, обстеженню і дослідженню археологічних пам'яток Лівобережної Київщини проводить експедиція Переяслав-Хмельницького музею-заповідника (М.І. Сікорський, Є.В. Махно, Г.М. Бузян, М.М. Буйлук, О.В. Колибенко, М.Т. Товкайло, М.В. Роздобудько, Д.А. Тетеря, О.В. Костюк). На півдні області плідно працює співробітник Білоцерківського музею О.В. Стародуб.

Отже, за столітнє дослідження археологічної спадщини Київщини був отриманий досить великий матеріал. Перша спроба впорядкувати черняхівські пам'ятки України і Київщини зокрема була здійснена С.В. Коршенком і В.П. Петровим наприкінці 1930-х років. Але війна стала на заваді виданню цього зведення. Згодом, разом з іншими архівними матеріалами, ці відомості були враховані Є.В. Махно. Таким чином, перше зведення черняхівських пам'яток Київської області вміщено в роботі Є.В. Махно “Памятники черняховской культуры на территории УССР” (1960). Дослідниця подала інформацію про 61 місцезнаходження черняхівської культури на Київщині. В 1983 р. у серії “Свод археологических источников” вийшла робота Е.О. Симоновича і Н.М. Кравченко “Погребальные обряды черняховской культуры”, де міститься каталог могильників. Зокрема, враховано 20 могильників і окремих поховань в Київській області.

В 70-і роки з'являються довідкові видання, розраховані не лише на фахівців. Це, насамперед, “Київська область” (1971) із серії “Історія міст і сіл України”, де археологічні пам'ятки розглядаються як один з видів історичної спадщини. У 1977 р. побачив світ “Довідник з археології України. Київська область”, підготовлений і впорядкований Н.І. Шендрик. Видання і до цього часу є універсальною довідковою збіркою археологічних пам'яток області, незважаючи на обмежений обсяг, відсутність у ряді випадків чітких географічних характеристик та належних

карт. У Довіднику вміщено інформацію про 71 місцезнаходження черняхівської культури, здебільшого з посиланнями на попередню роботу Є.В. Махно.

Черняхівська культура в цілому є виключно важливим історичним явищем, без врахування якого неможливо реконструювати історію Східної Європи в 1 тис.н.е. Вивченню проблем, пов'язаних з черняхівською культурою на території України, присвячені окремі розділи фундаментальних робіт "Археология УССР" (т. 3, Київ, 1986), "Славяне Юго-Восточной Европы" (Київ, 1990), "Давня історія України" (т. 3, Київ, 2000), "Історія української культури" (т. 1, Київ, 2001), "Етнічна історія давньої України" (Київ, 2000), наукові збірники [МІА №82, №116, №139, №187; Могильники черняхівської культури. - Москва, 1979; 1988; Сто лет черняхівської культури. - Київ, 1999; Stratum plus. - 1999. - №4; - 2000. - №4; Die Sintana de Mures-Cernjachov-Kultur. Akten des Internationalen Kolloquiums. - Bonn, 1999], монографії [Брайчевський 1964; Баран 1981; Винокур 1972; 2000; Никитина 1985; Магомедов 1987; 2001; Любичев 2000] та численні статті (див. бібліографічні покажчики [Археология Украинской ССР 1989; Археология України 1999]).

На всьому обсязі свого розселення черняхівська людність займала родючі, переважно чорноземні, ґрунти [Шшикін 1999, с. 136]. На Київщині північна межа поширення поселень практично співпадає із межею лісостепової зони, на бідних ґрунтах Полісся вони відсутні (карта 2). Зазвичай селища були розташовані по схилах берегів річок та струмків смугами довжиною від кількох десятків метрів до кілометра і більше. Але оскільки різні ділянки великих поселень існували неодноразово, їхні розміри треба сприймати умовно. Зовнішніми ознаками поселень нині виступають скупчення уламків посуду, перепаленої глиняної обмазки та інших культурних залишків, що найкраще фіксуються на зораному ґрунті. На півдні України відомі черняхівські городища-фортеці [Магомедов 1987, с. 29; Смиленко 1992], але в Середньому Подніпров'ї вони досі не виявлені.

При розкопках черняхівських поселень археологи знаходять залишки жител. Серед них трапляються наземні будівлі і напівземлянки із заглибленою в ґрунт долівкою. Так, Великий Снітинці досліджено рештки згорілої наземної хати розміром 7 x 8,5 м (рис. 18). Стіни були сплетені з пруття і обмащені глиною з домішкою солом'яної січки. Очеретяна покрівля даху також була вкрита шаром глини. Пропечена до червоного кольору обмазка зберегла відбитки очерету та дерев'яних конструкцій. Житло обігрівалося вогнищем, що мало вигляд прямокутної глинобитної площадки. На розжарених черняхівських таких відкритих печей пекли хліб та підсушували зерно перед помолом. Всередині будівлі і поряд з нею знаходились ями-льохи для збереження врожаю.

Наземні житла іншого типу відкриті на поселенні Гребінки (рис. 5А). Розміри згорілої будівлі № 3 становили 8 x 16,5 м. Внутрішній простір був поділений перегородками на три частини: в центрі – сіни, західне приміщення служило хлівом для худоби, східне було житловою кімнатою. Тут знайдено уламки посуду та інші речі. Біля вогнища лежали обуглені дерев'яні деталі та глиняні грузила від ткацького верстата. Наземні будівлі досліджені також у Жуківцях, Черняхіві, Єрківцях.

На лівобережному поселенні Хлопків І черняхівське населення мешкало в невеликих напівземлянках глибиною 1-1,3 м (рис. 1: 2). В плані вони наближені до квадрата, площа складає 10-17 кв.м. Поблизу жител розташовані невеликі господарчі споруди та ями-сховища. Заглиблені житла знайдено також у Глевасі та Малополовецькому. В Обухові І обидва типи будівель співіснували.

Мертвих ховали на могильниках поблизу поселень (рис. 7; 10: 1). Нині ці некрополі зовнішніх ознак не мають. Поховальні звичаї не були для всіх єдині [Сьмонович, Кравченко 1983; Никитина 1985]. На кладовищах співіснують поховання-тілопокладення та тілоспалення. Перші (інгумації), звичайно робилися в простих прямокутних ямах (рис. 13: 32). Рідше трапляються ями з заплічками (тобто з вирізаними в землі боковими приступками, на які спиралося перекриття

могили), з підбоями та склепи-катакомби (рис. 10: 2, 3). Подібні складні форми ям були більш поширені у степових та причорноморських областях України. Представників місцевої аристократії ховали в дерев'яних камерах-домовинах, прикладом чого є поховання 146 та 147 з Черняхівського могильника. На жаль, як і переважна більшість інших багатих захоронень, вони були перекопані і поруйновані ще у давнину.

Померлих укладали в могилах головою на північ або на захід. Помічено, що труположення з північною орієнтацією мають більше речового інвентаря і частіше бувають зруйновані. Існує думка, що західна орієнтація небіжчика пов'язана з першим проникненням на Україну вчення Христа [Симонович 1978]. Перекопувалися поховання в ході ритуальних дій. Про це свідчать залишки "гризни" - поминальних вогнищ, що трапляються у заповненнях могил чи поряд (вугіль, перепалені уламки кераміки та кісток тварин). Іноді на некрополях знаходять ями з цілим посудом, але без людських решток. Дослідники пов'язують їх з ритуалом жертвоприношення або "годування душ" небіжчиків. За іншою версією, це "кенотафи" - символічні могили одноплемінників, що загинули десь на стороні.

Тілоспалення (кремації) на черняхівських некрополях Середнього Дніпра складають понад третину усіх поховань. Щоправда таке співвідношення має досить умовний характер і насправді їх було більше, оскільки кремації залягають на невеликій глибині і часто бувають зруйновані оранкою або розмивом ґрунту. Основними різновидами поховань з кремаціями є урнові (кальциновані кістки та супроводжуючий інвентар вміщено в посудину-урну) та ямні (рис. 2: 1; 11: 1). Спалення небіжчиків відбувалося на самих кладовищах, внаслідок чого утворювався так званий "культовий шар", що вміщував перепалені кістки, уламки посуду, дрібні речі [Петрауска 1993].

Інвентар черняхівських поховань складається з залишків вбрання і прикрас небіжчика та речей, покладених до могили з ритуальною метою (рис. 2; 3; 9-11; 13-15). На жіночих скелетах звичайно знаходять дві бронзові чи срібні застібки-фібули, якими скріплювали на плечах верхній одяг (плащ), поясну пряжку, намиста з скла, сердолику, бурштину, коралів. Намиста або бісер іноді нашивалися на головні убори та одяг. В чоловічих похованнях знаходять зазвичай по одній фібулі. Пряжки трапляються не лише на поясі, а й біля ніг (від взуття). Носили підвіски-амулету: бронзові, срібні або й золоті лунниці та "відерця", пірамідальні підвіски з оленячого рогу, кабанячі ікла, просвердлені римські монети. Постійним супутником жінки було веретено: глиняні пряслиця від них є звичайною знахідкою в похованнях. Часто трапляються гребені, ножі, голки у кістяних футлярах. Зрідка в похованнях трапляється зброя.

Посуд, поставлений до могил, містив ритуальну їжу та питво, що супроводжували небіжчика у потойбічний світ. В багатих похованнях буває до двох десятків різних посудин. Крім горщиків, мисок, глеків та келихів, триручних ваз місцевого виробництва, трапляються привізні червонолакові посудини, амфори, скляний та металевий посуд тощо. Захоронення знатного чоловіка, можливо князя, з Переяславського могильника (поховання 5) містило, крім залишків золототканої парчі та металевих деталей від одягу, багато керамічного посуду, скляний келих, вістря стріли, залізу шпору, гребінь, намистину з бурштину, набір гральних жетонів з чорного та білого скла, срібні деталі від дерев'яної скриньки

Економічною основою черняхівського суспільства було високорозвинуте для того часу, на рівні римських провінцій, сільське господарство. З III століття вперше на території України широко впроваджуються залізни наральники, які в порівнянні з дерев'яним ралом значно підвищували продуктивність рілляництва. Землероби Подніпров'я вирощували просо, ячмінь, пшеницю, горох. Обгорілі зерна та відбитки на глині цих культур знайдено в Обухові I, Дерев'яній, Великій Снітинці 2, Глевасі, Хлопкові. Врожай збирали серпами та косами. Прогрес у переробці зернової продукції відбиває поява ручного ротаційного млина римського типу. Уламки жорнових каменів діаметром близько 50 см є звичайною знахідкою на поселеннях.

Про високий рівень тваринництва свідчить склад кісток з житлових та господарських об'єктів, серед яких залишки мисливської здобичі складають лише 3,5%. У Східній Європі таке низьке значення мисливства вдруге зафіксоване аж у пізньому середньовіччі. Близько 40% стада у черняхівських племен Правобережного Лісостепу складала велика рогата худоба, по 25% - дрібна рогата та свині, решту - коні.

Найважливішими з давніх ремесел, що безпосередньо впливали на стан продуктивних сил суспільства, були металургійна та ковальська справи. На поселеннях Київщини знаходять багато залізних шлаків - відходів виробництва заліза з болотяної руди; рідше трапляються криці - напівфабрикат заліза (Мотовилівська Слобідка, Оленівка 1 та 2, Круті Горби, Велика Снітинка 2, Хлопків I, Дівички). В Обухові I, крім того, відкрито залишки залізоробоного горна.

З черняхівських пам'яток відомо 57 найменувань виробів з заліза і сталі - знаряддя праці, зброя, кінська зброя та спорядження вершника, предмети побуту та прикраси [Вознесенська 1972]. До рідкісних знахідок відносяться ковальські кліщі з Обухова I. З предметів озброєння найчастіше трапляються наконечники дротиків (Жуківці, Хлопків I, Велика Снітинка, Дзвеняче). Відомі також мечі, бойові сокири, деталі щитів [Магомедов, Левада 1996].

Серед великої кількості речей з кольорових металів більшість виготовлена з мідних сплавів (бронза, латунь), невелика доля з срібла та білону (сплав срібла з міддю). Золото складає рідкісне виключення. Більшість цих виробів - приналежності одягу та прикраси (фібули, пряжки, підвіски). З бронзи виготовляли також швацькі голки, шила, туалетні пінцети та ножики. На поселеннях Обухів I та Велика Снітинка знайдено тигли для лиття кольорових металів (рис. 19: 1).

Високий рівень черняхівського ремесла яскраво видбиває продукція керамічного виробництва, яке базувалося на масовому впровадженні гончарного кола та двоярусного випалювального горна. Тогочасні майстри виготовляли різноманітний посуд. Для кожного виду використовували особливий склад формувальної маси. На кухонну кераміку та великі посудини-сховища (піфоси) йшла глина з домашнього крупного піску або жорстий (товчений камінь). Така глина менш пластична і здатна витримувати різкі перепади температур. Столовий посуд звичайно робили з глини без штучних домішок. Вироби випалювали в двоярусних горнах в спеціальному режимі без доступу кисню, завдяки чому кераміка набувала різних відтінків сірого кольору. В землі від цих споруд звичайно зберігається нижня камера з топкою та горизонтальна перегородка з отворами - "решітка" (Хлопків I, Малополовецьке 2, Ржищів-Ріпниця 1 - рис. 6). Іноді всередині горнів знаходять і саму продукцію.

З грубої глиняної маси черняхівські гончарі виробляли в основному кухонні горщики з шерехатою поверхнею, рідше миски та дворучні глеки. Столовий посуд з тонкої глини оброблявся більш старанно. Поверхня цих посудин сірого або чорного кольору заглажена до блиску. Миски та глеки в профілі здебільшого мають гострі ребра. Вони бувають прикрашені пролощеним геометричним орнаментом (сітка, зигзаг, трикутники) або канелюрами по ребру. Глеки, вази з трьома ручками та келихи іноді оформлювали складними символічними візерунками та сюжетними зображеннями (рис. 2: 6; 11: 35, 36, 42; 13: 29; 13). Окремі взірці кераміки "черняхівського типу" є видатними творами прикладного мистецтва.

Невелика частина посуду вироблялася без гончарного кола, ручним (ліпним) способом. Для археологів його особлива цінність полягає в тому, що ліпний посуд в більшій мірі, ніж реміснича продукція, відбиває етнокультурні традиції народу. На кількох десятках черняхівських поселень та могильників Київської області знайдено ліпні посудини, типологічно пов'язані з виробами вельбарської культури східногерманського походження. Переважно це кулясті горщики з увігнутими усередину вінцями, поверхня яких штучно зроблена шорсткою (так звана "хрповата" або "рустована" поверхня), а також миски з маленьким X-подібним вушком, кухлики з великою ручкою тощо (Велика Снітинка, Гребінки, Черняхів, Циблі, Дерев'яна, Дідовщина, Круті Горби та ін.) (рис. 4: 5, 6, 11; 13: 12, 13, 19, 27, 30; 15: 4; 17: 4-7). В Хлопкові, Обухові I,

Жуківцях, Великій Бугаївці знайдений посуд інших типів. Здебільшого це горщики біконічної форми, що мають аналогії в київській та пенківській культурах (рис. 1: 5-7).

Багато дрібних речей у давнину вироблялося з кістки та рогу. Це різноманітні проколки, знаряддя до плетіння, рукоятки ножів, накладки до луків, прикраси, амулети та ін. В часи побутування черняхівської культури в Європі поширилася мода на багатоскладові гребені з оленячого рогу. Їх виготовлення набуло характеру окремої галузі ремесла. Виробництво потребувало ряду операцій з застосуванням спеціальних тонких пилок та свердел, затискачів та абразивів. На поселенні Велика Снітинка знайдено єдину поки що на Україні гребінницьку майстерню. Тут знайдено сотні пластин-заготівок до гребенів, бронзовий дріт на заклепки, різне знаряддя, тисячі обрізків-відходів оленячого рогу (рис. 16).

Черняхівські племена мали активні торговельні відносини з античним світом [Кропоткин 1967; 1970]. На кожному поселенні знаходять уламки світло- або червоноглиняних амфор, в яких до берегів Дніпра доставлялося вино з Малої Азії та Грецького Архіпелагу. З Єгипту, Сирії та Константинополя привозили скляні намиста та келихи. Багато давнього скла збереглося на Київщині. В комплексах кінця III - першої чверті IV ст. знаходять низькі півсферичні чаші на кільцевому піддоні чи з вертикальними ребрами (рис. 2: 3; 10: 18). Пізніше їх заступають півсферичні чи видовжені посудини, прикрашені рядами прошліфованих овалів та кіл (рис. 10: 16). В останній треті IV ст. з'являються конічні та півсферичні келихи з різноманітним декором - складною шліфовкою, напаяними кольоровими краплинами та нитками (рис. 12: 1, 2). Значна частина близькосхідного скла через річкові системи доставлялася транзитом до устя Вісли, а далі морськими шляхами розходила по узбережжях Данії, Швеції, Норвегії. Зворотнім шляхом йшли мідь та бурштин.

Про розвинутість внутрішньої торгівлі свідчить поширення жорен з вулканічного туфу. Родовище цього мінерала знаходиться на місці давнього кратеру у Вінницькій області. Там же виробляли і жорна [Хавлюк 1980]. Звідти товар перевозили за сотні кілометрів, в тому числі й на Київщину (Гребінки I, Глеваха, Оленівка, Обухів та ін.) і далі на схід до племен київської культури.

З рівнем розвитку торгівлі тісно пов'язана проблема грошового обігу. На території черняхівської культури відомі сотні скарбів та окремих знахідок римських монет [Брайчевський 1959; Кропоткин 1961; 1966]. Кілька тисяч монет знайдено в межах Київської області (див. "Список пунктів..."). Більшість їх пов'язана з черняхівськими пам'ятками. Про це свідчить і географія поширення знахідок – на півдні області, і співпадання місцезнаходжень монет та незалежно виявлених пам'яток.

Величезна більшість монет на черняхівській території – це срібні денарії імператорів II століття (Траян, Антонін Пій, Марк Аврелій, Коммод, Септимій Север та ін.), хоча знаходять їх звичайно з речами III-IV віків. Наприклад в похованні №160 Черняхівського могильника денарій Фаустіни Молодшої (дружина Марка Аврелія, померла у 175 р.) знайдений разом з ауреусом (золотим) імператора Гордіана (238-244 рр.). Широке використання ранніх монет в черняхівський час пояснюється тим, що внаслідок економічної кризи у Римській імперії починаючи з 215 р. замість повноцінних денаріїв почали карбувати нову монету - антонініан з низькопробного срібла; пізніше їх карбували навіть з міді з тонким срібним покриттям.

Для багатьох сусідів Римської держави монетний метал був чи не єдиним джерелом постачання срібла. За панування мінової торгівлі на внутрішньому ринку лише незначна частина грошових надходжень потрапляла в обіг, основна ж маса йшла на ювелірні виробы та осідала в скарбах. Тому незалежно від способу отримання монет з Імперії (торгівля, вилуп за полонених, платня за військову службу) постійною вимогою варварів лишалося дотримання певного стандарту чистоти срібла. Цьому стандарту відповідали денарії, карбовані не пізніше початку III століття, на що римські партнери вимушені були зважати.

Питання етнічної належності населення черняхівської культури вирішується на основі писемних та археологічних джерел. Труднощі у пошуках відповіді на це питання обумовлені в першу чергу відсутністю цілком певних вичерпних свідчень в писемних джерелах про населення Південно-Східної Європи в першій половині I тис. н.е. Натомість збереглися лише нечисленні уривчасті повідомлення, що містять різні етнічні назви народів, які мешкали на цій території. Доба в цілому характеризується утворенням і розпадом великих і малих племінних об'єднань, римською експансією в Подунав'ї та сарматською експансією зі сходу.

Археологічні матеріали також свідчать про складні етноісторичні процеси. У II ст. до н.е. - I ст. н.е. землі лісостепової України та південної Білорусі заселяли племена зарубинецької культури. Більшість дослідників пов'язує їх з найдавнішими історично відомими ранньослов'янськими угрупованнями венедев. Після розпаду цієї культурної спільності на Середньому Подніпров'ї фіксується нечисленне населення, представлене пізньозарубинецькими пам'ятками I-II століть (Оболонь в межах сучасного Києва, Лютіж, Таценки, Грині). На початку III ст. з них формуються старожитності київської культури (Глеваха, Нові Безрадиці, Казаровичі, Обухів 2 і 3 тощо) [Терпиловский, Абашина 1992]. Пізніше носії цієї культури під іменем антів стали однією з основних складових частин слов'янського етносу [Терпиловский 1984]. В перших століттях нової ери кристалізація слов'янських рис відбувається також у групі пам'яток Волині та Поділля [Козак 1992]. На Півдні панували сармати, кочів'я яких заходили і до Лісостепу (на Київщині представлені похованнями біля Кагарлика, Ємчихи, Горохуватки та ін.).

На рубежі II-III ст. з-за Західного Бугу на Волинь і далі у східному та південному напрямках починається переселення племен вельбарської культури. Етнічною основою її були готи – народ північногерманського походження, що з початку нової ери мешкав у Польському Помор'ї. У 30-60 роках III ст. готи разом із союзними племенами герулів, тайфалів, уругундів (бургундів), вандалів, боранів, карпів ведуть запеклі війни з Римською імперією. Саме в цей період складається черняхівська культура. Імовірно, її історичним відповідником була так звана "держва Германаріха".

Готський історик Йордан пише про підкорення королем Германаріхом багатьох народів "Скіфії та Германії" [Йордан, 116-120]. Окремо згадується про війну з слов'янами-венетами, "могутніми своєю чисельністю", але погано озброєними. Згодом вони стали "відомі під трьома іменами: венетів, антів, склавівін...", але тоді всі вони підкорилися владі Германаріха". Етапи просування готів на землі венетів простежуються археологічно. Найраніші черняхівські пам'ятки з'являються на південно-східних рубежах ранньослов'янської київської культури в третій чверті III ст. (Завадівка, Журавка в Черкаській обл.). Близько межі III-IV віків черняхівські племена займають лісостепову Правобережну Київщину та вузьку смугу вздовж лівого берега Дніпра. Виникають поселення біля Глевахи та Обухова (на місцях старих селищ київської культури), а також біля Великої Снітинки, Соснови, Переяслава-Хмельницького. Саме в цей час до черняхівського населення потрапляють вироби, що є етнографічною ознакою середньодніпровських племен київської культури – так звані прикраси з виїмчастими емальми (знайдені в Черняхові, Ромашках, Великій Снітинці – рис. 19: 2). Масове поширення черняхівських пам'яток на Сході України аж до Сіверського Дінця фіксується у другій чверті IV ст.

Аналіз матеріалів з поселень та могильників приводить до висновку, що населення черняхівської культури не було цілком однорідним в етнічному відношенні¹. За свідченням писемних джерел, готи розділилися на два угруповання: східне (остроготи або гревтунги), що

¹ Проблема переважання того чи іншого етносу в черняхівській культурі досі лишається дискусійною. Серед вітчизняних дослідників досить поширена думка про неможливість етнічного визначення більшості пам'яток [Козак 2002, с. 15-16].

займало землі України, та західне (візиготи або тервінги) на території Молдови та Румунії. Підкорені місцеві племена, які не покинули своїх земель, увійшли до Готської держави на правах вимушених союзників. Географію їх розселення до певної міри прояснює археологія [Магомедов 2001].

Слов'янські риси простежуються на черняхівських поселеннях у верхів'ях Дністра та Західного Бугу, а також на окремих поселеннях Середньої Наддніпрянщини та Лівобережної України – в регіонах, що межували з масивом київської культури. Черняхівські старожитності Чорноморського узбережжя від Дніпра до Дунаю пов'язані в основному з осілими сарматами та елінізованим пізньоскіфським населенням, серед якого також трапляються германські осередки. На території сучасної Румунії деяку частину місцевого населення склали гето-даки. Культурна єдність різноетнічних пам'яток черняхівського типу є показником того, що всі ці народи були об'єднані не лише політично, а мали ще й сталі економічні зв'язки.

Майже столітній період стабільного розвитку населення Південно-Східної Європи був перерваний у 375 р. навалюю кочовиків-гунів. Таких жорстоких руйнацій та знищення людей, як це сталося згодом у Західній Європі, тут не відбулося. Остроготи змушені були підкоритися завойовникам, а частина везеготів за домовленістю з імператором Валентом перейшла на правий берег Дунаю у римські володіння і прийняла там християнство. Ослабленням готів намагалися скористалися слов'яни-анти, що опинилися під подвійним тягарем залежності – остроготським та гунським. Але за спробу звільнитися вони були жорстоко покарані. Антський "король" Бооз (Бож) разом з синами та 70 старшинами були розіп'яті, "щоб трупи страчених подвоїли жах підкорених" [Йордан, 247-248].

Посилення готів не потерпіли гунні і знов привели їх до покори після битви на річці Ерак, в якій ряд дослідників вбачає Дніпро. В першій половині V ст. припиняється життя на останніх черняхівських поселеннях. В цей період готські угруповання (разом з союзними сармато-аланами) поступово відходять на Захід. Нашадки землеробів-воїнів з берегів Дніпра, Бугу та Дністра засновують недовговічні королівства в Паннонії (Угорщина), Італії, Аквітанії (Франція), Іспанії. Нечисленний готський осередок залишився в Криму, де ще понад тисячу років зберігав свою мову [Пиоро 1990]. З V-VI століть вирішальною політичною силою у Південно-Східній Європі стають слов'яни.

* * *

Каталог і карта черняхівських пам'яток Київської області є частиною роботи по складанню каталогу пам'яток черняхівської культури України. В цьому виданні збережені основні принципи побудови каталогу Є.В.Махно 1960 р. Пам'ятки подаються в алфавітному порядку згідно назви населених пунктів, поблизу яких вони знаходяться, у відповідності з сучасним адміністративним поділом області, з зазначенням річкових систем і посиланнями на джерела інформації. На картах, що включають по кілька суміжних районів², нанесені пам'ятки з відповідними номерами за каталогом. Під цими ж номерами пам'ятки вміщені в загальному алфавітному списку.

² За основу ми взяли адміністративну карту Київської області, видруковану у 1985 р., в масштабі 1 : 400 000 (ПКО "Картографія" ГУГК). Вона зручна тим, що не завантажена зайвими для нас подробицями, але, на жаль, видана російською мовою.

Каталог поселень та могильників

Баришівський район (карта 5)

смт Баришівка (Трубіж - Дніпро)

1. Могильник знаходиться в східній частині селища на перехресті вулиць Леніна (Жовтнева) і Комсомольської. В 1957 р. випадково під час копання ями знайдено кістяк людини, частково досліджений А.П. Савчуком. У похованні виявлено 16 намистин з бурштину та пасти, а також шматочки золотої фольги. Тілопокладення з намистом траплялися також в сусідніх садибах.

Сікорський, Савчук 1971, с. 144; Осадчий, Філюк, Звіт 1996, с. 44.

2. Поселення в ур. Острів знаходиться на відстані 2 км на північний схід від селища. Займає задерновану дюну в заплаві правого берега ріки. Розміри 50х30 м. Знайдено гончарну кераміку, біконічні лисковані прясла, намистини з сердоліку і скла. Зафіксовано також матеріали доби неоліту, бронзи та зарубинецької культури. Поселення відкрите в 1970 р., обстежувалося в 1981 р.

Костенко 1978, с. 109-110; Баран, Тертиловський, Некрасова, Отчет 1981.

с. Волошинівка (Альта - Трубіж - Дніпро)

3. Поселення в ур. Черняків Острів знаходиться на підвищенні посеред торфовища при впадінні р. Альти в Трубіж. Поверхня задернована. Знайдено гончарну кераміку, срібну і бронзову пряжки, перепалену гранчасту намистину з сердоліку. Також зафіксовано матеріали доби неоліту та бронзи, київської та пенківської культур. Поселення відкрите в 1973 р., обстежене в 1976 р.

Костенко 1978, с. 110.

4. Поселення в ур. Осаулове знаходиться на підвищенні в заплаві р. Трубіж біля впадіння р. Альти. Поверхня задернована. Знайдено гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби неоліту та скіфського часу. Поселення відкрите в 1973 р., обстежене в 1976 р.

Савчук, Костенко 1977, с. 108.

с. Гостролуччя (Трубіж - Дніпро)

5. Поселення знаходиться на північно-західній околиці села в ур. Гостроловка, на краю заплави річки, на підвищенні посеред торфовища. Протяжність культурного шару вздовж річища до 1 км. Знайдено обпалену глиняну обмазку та уламки гончарного посуду. Поверхня задернована. Зафіксовано також матеріали доби неоліту, енеоліту, зарубинецької культури, Давньої Русі. Обстежене в 1976 р.

Костенко 1978, с. 109.

с. Коржі (Трубіж - Дніпро)

6. Поселення знаходиться в ур. Панський Кут, на піщаному підвищенні посеред торфовища в заплаві р. Трубіж, на лівому березі, поблизу цвинтаря. Поверхня задернована. Знайдено уламки лискованого гончарного посуду, срібну пізньоримську монету. Зафіксовано також матеріали доби

мезоліту, неоліту, епохи бронзи, Давньої Русі. Поселення виявлене в 1974 р., обстежене в 1976 та 1988 (О.М. Тітова) рр.

Савчук, Костенко 1977, с. 108; Костенко 1978, с. 111.

с. Корнівка (Мала Березівка - Недра - Трубіж - Дніпро)

7. Поселення знаходиться на північній околиці села на лівому березі р. Мала Березівка на відстані 300 м на північний захід від ферми. Поселення має площу 3 га. Займає першу надзаплавну терасу. Знайдено кераміку черняхівської культури та Київської Русі. Поверхня розорюється. Обстежене в 1991 р.

Повідомлення О.В. Серова.

с. Лукаші (Мала Березівка - Недра - Трубіж - Дніпро)

8. Поселення розташоване на північній околиці села, ліворуч від дороги з с. Лук'янівка, у верхів'ях р. Мала Березівка. Площа 5 га. Поверхня розорюється. Знайдено кераміку черняхівської культури та Київської Русі. Обстежене в 1991 р.

Повідомлення О.В. Серова.

с. Недра (Недра - Трубіж - Дніпро)

9. Поселення 2 знаходиться на відстані 2,8 км на захід від села, та 1,3 км на північний схід від залізничної станції Жовтневий. Займає схил правого берега безіменного правого притока р. Недра. Довжина 500 м. Крім черняхівської кераміки та уламка амфори знайдено матеріали доби бронзи, ранньослов'янські та давньоруські.

Лысенко, Лысенко, Гаскевич, Журавлев, Скиба, Отчет 1999.

10. Поселення 3 розташоване на відстані 2,8 км на захід від села, та 1,5-1,7 км на північний схід від залізничної станції Жовтневий. Займає схил правого берега безіменної правої притока р. Недра. Довжина 200 м. Крім черняхівської кераміки, знайдено матеріали доби бронзи (переважно), та давньоруські.

Лысенко, Лысенко, Гаскевич, Журавлев, Скиба, Отчет 1999.

с. Поділля (Альта - Трубіж - Дніпро)

11. Поселення в ур. Загребля знаходиться на південно-західній околиці села на західному березі струмка, що протікає біля підніжжя донного підвищення (висота 3 м) в заплаві р. Альта. Розміри поселення 800х40 м. З північного заходу його територія обмежена струмком (правим допливом р. Альта). На території поселення - городи садіб, розташованих на прилеглій вулиці. Знайдено уламки гончарного та ліпного посуду, жорен з туфового каменю. На поверхні зафіксовано скупчення перепаленої глини. Обстежене в 1987 р.

Повідомлення В.М. Зоценка, О.В. Серова.

12. Поселення в ур. Гори знаходиться на південно-східній околиці села. Займає південно-західний схил невисокої (до 2 м) надзапальної тераси р. Альта. Зі сходу обмежене балкою, з заходу - болотяною заплавою. Територія поселення зайнята городами. Знайдено гончарну кераміку черняхівської культури та Давньої Русі. Обстежене в 1987 р.

Повідомлення В.М. Зоценка, О.В. Серова.

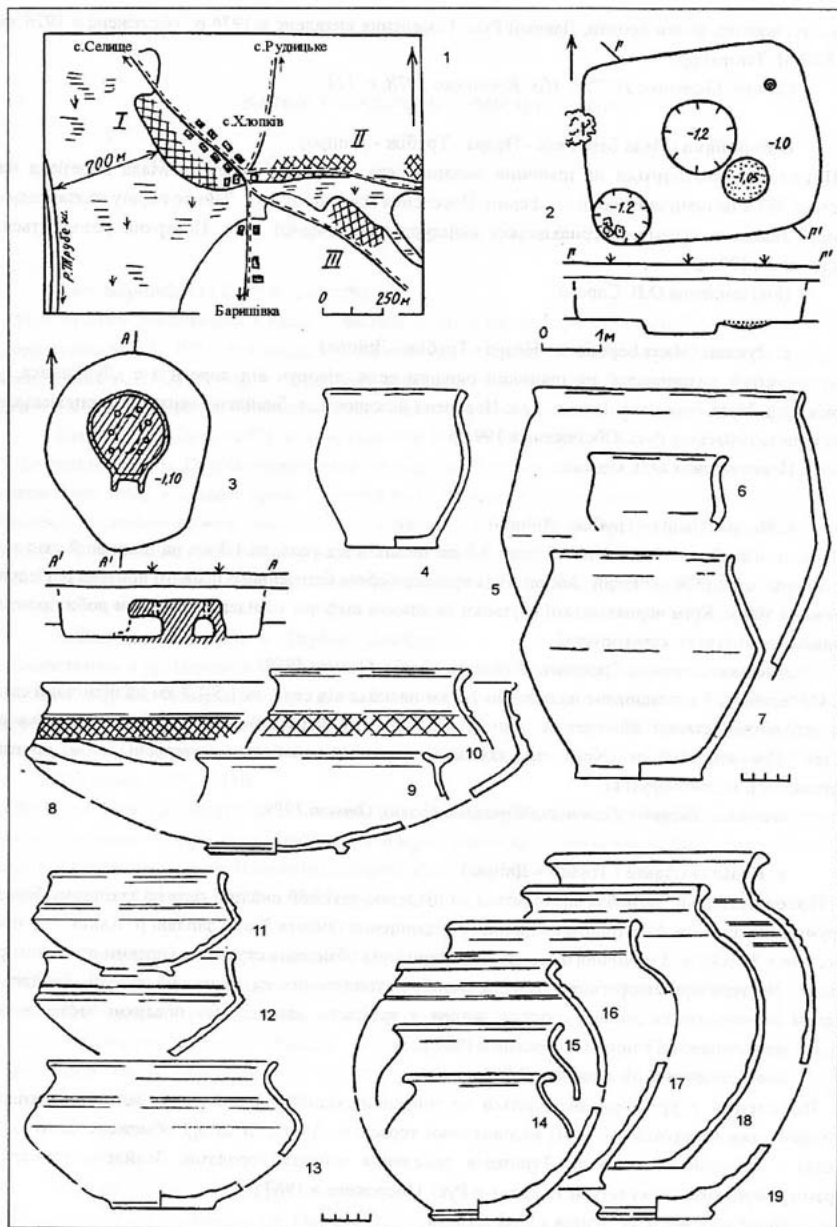

Рис. 1. Поселення Хлопів I (№ 18). 1 – ситуаційний план (сіткою позначено поселення Хлопів I, II та III); 2 – план та розріз житла 8; 3 – план та розріз гончарного горна; 4-7 – ліпний посуд; 8-19 – гончарний посуд (за Некрасова 1988).

13. Поселення в ур. Заріччя знаходиться в південній частині села, на південний схід від сільського кладовища. Займає виступ лівого корінного берега ріки, з півночі та північного заходу обмеженого заплавою. Із західного боку поселення знаходиться пересохле озерце. Розміри 300x50 м. Частина поверхні розорюється, частина задернована. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали XV-XVI ст.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990.

с. Селище (Трубіж - Дніпро)

14. Поселення в ур. Бирки знаходиться на відстані 1 км на південний захід від села на краю мису високої лівої тераси ріки. Культурний шар поселення значно пошкоджений лісопосадкою. Добре збереглась лише ділянка площею 300 кв.м на північно-західному схилі. Крім черняхівської, знайдено кераміку підгірцівської культури. Обстежене в 1974 та в 1981 рр.

Костенко 1978, с. 99; Баран, Терпиловський, Некрасова, Отчет 1981.

15. Поселення в ур. Дзюбин Яр розташоване на відстані 1,5 км від села, на південний захід по дорозі на с. Хлопків. Займає південний схил мисоподібного підвищення (8 м) надзаплавної тераси лівого берега ріки. Поселення має протяжність до 150 м. На території поселення росте ліс. Знайдено кераміку черняхівської культури та Київської Русі. Обстежене в 1996 р. (Р.М. Осадчий, О.В.Філюк).

Савчук, Костенко 1962, с. 23.

16. Поселення розташоване на південно-західній околиці села, біля в'їзду до села з боку смт Баришівки. Поселення має протяжність з заходу на схід на 150 м і займає схили високої лівої тераси р. Трубіж. Територія зайнята городами. Знайдено гончарну і ліпну кераміку. Поселення обстежене в 1987 р.

Сікорський, Савчук 1971, с. 143.

17. Поселення розташоване на піщаному острові посеред торфовища в заплаві лівого берега р. Трубіж. Розміри 40x50 м. Територія розорюється. Зібрано уламки гончарних шерехатих посудин. Поселення обстежене в 1976 р.

Костенко 1978, с. 109.

с. Хлопків (Трубіж - Дніпро)

18. Поселення I знаходиться на західній околиці села, на краю надзаплавної тераси лівого берега р. Трубіж. Розміри 500x200 м. Частина поверхні розорюється, південно-східний схил задернований, північно-східний край поселення займають сільські садиби. У 1970 р. Ю.В. Костенко виявив тут гончарний горн. Протягом 1981-1984 рр. поселення досліджувалося експедицією ІА НАН України (В.Д. Баран, Г.М. Некрасова). На площі 2000 кв.м виявлено 8 жител, 10 заглиблених будівель та 33 господарські ями черняхівської культури. Потужність культурного шару до 0,5 м. Житла – чотирикутні напівземлянки. Гончарна кераміка складає приблизно 70%. Ліпний посуд (горшки з біконічним профілем) знаходить аналогії в київській та пенківській культурах. Крім того, знайдено залізні ножі, серп, тесло, вироби з кістки, грузила до ткацького верстату, уламки жорен, залізний наконечник дротика, чотири бронзові фібули, браслет, два гребені, уламок скляного кубка та ін. Зафіксовано також матеріали доби неоліту та бронзи, раннього залізного віку та раннього середньовіччя.

Сікорський, Савчук 1971, с. 143; Костенко 1978, с. 99-112; Некрасова 1988, с. 70-82.

19. Поселення II знаходиться на східній околиці села в ур. Карта (у звіті Р.М. Осадчого та О.В. Філюка 1996 р. пункт названий "Хлопків I"). Займає північний схил зволоженої балки. Розміри

500x200 м. Потужність культурного шару – 0,15 м. У 1982 р. експедицією ІА НАН України досліджено заглиблене прямокутне житло. В заповненні знайдено гончарну кераміку.

Костенко 1978, с. 103-109; Баран, Некрасова, Отчет 1982; Осадчий, Філюк, Звіт 1996, с. 47.

20. Поселення III знаходиться на південний схід від села (у звіті Р.М. Осадчого та О.В. Філюка 1996 р. пункт має назви “Хлопків II” та “III”). Займає південний схил зволоженої балки навпроти поселення “Хлопків II”, а також схили балки-притоки, яка поділяє поселення на дві ділянки. Розміри західної ділянки 800x100 м. Східна ділянка обмежена з півдня дорогою Баришівка-Паришків, її розміри 600x50 м., частково зруйнована вибіркою ґрунту.

Повідомлення Г.М. Некрасової; Осадчий, Філюк, Звіт 1996, с. 47.

Білоцерківський район (карта 7)

с. Василів (Красна - Дніпро)

21. Поселення знаходиться на відстані 2 км на південний схід від села в ур. Вовчий Яр. Займає східний схил зволоженої балки. Розміри 200x70 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також давньоруські матеріали. Виявлене в 1987 р.

Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987; Петраускас, Шишкін 1992, с. 103.

с. Красне (Красна - Дніпро)

22. Поселення знаходиться на південно-східній околиці села, на відстані 70 м на північний захід від тваринницької ферми та 40 м на північний захід від шосе Красне - Затиша. Культурний шар зафіксовано на північно-західному (500x100 м) та південно-східному (200x200 м) схилах зволоженої балки Пасіка. Знайдено гончарну та ліпну кераміку. Поверхня розорюється. Поселення виявлене в 1987 р.

Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987; Петраускас, Шишкін 1992, с. 103;

с. Макіївка (Красна - Дніпро)

23. Поселення I знаходиться в ур. Підгородище на південній околиці села з північного боку шосейної дороги на с. Василів. Основна частина поселення зайнята городами садіб, розташованих по вул. Космонавтів. Зібрано гончарну кераміку та зафіксовано скупчення перепаленої глини на поверхні. Трапляються пізньосередньовічні знахідки.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 103; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

24. Поселення III в ур. Корчівський Яр знаходиться на відстані 4 км на захід від центру села. Зі сходу воно оточене лісовим масивом Обухівського мисливського господарства. Поселення займає західний схил зволоженого вибалку. Площа поселення близько 10 га, потужність культурного шару - 0,2-0,3 м. Зібрано черняхівську гончарну кераміку та ліпну вельбарського типу, в тому числі з рустованою поверхнею. Поверхня розорюється. Зафіксовано також давньоруські матеріали. Виявлене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 103; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

25. Поселення IV в ур. Камінський Яр знаходиться на відстані 0,8 км на північний захід від околиці села. Поселення займає північний схил зволоженого вибалку. Площа близько 2 га, потужність культурного шару 0,3 м. Знайдено уламки кружального та ліпного посуду. Поверхня розорюється. На сході межує з поселенням скіфської доби. Виявлене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 103; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

с. Одноріг (Поправка - Рось - Дніпро)

26. Поселення знаходиться на північ від села, на лівому березі ріки на відстані 600 м на схід від греблі. Розміри 400x150 м. Знайдено гончарну кераміку, на поверхні зафіксовано велику кількість глиняної обмазки. Зафіксовано також матеріали доби бронзи. Обстежене в 1987 р.

Орлов, Магомедов, Покас, Отчет 1987.

с. Пилипча (Рось - Дніпро)

27. Поселення I знаходиться на східній околиці села поблизу ставка, на схилах невеликого струмка, що впадає за 1,5 км північніше у р. Рось. Розміри 1000x800 м. Знайдено гончарну кераміку, в тому числі фрагмент стінки посудини з зображенням фігурки тварини. Виявлене в 1969 р.

Кравченко, Бугай, Магомедов 1972, с. 344.

28. Поселення II в ур. Білий Курінь знаходиться на правому березі ріки, на мису, утвореному при злитті струмка та Росі, на схилах тераси. Площа 3-4 га, потужність культурного шару 0,2-0,3 м. Виявлене в 1969 р. Досліджувалось С.П. Пачковою у 1970 р. (у звіті поселення названо "Яблоновка"). На площі 88 кв.м відкриті рештки заглибленої споруди з пічню. Знайдено уламки гончарного посуду та ліпного посуду вельбарського типу, кам'яну ливарну форму. Поблизу досліджено заглиблене житло XI-XIII ст.

Кравченко, Бугай, Магомедов 1972, с. 344; Пачкова, Отчет 1970.

29. Поселення III знаходиться на захід від попереднього, вище за течією Росі. Займає останець у заплаві, що утворює півострів. Під час будівельних робіт пошкоджений культурний шар. Знайдено гончарну черняхівську та давньоруську кераміку. Виявлене в 1969 р.

Кравченко, Бугай, Магомедов 1972, с. 346.

30. Поселення IV знаходиться на відстані 700 м на південь від села та 250 м на схід від дороги на с. Яблунівка. Займає терасу правого берега ріки над гранітними кар'єрами. Розміри 300x150 м. Зібрано гончарну кераміку.

Орлов, Магомедов, Отчет 1985.

с. Піщана (Протока - Рось - Дніпро)

31. Могилиник (?). В урочищі Голяки знайдено ліпний глек черняхівської культури.

Шендрік 1977, с. 31.

с. Трушки (Роставиця - Рось - Дніпро)

32. Поселення знаходиться у східній частині села, на мису правого берега ріки. Культурний шар має протяжність 600 м вздовж берега водосховища. Зібрано гончарну кераміку. На території поселення розташовані садиби села. Виявлене в 1969 р., обстежене в 1983 р.

Березанская, Ковпаненко, Цвек, Пачкова, Отчет 1969; Орлов, Магомедов, Отчет 1985.

с. Чепилівка (Узин - Рось - Дніпро)

33. Поселення знаходиться на північно-західній околиці села на території давньоруського городища, що займає мисоподібне підвищення на лівому березі ріки. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Кучера, Отчет 1983.

34. Поселення знаходиться на північ від городища, на території давньоруського селища. Зібрано гончарну кераміку.

Кучера, Отчет 1983.

35. Поселення знаходиться на південній околиці села, займає схил тераси на правому березі річки. Наявний ранньослов'янський та давньоруський матеріал.

Готун, Папченко, Шишкін, Петраускас 1997.

с. Черкас (Поправка - Рось - Дніпро)

36. Поселення знаходиться на північ від села, на лівому березі ріки, на відстані 500 м на схід від автостради Київ-Одеса. Розміри 500х100 м. Гончарну кераміку зібрано у нижній частині схилу, зафіксовано також глиняну обмазку.

Орлов, Магомедов, Покас, Отчет 1987.

с. Чмирівка (Кам'янка - Рось - Дніпро)

37. Поселення знаходиться на південній околиці села, на схилах лівого берега Росі біля впадання р. Кам'янки. Зібрано черняхівську гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали скіфської доби, Київської Русі та пізнього середньовіччя. Виявлене в 1969 р.

Березанская, Ковпащенко, Цвек, Пачкова, Отчет 1969.

38. Могильник знаходиться поблизу поселення на підвищенні в заплаві ріки. Виявлений в 1969 р.

Березанская, Ковпащенко, Цвек, Пачкова, Отчет 1969.

с. Чупира (Насташка - Рось - Дніпро)

39. Могильник (?). Миску, що знайдено на садібі О.Т. Дишлока, передано до Білоцерківського краєзнавчого музею в 1974 р. Також тут зберігається два ліпних горщики, знайдених на глибині 2 м у північно-східній частині села.

Латуха 2000, с. 76.

40. Поселення знаходиться на лівому березі ставка, на північно-східній околиці села. Розміри 800х200 м. У 1978 р. зібрано ліпну і гончарну кераміку.

Латуха 2000, с. 76.

с. Шкарівка (Рось - Дніпро)

41. Поселення знаходиться на північно-західній околиці села, в ур. Новоселиця (Посьолок) на терасі високого (8 м) правого берега ріки. Розміри 800х100 м. Потужність культурного шару до 1,3 м. Крім гончарної, зібрано ліпну кераміку вельбарського типу, уламки червонолакового античного посуду, амфор. Знайдено наконечник стріли. У берегових схилах простежено рештки опалювальних споруд. Житла, ймовірно, були розташовані у два ряди вздовж ріки. Частина території пошкоджена ярами. Поверхня розорюється. Виявлене в 1949 р., обстежене в 1969, 1979, 1985 рр.

Тереножкин, Отчет 1949; Березанская, Ковпащенко, Цвек, Пачкова, Отчет 1969; Приходнюк 1979, с. 95; Орлов, Магомедов, Отчет 1985.

с. Яблунівка див. с. Пилипча

Богуславський район (карта 8)

с. Дешки (Рось - Дніпро)

42. Поселення знаходиться в ур. Чорнобаївка на відстані 2,5 км на південний схід від села, на підвищенні першої надзаплавної тераси правого берега ріки. Розміри 150x50 м. Зібрано уламки гончарного та ліпного посуду вельбарського типу. Зафіксовано також матеріали пенківської культури. Виявлене в 1973 р.

Приходнюк 1979, с. 93.

с. Медвин (Боярка - Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг; Хоробра - Рось - Дніпро)

43. Поселення в ур. Ісаєнково знаходиться на відстані 3 км на південний захід від центру села, на лівій притоці р. Боярка. Розміри 250x180 м. З півдня і заходу обмежене струмками, зі сходу - дорогою Тараща - Лисянка. Знайдено гончарну кераміку та прясла. Виявлене в 1972 р.

Ковпаненко, Левченко, Отчет 1972.

44. Поселення в ур. Тестове знаходиться на відстані 4 км на північ від села, по обидва боки струмка, притоки р. Хоробра, на невеликому підвищенні. Розміри 600x350 м. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1972 р.

Ковпаненко, Левченко, Отчет 1972.

с. Мисайлівка (Рось - Дніпро)

45. Поселення знаходиться в північно-західній частині села, на підвищенні першої надзаплавної тераси правого берега ріки. Розміри 200x50 м. Знайдено гончарну та ліпну кераміку, глиняне прясло. Виявлене експедицією ІА НАН України в 1973 р.

Приходнюк 1979, с. 93.

46. Поселення знаходиться на території села на лівому березі ріки, на правому березі струмка. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали культури типу Луки-Райковецької. Виявлене в 1973 р.

Приходнюк 1979, с. 93.

Васильківський район (карта 3)

с. Барахти (Стугна - Дніпро)

47. Поселення "Барахти II" знаходиться в ур. Сиволаги на відстані 1 км на південний захід від села на західному схилі зволоженої балки. Площа близько 1 га. На поверхні зафіксовано скупчення будівельних залишків та уламки гончарної і ліпної кераміки. Знайдено уламок круглого глиняного грузила. Поверхня розорюється.

Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

48. Поселення "Барахти III" знаходиться у верхів'ях балки Сиволаги на відстані 2 км на південний захід від села та 800 м на південний схід від попереднього поселення. Займає західний схил зволоженої балки. Розміри 300x100 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку та уламки світлоглиняних амфор. Зафіксовано також матеріали доби бронзи. Виявлене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

49. Поселення "Барахти IV" в ур. Широкий Берег знаходиться на відстані 2 км на захід від села на правому березі ріки. Займає північний і західний схили мису, що утворений заплавою ріки та її правого безіменного допливу. Поряд містяться Заячий та Козлиний Яри. Розміри поселення 700x100 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також давньоруські матеріали. Виявлене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

50. Поселення "Барахти V" знаходиться на відстані 9 км на південний захід від центру села та 4 км на південь від центру с. Кодаки. Розташоване на південній околиці хут. Петрівського, що вже не існує. Займає південний схил балки Сиволага біля її витoku. Безіменний струмок, що протікає по дну балки, є допливом р. Барахтянки. Розміри 200x100 м. Культурний шар тягнеться вглиб плато майже під прямим кутом до схилу. Північну частину поселення пошкоджено під час земляних робіт, решта території розорюється. Зібрано гончарну кераміку, знайдено також брусok. В межах поселення зафіксовано курган ("Барахти VI"), висотою 2,7 м, діаметром 50-60 м. Виявлене в 1988 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Петраускас, Отчет 1989.

51. Поселення в ур. Гриньки розташоване на північно-східній околиці села (вул. Промінська) на правому березі р. Барахтянки. Розміри 200x70 м. Поверхня частково задернована, частково зайнята городами. Зібрано гончарну кераміку. Трапляються матеріали XII-XIII та XVI-XVII ст. Виявлене в 1986 р.

Повідомлення О.В. Серова.

52. Поселення в ур. Куток Зарудка розташоване на південно-східній околиці села. Займає похилу терасу. Має протяжність близько 300 м. Територія зайнята городами. Знайдено гончарну кераміку. Виявлене в 1986 р.

Повідомлення О.В. Серова.

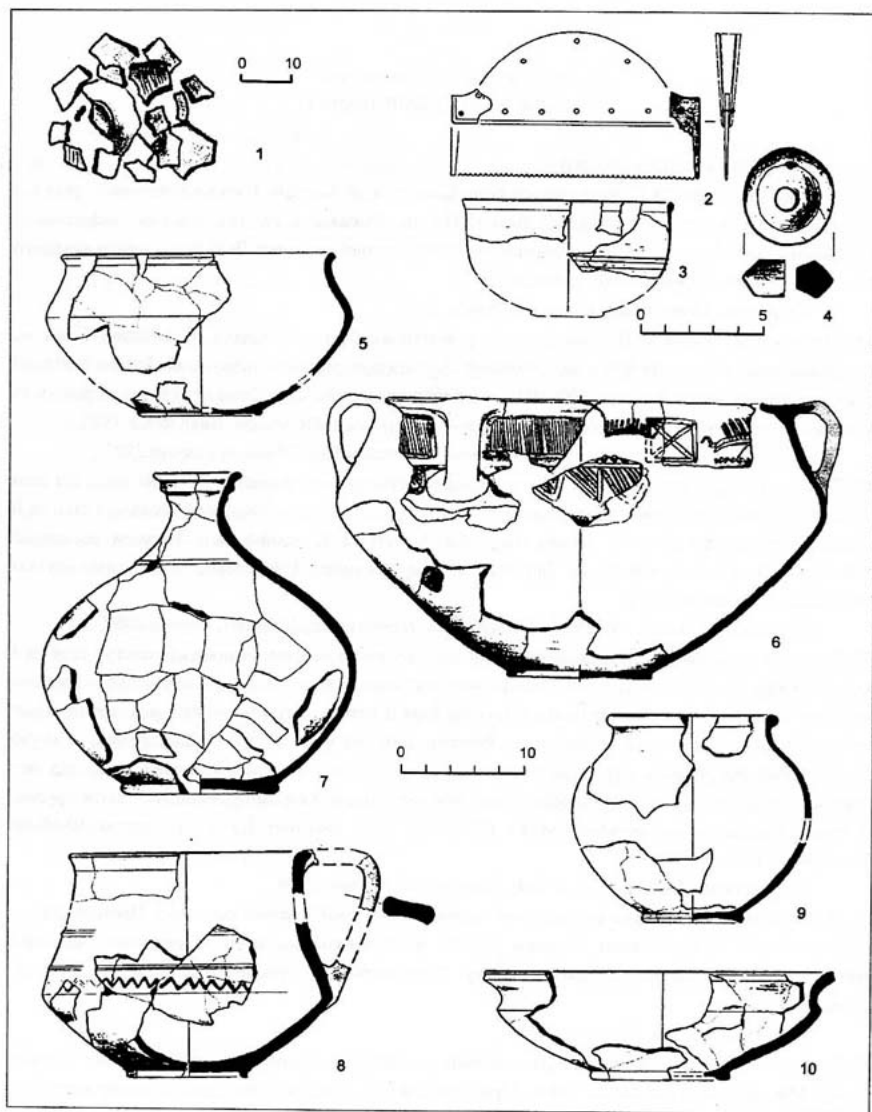

Рис. 2. Могильник Велика Бугаївка (№57). Поховання-тілоспалення 20. План (1) та деякі речі: 2 – гребінь; 3 – скляний кубок; 4 – керамічні пряслице; 5-10 – гончарний посуд (за Шшишкін, Петраускас 2000).

м. Васильків (Стугна - Дніпро)

53. Поселення "Васильків I" знаходиться на південь від міста, на високому правому березі ріки. Протяжність 1,5-2 км з заходу на схід. Потужність культурного шару 0,25-0,3 м. Зібрано уламки гончарного та ліпного посуду, глиняні пряслиця. Виявлене в 1971 р.

Кравченко, Абашина, Гороховський 1975, с. 91.

54. Поселення "Васильків II" знаходиться поблизу хут. Дерепи, на правому березі ріки. Займає схили зволоженої балки, обмеженої з півночі високим берегом ріки, а з півдня - Погребівською горою. Протяжність близько 800 м. Зібрано гончарну кераміку, фрагменти амфор. Відкрите в 1972 р.

Кравченко, Абашина, Гороховський 1975, с. 91.

55. Поселення "Васильків III" знаходиться на відстані 2,5 км поблизу передмістя (був. хутір) Піски. Займає північно-східні схили балки, яка гирлом виходить у долину р. Стугни. Територія поселення була зайнята садом, який викорчували в 1972-73 рр. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Кравченко, Абашина, Гороховський 1975, с. 91.

56. Поселення знаходиться на відстані 2,5 км на південний захід від центра міста та 2,5 км від хут. Безп'ятих, у вибоках балки Довгий Яр. З північного боку до поселення прилягає підсобне господарство Васильківського хлібокомбінату. Займає північний схил зволоженої балки. Розміри 300x100 м. Східна частина (50x10 м) зруйнована під час спорудження греблі, решта території розорюється. Потужність культурного шару 0,4 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали раннього залізного віку.

Петраускас, Отчет 1989; Серов, Отчет 1990; Петраускас, Шишкін 1992, с. 104.

с. Велика Бугаївка (ліва притока - Стугна - Дніпро)

57. Могильник в ур. Крисівка знаходиться на відстані 2 км на північний схід від передмістя м. Васильків, що зветься Піски, та 4 км на захід від с. Велика Бугаївка над схилом лівого берега притоки р. Стугни. Могильник виявлений в 1980 р. під час будівництва на території військової частини. Обстежений експедицією НМІУ в 1985 р. У 1995-2002 рр. на могильнику працювала експедиція ІА НАН України та НПУ. Розкопано площу понад 4000 кв.м, досліджено 127 черняхівських поховань та 5 поховань доби бронзи. Серед інвентарю, крім гончарного посуду, траплялася ліпна кераміка вельбарського та київського типів, уламки скляних кубків, а також деталі одягу, прикраси та ін. Могильник датується IV - початком V ст.

Петраускас 1996; Петраускас, Шишкін 1998; 1999; Петраускас, Шишкін, Бабенко, 2001; Шишкін, Петраускас, Пастернак 2002; Петраускас, Шишкін, Пастернак 2003.

58. Поселення, пов'язане з могильником, знаходиться по обох берегах того ж допливу р. Стугни. Розміри кожної частини 500x100 м. Виявлене експедицією НМІУ в 1985 р. У 2002 р. було досліджено залишки двох жителів і господарської будівлі, які перекривали північно-західну ділянку могильника. Знайдено гончарну кераміку, а також фрагментовані ліпні посудини київсько-пенківського типу.

Шишкін, Петраускас, Пастернак 2002; Петраускас, Шишкін, Пастернак 2003.

59. Поселення в ур. Копачівський Лукач знаходиться на північний схід від села у верхів'ях глибокої балки на плато лівого берега р. Стугни. Займає схили та мис між двома відрогами балки. Поверхня розорюється. Знайдено уламки гончарного лискованого посуду.

Серов, Отчет 1982.

60. Поселення знаходиться на відстані 2 км на північ від села у верхів'ях р. Бугаївка (Устьє) на зниженій терасі правого берега. Поверхня задернована. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Серов, Отчет 1983.

с. Велика Вільшанка (Раківка - Стугна - Дніпро)

61. Могильник відомий під назвами "Барахтянська Вільшанка", "Вільшанка", "Мала Вільшанка". Точне місцезнаходження не встановлене. В 1899 р. опублікований комплекс поховання (?): скелет з обвугленими кістками кінцівок та інвентар, що складається з двох посудин, фібули, пряжки, мушлі, бронзової монети-підвіски, скляних намистин, дзеркала, ножа. Датуються кінцем IV - початком V ст. З цього ж села в зібрання В.В. Хвойки надійшла миска, в якій містився скарб монет II-III ст.

АЛЮР, 1899, с. 80; Спицын 1948, с. 61-62; Кравченко 1971а.

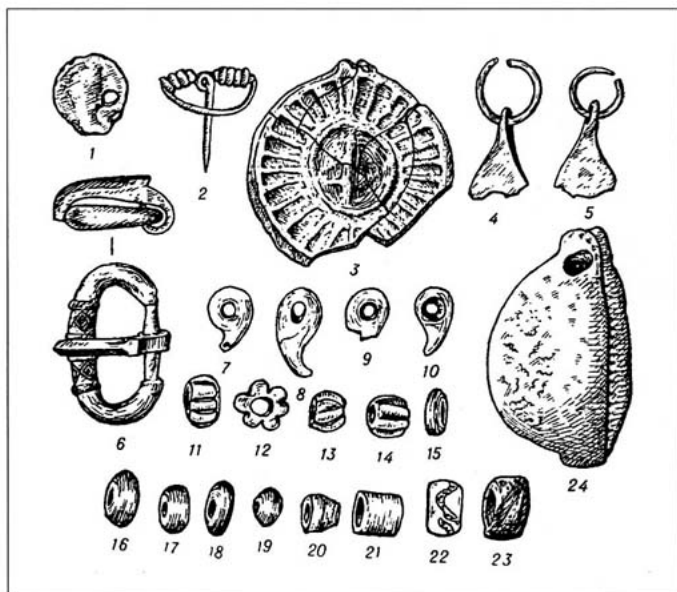

Рис. 3. Могильник Велика Вільшанка (№61). Інвентар поховання: 1 – срібна монета-підвіска; 2 – уламок бронзової фібули; 3 – металеве дзеркало; 4, 5 – бронзові підвіски; 6 – бронзова пряжка; 7-23 – скляні підвіски та намистини; 24 – підвіска з морської черепашки (за *Кравченко 1971а*).

62. Поселення "Велика Вільшанка I" знаходиться в ур. Мале Верем'я на відстані 1,5 км на північний захід від села, з північного боку від шосе Барахти - Велика Вільшанка. Займає терасу лівого берега. Площа 6 га. Поверхня розорюється. Знайдено уламки гончарного посуду, амфор, залізу сокиру, скляну намистину. На поверхні зафіксовано скупчення глиняної обмазки. Поселення обстежене в 1987 і 1990 рр.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987; Шишкін, Отчет 1991.

63. Поселення "Велика Вільшанка VII" знаходиться в ур. Мале Верем'я на відстані 2,5 км на схід від центру села та 2 км на південь від центру с. Мала Вільшанка. У північно-східній частині розташований склад хімічних добрив. Поселення займає північно-західний схил зволоженої балки біля її витоків. Розміри 100x80-60 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку, уламки амфор, пряслице, уламок скляного кубка. Зафіксовано матеріали доби бронзи та скіфського часу. Виявлене в 1988 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Петраускас, Отчет 1989.

64. Поселення "Велика Вільшанка IX" знаходиться в ур. Мале Верем'я, на відстані 3,5 км на схід від центру села та 2,5 км на південь від с. Мала Вільшанка, на відстані 1 км на південний схід від поселення "Велика Вільшанка VII". Займає північно-західний та південно-західний схили біля витоків зволоженої балки. Розміри 200x60-50 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи та давньоруського часу. Виявлене в 1988 р.

Петраускас, Шишкін 1992 с. 104; Петраускас, Отчет 1989.

65. Поселення "Велика Вільшанка X" знаходиться в ур. Мале Верем'я на відстані 4 км на південний схід від центру села та 4 км на захід від центру с. Степок, на відстані 1,5 км на південь від попередніх поселень. Займає західний схил зволоженої балки. Розміри 1000x50 м. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1988 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Петраускас, Отчет 1989.

66. Поселення "Велика Вільшанка XI" знаходиться в ур. Міхнів Яр, на відстані 3 км на південний схід від центру села та 4,5 км на захід від центру с. Степок. Займає західний схил зволоженої балки біля її витоків. Розміри 1800x60-50 м. На поверхні зафіксовано скупчення каміння, глиняної обмазки, кераміки, що пов'язані з рештками зруйнованих споруд. Зібрано уламки ліпного та гончарного посуду, знайдено точильний брусок. Зафіксовано також матеріали доби бронзи та давньоруського часу, які локалізуються в північній частині поселення. Виявлене в 1988 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Петраускас, Отчет 1989.

67. Поселення по вул. Леніна 15-16 розташоване в центрі села, на городах. Займає невисоку терасу лівого берега ріки. Довжина 400 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Знайдено ліпну та гончарну кераміку.

Серов, Отчет 1983.

с. Велика Солтанівка (Стугна - Дніпро)

68. Поселення I знаходиться на відстані 600-700 м на південь від південно-західної околиці села, 250 м на північ від шосе та 1,2 км на захід від молочної ферми. Займає схил зволоженої балки біля її витоків. Розміри 600x100 м. Потужність культурного шару 0,3-0,6 м. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи та скіфського часу. Виявлене в 1990 р.

Шишкін, Отчет 1991.

69. Поселення II знаходиться на відстані 1 км на південний схід від околиці села та 800 м на захід від автотраси Київ-Одеса та 250 м на північ від шосе до с. Мала Солтанівка, та на відстані 200 м на південний схід від ЛЕП. Відстань від попереднього поселення складає 2,5 км на схід. Займає витоки зволоженої балки правого берега ріки. Розміри 200x80 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Зібрано уламки гончарного посуду та амфор, уламок точильного бруска. Зафіксовано матеріали доби бронзи. Виявлене в 1990 р.

Шишкин, Отчет 1991.

70. Поселення III знаходиться на відстані 1,2 км на південний схід від околиці села, 600 м на захід від автотраси Київ-Одеса та 200 м на північ від шосе до с. Мала Солтанівка. Відстань до попереднього поселення складає 150-200 м на захід. Займає витоки зволоженої балки правого берега ріки. Розміри 300x100 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1990 р.

Шишкин, Отчет 1991.

71. Поселення IV знаходиться на відстані 1 км на південний схід від східної околиці села. Зі східного боку поселення обмежене автотрасою Київ-Одеса. Відстань від попереднього поселення складає 200-250 м на захід. Займає витоки зволоженої балки правого берега ріки. Розміри 400x100 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Зібрано уламки гончарного посуду. Зафіксовано скупчення глиняної обмазки. Виявлене в 1990 р.

Шишкин, Отчет 1991.

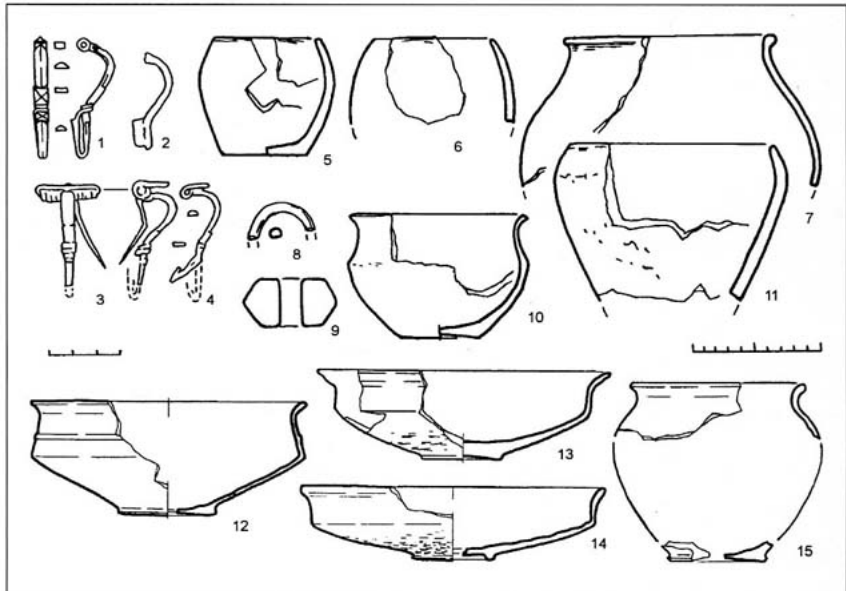

Рис. 4. Поселення Глеваха (№72). 1 – бронзова фібула; 2-4 – залізні фібули; 5-7, 10, 11 – ліпний посуд; 8 – скляний перстень; 9 – керамічне пряслице; 12-15 – гончарний посуд (за Терлювський 1989).

смт Глеваха (притока Ірпеня - Ірпінь - Дніпро)

72. Поселення розташоване в ур. Гатка на відстані 0,4 км на захід від околиці села на обох схилах балки неподалік ставу. Довжина близько 400 м, ширина кілька десятків метрів. Потужність культурного шару до 0,3 м. Виявив В.М. Даниленко у 1980 р., протягом 1982-1985 рр. Р.В. Терпиловський дослідив близько 3 тис. кв.м. Поселення складалось з декількох осібних груп споруд. До черняхівської культури належать три заглиблені житла прямокутної форми, гончарна майстерня та господарчі ями. Переважає гончарний посуд, трапляються ліпні посудини вельбарського типу. Знайдено залізні ножі, глиняні грузила, прясла, уламок скляного персня, уламки жорен та п'ять фібул з бронзи і заліза. На поселенні також відкрито більш ранні об'єкти київської культури. Пам'ятка знаходиться під охороною держави з 1990 р.

Терпиловський 1989; 2002.

смт Гребінки (Протока - Рось - Дніпро)

73. Поселення 1 знаходиться на відстані 400 м на північ від села в ур. Болтаси та Попове Поле на схилі правого берега ріки Малий Рутець. Розміри 600x100 м. Виявив О.В. Серов в 1989 р., досліджувалось в 1990 р. Досліджена площа складає 2400 кв.м. Виявлено каркасно-стовпову споруду з вогнищем розмірами 5,4x6,2 м та два глинобитних житла розмірами відповідно 8x16 м та 8x16,5 м. Переважає гончарний посуд, трапляється ліпний вельбарського типу та уламки амфор. Знайдено також уламки скляних кубків, залізні ножі, грузила, уламки жорен.

Магомедов, Левада 1992.

74. Поселення 2 знаходиться на городах по вул. Яровій. Займає похилу терасу правого берега р. Малий Рутець. Розміри 1200x100 м. Крім гончарної, знайдено ліпну кераміку вельбарського типу, гребінець та глиняну обмазку. Виявлене в 1990 р.

Магомедов, Левада, Серов, Отчет 1990.

75. Поселення 3 знаходиться на відстані 1 км на північ від села в ур. Акація. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега р. Малий Рутець. Розміри 250x100 м. Потужність культурного шару до 0,7 м. Знайдено гончарну кераміку, глиняну обмазку. Виявлене в 1990 р.

Магомедов, Левада, Серов, Отчет 1990.

76. Поселення 4 знаходиться в селі на городах по вул. Дімітрова. Займає край похилої тераси правого берега струмка. Розміри 800x100 м. Знайдено гончарну кераміку. Виявлене в 1990 р.

Магомедов, Левада, Серов, Отчет 1990.

77. Поселення 5 знаходиться на відстані 0,5 км на північ від села. Займає похилу терасу правого берега ріки Протока (ур. Цегельня). Розміри 350x100 м. Знайдено гончарну кераміку. Виявлене в 1990р.

Магомедов, Левада, Серов, Отчет 1990.

с. Крушинка (Крушинка - Стугна - Дніпро)

78. Поселення знаходиться на відстані 200 м на північний захід від західної околиці села, 100 м на захід від греблі у витоках ріки та 1,7 км на схід від автотраси Київ-Одеса, 300 м на північний схід від ЛЕП. Займає південно-західний схил правого берега ріки. Розміри 250x150 м. Потужність культурного шару до 0,5 м. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1990 р.

Шижик, Отчет 1991.

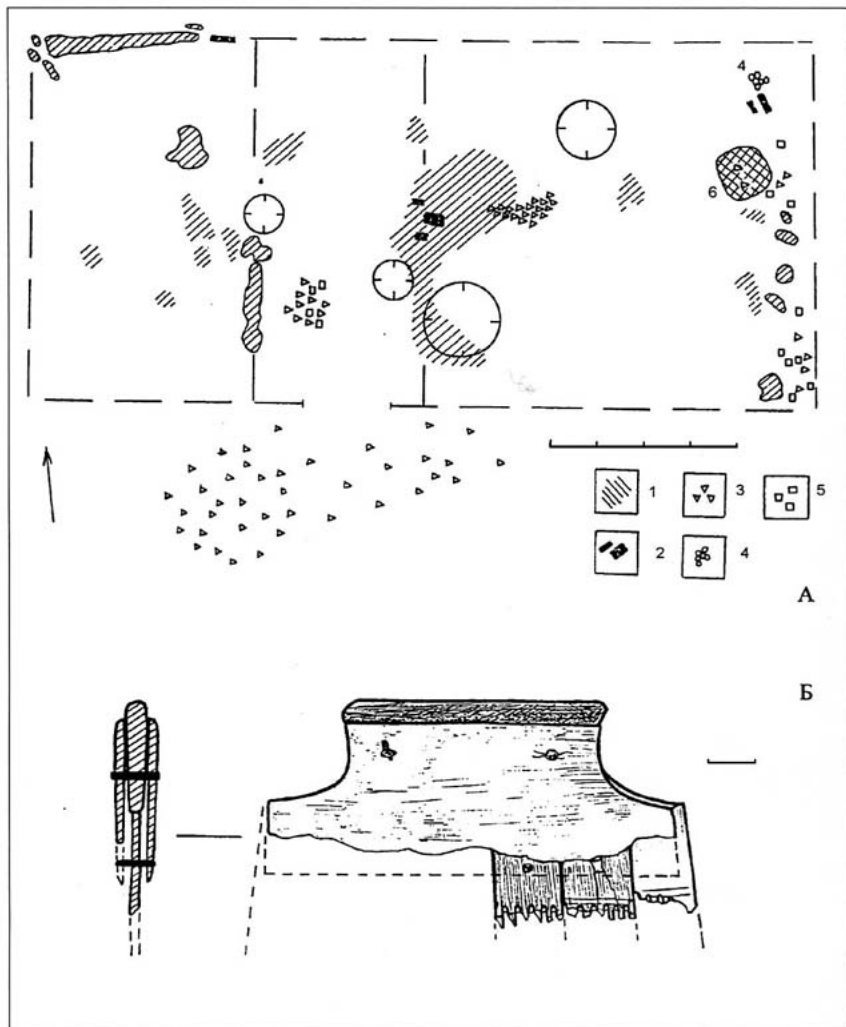

Рис. 5. А. Поселення Гребінки 1 (№73). План житла 2: 1 – перепалена обмазка; 2 – вугілля; 3 – уламки посуду; 4 – ткацькі грузила; 5 – каміння; 6 – вогнище.
 Б. Поселення Гребінки 2 (№74). Гребінь.

с. Мала Солтанівка (Стугна - Дніпро)

79. Поселення I¹ знаходиться на відстані 300 м на південь від села, з південного боку шосе на Борову, у витоках балки Жуків Яр. Займає обидва схили струмка - правого допливу р. Стугни. Площа 6-7 га. Поверхня розорюється. Знайдено уламки гончарного та ліпного посуду.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

80. Поселення II знаходиться на південній околиці села, на відстані 0,5 км на південь від піщаного кар'єру та 1,5 км на схід від сільського кладовища. Займає східний та західний схили зволоженої балки біля її витоку. Балка довжиною 1,5-2 км розрізає плато в південно-західному напрямі. Розміри поселення 300х80-60 м. Зібрано уламки гончарних та ліпних посудин, в тому числі вельбарського типу. Поверхня розорюється. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу. Виявлене в 1988 р.

Петраускас, Отчет 1989.

81. Поселення III знаходиться на відстані 600 м на південь від південно-східної околиці села, 800 м на південний захід від південно-західної околиці села, 0,5 км на північ від окружної траси до с. Велика Солтанівка. Займає схили зволоженої балки у її витоках на правому березі ріки. Розміри 800х100 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Зібрано уламки гончарного посуду та амфор. Виявлене в 1990 р.

Шишкін, Отчет 1991.

с. Митниця (Хорватка - Стугна - Дніпро)

82. Поселення знаходиться на західній околиці села - хут. Кулібаба, на лівому березі ріки, біля водосховища. Площа близько 2 га. Займає східний та південний схили мисового підвищення. Поверхня розорюється. Знайдено гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу. Обстежене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

с. Погріби (Стугна - Дніпро)

83. Поселення в ур. Чортуха знаходиться при злитті двох зволожених балок Велике та Мале Верем'я. Займає похилий берег балки. Знайдено гончарну кераміку та бронзову арбалетну фібулу.

Серов, Отчет 1990.

84. Поселення знаходиться на відстані 3 км на південний схід від села. Займає похилу терасу правого берега ставка. Довжина 400 м. Поверхня розорюється. Знайдено гончарну кераміку.

Серов, Отчет 1990.

с. Саливонки (Протока - Рось - Дніпро)

85. Поселення знаходиться на північній околиці села в ур. Рихлик, при злитті безіменного струмка з рікою. Займає край високої тераси лівого берега ріки. Територія пошкоджена кар'єром. Розміри 350х100 м. Знайдено гончарну кераміку.

Магомедов, Левада, Серов, Отчет 1990.

с. Тростинка (Раківка - Стугна - Дніпро)

¹ В останній за часом публікації цей пункт був перенесений до Фастівського району [Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 2002, с. 92].

86. Поселення "Тростинка III" знаходиться на відстані 2 км на захід від центру села та 5 км на південний схід від центру с. Кодаки. Займає північний схил зволоженої балки біля її витоків. Балка довжиною 4,5 км перетинає плато в західному напрямі. Поверхня розорюється. Розміри 400x50 м. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1988 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Петраускас, Отчет 1989.

87. Поселення "Тростинка IV" знаходиться на відстані 300 м на північний захід від околиці села та 4 км на схід від попереднього поселення. Розміри 50x30 м (0,2 га). Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали трипільської культури в східній частині поселення. Виявлене в 1988 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 104; Петраускас, Отчет 1989.

88. Поселення знаходиться на північно-східній околиці села, на городах садиб по вул. Жовтнева. Займає надзаплавну терасу лівого берега ріки між двома струмками - допливами ріки. Протяжність вздовж ріки з заходу на схід - 0,5 км. Потужність культурного шару 0,4-0,5 м. Знайдено гончарну та ліпну кераміку, пряслиця. В південно-східній частині зафіксовано матеріали давньоруського часу. Виявлене в 1985 р.

Серов, Отчет 1985.

Володарський район (карта 6)

с. Березна (Рось - Дніпро)

89. Поселення "Березна 4" знаходиться на лівому березі р. Березянки, на схід від мосту через ріку по дорозі на Володарку. Розміри 150х50 м. Потужність культурного шару 0,1-0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано уламки гончарного посуду.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

90. Поселення "Березна 5" знаходиться на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки, на відстані 200 м на північ від злиття з нею р. Березянки. З півдня обмежене старим гранітним кар'єром. Розміри 1000х80 м. Потужність культурного шару 1,0 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

91. Поселення "Березна 6" знаходиться на першій надзаплавній терасі навпроти південної околиці с. Михайлівка. Розміри 500х60 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

92. Поселення "Березна 8" знаходиться на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки, в центрі села, на відстані 100 м від дороги Горкосівка-Володарка. Розміри 100х50 м. Потужність культурного шару 0,4-0,5 м. Територія зайнята городями. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи та давньоруського часу.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

93. Поселення "Березна 9" знаходиться на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки, на північно-східній околиці села біля дороги на Горкосівку. Розміри 100х60 м. Потужність культурного шару 0,2-0,4 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

смт Володарка (Рось - Дніпро)

94. Поселення "Володарка 2" знаходиться на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки, поблизу південно-східної околиці с. Завадівка. Розміри 800х60 м. Потужність культурного шару 0,8 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

95. Поселення "Володарка 3" знаходиться на другій надзаплавній терасі лівого берега ріки, на відстані 2-2,5 км на південний захід від західної околиці смт Володарка. Розміри 200х50 м. Потужність культурного шару до 0,6 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також пізньосередньовічні матеріали.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Городище-Косівське (Рось - Дніпро)

96. Поселення знаходиться на північно-східній околиці села, на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки. Розміри 2500х150 м. Потужність культурного шару до 1 м. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Завадівка (Рось - Дніпро)

97. Поселення "Завадівка 1" знаходиться на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки, на південній околиці села, вище і нижче мосту Завадівка-Рачки. Розміри 1000x100 м. Потужність культурного шару до 1 м. Поверхня розорюється. У 1992 р. під час прокладання газопроводу було розкопано площу 367 кв. м. Виявлено 3 заглиблені господарські будівлі та 4 ями, знайдено гончарну кераміку та ліпну вельбарського типу, пряслице, уламок жорна. Матеріали зберігаються в Білоцерківському краєзнавчому музеї.

Стародуб, Звім 1992.

98. Могильник знаходиться на відстані 500 м на північ від поселення 1, південніше траси Володарка-Тетіїв на відстані 100 м від автобусної зупинки "Завадівка". У 1992 р. під час прокладання газопроводу досліджено площу 246 кв. м. Виявлено тілопокладення західної орієнтації з уламками ліпної посудини і ще одне тілопокладення, зруйноване траншеєю.

Стародуб, Звім 1992.

99. Поселення "Завадівка 2" знаходиться на відстані 1,5 км на південь від південної околиці села, на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки. Розміри 200x80 м. Потужність культурного шару 0,2 м. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

100. Поселення "Завадівка 4" знаходиться на відстані 3 км на північний схід від північно-східної околиці с. Горкосівка та 50 м на північний схід від посадки. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки. Розміри 200x60 м. Потужність культурного шару до 0,4 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

101. Поселення "Завадівка 6" знаходиться на правому березі р. Рогоза, на відстані 400 м на північ від дамби, на території садиб №№ 46,48,50 по вул. Леніна. Частина території зайнята городами, решта розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Зрайки (Рось - Дніпро)

102. Поселення "Зрайки 2" знаходиться на відстані 2 км на захід від мосту Завадівка-Рачки та 2,5 км на схід від східної околиці села. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. Розміри 1500x200 м. Потужність культурного шару до 0,5 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи, ранньослов'янські та пізньосередньовічні.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Косівка (Рось - Дніпро)

103. Поселення "Косівка 2" знаходиться на відстані 80 м на захід від села. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки, частково пошкоджене піщаним кар'єром. Розміри 100x50 м. Потужність культурного шару 0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

104. Поселення "Косівка 3" знаходиться на відстані 100 м на схід від околиці села, на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки. Розміри 80x40 м. Потужність культурного шару до 0,5 м. Поверхня розорюється. Знайдено гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

105. Поселення "Косівка 4" знаходиться на відстані 300 м на схід від південної околиці с. Руде Село, поблизу мосту через річку Коса (Капустянка), на правому березі ріки. Розміри 1000x80 м. Потужність культурного шару до 1 м. Поверхня розорюється. Знайдено гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Лихачиха (Торч - Рось - Дніпро)

106. Поселення "Лихачиха 1" знаходиться на першій надзаплавній терасі правого берега ріки, на північ від мосту Матвіїха-Лихачіха. Розміри 300x40 м. Потужність культурного шару до 0,3 м. Поверхня частково зайнята городами. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

107. Поселення "Лихачиха 2" знаходиться на городах садиб №№ 16-20 по вул. Добровольського, на першій надзаплавній терасі правого берега ріки. Розміри 70x30 м. Потужність культурного шару до 0,3 м. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також середньовічні матеріали.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Лобачів (Молочна - Рось - Дніпро)

108. Поселення знаходиться на відстані 1 км на південний захід від південної околиці села. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. З півдня обмежене великим яром. Розміри 200x50 м. Потужність культурного шару 0,2 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Логвин (Тарган - Рось - Дніпро)

109. Поселення "Логвин 1" знаходиться на першій надзаплавній терасі правого берега ріки на городах по вул. Гагаріна. Займає мис між двох мостів через річку Тарган. Розміри 50x50 м. Потужність культурного шару до 0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

110. Поселення "Логвин 2" знаходиться на садибах №№ 2,4,6 по вул. Первомайській, на схід від мосту Логвин-Володарка. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. Розміри 200x60 м. Потужність культурного шару до 0,4 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

111. Поселення "Логвин 3" знаходиться на городах садиб №№ 58-62 по вул. Первомайській. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. Розміри 150x50 м. Потужність культурного шару до 0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Мармуліївка (Рось - Дніпро)

112. Поселення "Мармуліївка 1" знаходиться на східній околиці села, на схід від колгоспного саду. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки. Частково зруйноване колгоспним піщаним кар'єром. Розміри 100x30 м. Потужність культурного шару до 0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

113. Поселення "Мармуліївка 2" знаходиться на відстані 0,5 км на схід від кар'єру. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки. Розміри 100x50 м. Потужність культурного шару до 0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Матвіїха (Торч - Рось - Дніпро)

114. Поселення "Матвіїха 4" знаходиться на північ від мосту Матвіїха-Лихачиха, на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки. Розміри 450x60 м. Потужність культурного шару 0,4 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

115. Поселення "Матвіїха 5" знаходиться на західній околиці села, на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки. Розміри 300x100 м. Потужність культурного шару 0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Михайлівка (Рось - Дніпро)

116. Поселення "Михайлівка II" знаходиться на відстані 650 м на схід від села. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. Розміри 750x150 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку та ліпну вельбарського типу, уламки світлоглиняних амфор. В 1991 р. досліджено частину заглибленої споруди із скупченням каміння та гончарною керамікою.

Иванченко, Стародуб, Отчет 1991.

с. Пархомівка (Тарган - Рось - Дніпро)

117. Поселення знаходиться на відстані 300 м на південний захід від західної околиці села та 500 м на схід від околиці с. Тарган. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. Розміри 100x50 м. Потужність культурного шару до 0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

с. Руде Село (Рось - Дніпро)

118. Поселення знаходиться на відстані 50 м на схід від кар'єру каменеобробного заводу, на першій надзаплавній терасі лівого берега водосховища. Розміри 500x60 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Частково зруйноване водосховищем, частково розоране. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

119. Могильник виявлений в 1970 р. при спорудженні котловану сільського клубу.

Шендрик 1977, с. 59.

с. Тарган (Тарган - Рось - Дніпро)

120. Поселення "Тарган 1" знаходиться на західній околиці села, зі сходу обмежене мостом Тарган-Пархомівка. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. Розміри 350x100 м. Потужність культурного шару 0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

121. Поселення "Тарган 2" знаходиться на відстані 100 м на схід від мосту Тарган-Пархомівка, на першій надзаплавній терасі правого берега ріки. Розміри 100x50 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

122. Поселення "Тарган 5" знаходиться на північній околиці села, на садибах №№ 50-82 по вул. Кооперативній, на правому березі ріки. Розміри 1000x70 м. Потужність культурного шару 0,8-1,0 м. Частину території займають городи, решта розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

123. Поселення "Тарган 6" знаходиться на відстані 50 м на південь від дамби, що розташована на західній околиці села. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки. Розміри 50х60 м. Потужність культурного шару 0,2 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

124. Поселення "Тарган 7" знаходиться на відстані 100 м на північ від південної околиці села, на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки. Розміри 100х40 м. Потужність культурного шару 0,1-0,3 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

Згурівський район (карта 5)

с. Великий Крупіль (Недра - Трубіж - Дніпро)

125. Поселення знаходиться на північно-східній околиці села, на відстані 50 м на північний схід від шосе на Лукаші, в ур. Луковець. Займає похилу терасу правого північного берега ставка. Розміри 250x120 м. Територія зайнята городами. Зібрано уламки ліпного та гончарного посуду, зафіксовано скупчення глиняної обмазки. Виявлене в 1987 р. О.В. Серовим та В.М. Зоценко, обстежене в 1990 р.

Магомедов, Левада, Отчет 1990.

с. Вільне (Свобода) (Супій - Дніпро)

126. Поселення знаходиться на відстані 2,4 км на південь від села на схилах правого берега ріки між яром та лісосмугою. Розміри 300x50 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи - раннього заліза.

Магомедов, Левада, Отчет 1990.

с. Мала Супоївка (Малий Супій - Супій - Дніпро)

127. Поселення в ур. Новоселище знаходиться на південно-східній околиці села. Займає схил тераси ріки, з півдня обмежене вузькою зволоженою балкою. Територія зайнята городами мешканців вул. Калініна. Розміри 300x150 м з півночі на південь. Знайдено уламки гончарного і ліпного посуду, кам'яних жорен. В південно-східній частині зафіксовано значне скупчення перепаленої глини. Обстежене в 1987 р.

Повідомлення В.М. Зоценка, О.В. Серова; *Колибенко 1991.*

128. Поселення знаходиться на відстані 400-450 м на південний схід від крайніх будинків по вул. Калініна і 50 м на північний схід від околиці с. Кулябівка. Витягнуте вздовж схилу надзаплавної тераси на 300 м, з півночі обмежене зволоженою балкою. Західна частина зайнята городами. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Обстежене в 1987 р.

Повідомлення В.М. Зоценка, О.В. Серова.

с. Малий Крупіль (Недра - Трубіж - Дніпро)

129. Поселення знаходиться в ур. Тумара на відстані 1 км на південний схід від села і 150 м на захід від дороги до с. Войково. Займає схил надзаплавної тераси лівого північного берега ріки. Розміри 300x100 м. Поверхня розорюється. Зібрано уламки гончарної та ліпної кераміки. Виявлене в 1987 р. О.В. Серовим та В.М. Зоценко, обстежене в 1990 р.

Магомедов, Левада, Отчет 1990.

Кагарлицький район (карта 8)

с. Гребені (Дніпро)

130. Поселення в ур. Васишин Яр знаходиться на відстані 400 м на північний-захід від північної околиці села, на схід від дороги Стайки-Ржищів. Займає край корінного берега р. Дніпро (висота 90-100 м). З півночі та сходу обмежене береговою кручею, з північного заходу - балкою Васишин Яр Зібрано гончарну кераміку. Переважають матеріали трипільської культури (у 1961-1962 рр. проведені розкопки).

Мовша, Бузян, Колесников, Отчет 1985; Петрашенко, Козюба 1999, с. 43.

131. Поселення в ур. Янча знаходиться на відстані 1,1 км на південь від села та 300 м на схід від дороги Стайки-Ржищів. Займає край плато вздовж лівого берега струмка Янча, що протікає по вибалку Янчин Яр, на захід від яру, що зливається з вибалком. Розміри 800x100 м. Зібрано уламки гончарних посудин та амфор. Переважають матеріали трипільської культури (у 1992 р. проведені розкопки).

Мовша, Бузян, Колесников, Отчет 1985; Петрашенко, Козюба 1999, с. 51.

132. Поселення в ур. Попова Левада знаходиться на відстані 1,4 км на південь від села. Займає мисоподібний виступ, що з північного заходу обмежений верхів'ям Янчиного яру, зі сходу - неглибоким вибалком, з північного сходу - болотом. Розміри 250x70 м. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали трипільської культури.

Олейник, Отчет 1987; Петрашенко, Козюба 1999, с. 51.

смт Кагарлик (Росава - Рось - Дніпро)

133. Могильник. Займає високий (30 м) мисоподібний виступ лівого берега ріки над ставом, на північний схід від автостанції. У 1974 р. на садибі № 110 по вул. Чапаєва під час спорудження льоху на глибині 1,5 м знайдено порушене в давнину тілопокладення. При ньому були: глечик, миска та 5 горщиків, в яких виявлено обгорілі залишки каш з ячменю, пшениці та пшона. Місцезнаходження обстежене в 1987, 1993 рр. Знахідки зберігаються в Кагарлицькому краєзнавчому музеї.

Олейник, Отчет 1987; Козюба, Звіт 1993.

м. Ржищів (Дніпро)

134. Поселення "Ржищів-Ріпниця 1" знаходиться на південно-східній околиці міста на відстані 1,5 км на південний схід від виїзду на с. Півці, на виступі плато, утвореному двома відгалуженнями зволоженої балки Ріпниця. Відстань від Дніпра – 2,5 км. Розміри поселення 200x300 м. Присутній потужний шар трипільської культури. Виявлене у 1985 р. У 2001-2002 рр. С.М. Рижов та Б.В. Магомедов на площі 350 кв. м розкрили трипільські житла, одне з яких перекривало черняхівські об'єкти – гончарний горн та господарська будівля. Знайдено черняхівську кераміку (майже виключно гончарну), уламки амфор, залізний ключ та деталі відра.

Мовша, Бузян, Колесников, Звіт 1985, с. 24; Петрашенко, Козюба 1999, с. 57; Рижов, Магомедов 2002; 2003; Магомедов 2003.

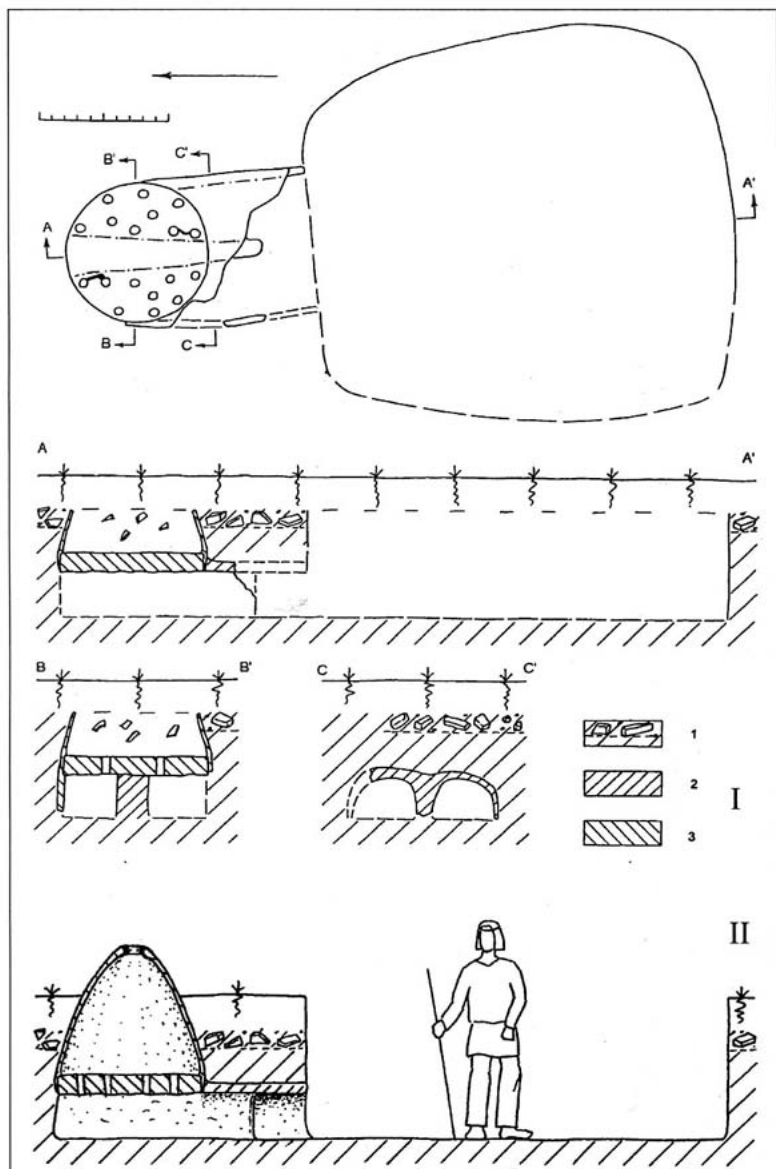

Рис. 6. Ржищів-Ріпниця 1 (№134). План з розрізами (I) та реконструкція розрізу (II) гончарного горна. 1 – ґрунт та залишки трипільської площадки, 2 – перепалений ґрунт, 3 – перепалена глина (за Магомедов 2002).

135. Поселення “Ржищів-Ріпниця 2” знаходиться на плато на відстані 200 м на південь від “Ріпниці 1”, за західним відгалуженням балки, на відстані 100 м на північний схід від польової дороги.. Розміри 100x400 м. В 2000 р. в шурфах виявлено гончарний посуд та глиняну обмазку.

Відейко 2002, с. 6.

136. Поселення “Ржищів-Ріпниця 6” знаходиться на плато, на відстані 200 м на схід від “Ріпниці 1”, за поворотом польової дороги, що огинає балку, вздовж краю мисоподібного виступу плато. Розміри 300x100 м. На поверхні та в шурфах зібрано ліпну та гончарну кераміку, фрагменти ткацьких грузил. Зафіксовано матеріали трипільської культури.

Відейко 2002, с. 7.

137. Поселення “Ржищів-Ріпниця 7” знаходиться на відстані 3,5 км на південний схід від Ржищева та 700 м на північний захід від с. Уляники, над польовою дорогою, що проходить низом балки Ріпниця, на береговому схилі ставка біля шовковичної посадки. Розміри 50x100 м. Переважає матеріал доби бронзи.

Відейко 2002, с. 8.

138. Могильник (?). В Національному музеї історії України зберігаються гончарні глечи (одноручний і дворучний) та бронзова підв'язна фібула, що походять з Ржищева..

Петров 1959, с. 59, рис. 11: 2,3,5; Махно 1960, с. 33.

с. Стайки (Суха Бобриця - Дніпро)

139. Поселення знаходиться на відстані 4 км на північний захід від села в ур. Писаревиця. Зібрані уламки гончарної кераміки. Виявлене в 1925 р. М.Є. Макаренко, обстежене в 1939 р. В.П. Петровим, в 1945 р. - Т.С. Пассек.

Махно 1960, с. 33.

с. Стрїтівка (Леглич - Красна - Дніпро)

140. Поселення знаходиться в ур. Церковка на відстані 0,6 км на схід від села. Займає схил правого берега Дніпра у вигині р. Леглич між стародавньою балкою та ярмом Смоляне Провалля. Розміри поселення 800x150 м. Знайдено гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали трипільської культури та давньоруського часу. Виявив В.В. Хвойка в 1913 р. Обстежене М.Л. Макаревичем та С.В. Махно в 1940 р., експедицією ІА НАН України в 1985 р.

Хвойка 1913, с. 45-46; Махно 1960, с. 33; Мовша, Бузян, Колесніков, Отчет 1985.

141. Могильник. Поховання за обрядом тілоспалення згадує В.В. Хвойка. Гончарний горщик поступив до Національного музею історії України.

Сьмонович, Кравченко 1983, с. 63.

с. Черняхів (Бобриця - Дніпро)

142. Могильник в ур. Окоп знаходиться на північно-західній околиці села, біля дороги в с. Верем'я. Займає край північно-західного схилу надзаплавної тераси струмка. Виявлений В.В. Хвойкою в 1900 р. Дав назву культурі. В.В. Хвойка у 1900 р. досліджено 251 поховання: 182 тілопокладення та 69 тілоспалень. Е.О. Симонович у 1961-1962 рр. виявив ще 21 трупопокладення. Таким чином на площі понад 7000 кв.м виявлено 272 поховання. Серед різноманітного інвентаря переважає гончарний посуд. Знайдено також бронзові фібули, пряжки, підвіски, голки, залізні ножі, кістяні гребені, намиста, невелику кількість ліпного посуду, в тому числі горщик вельбарського типу, червонолаковий глечик, скляні кубки, монети - срібні (денарії) та золоту (ауреус). Пам'ятка охороняється державою з 1990 р.

АЛЮР 1900, с. 117-119; *Хвойка 1901*, с. 174; *1913*, с. 46; *Петров 1964*; *Сымонович 1967*; *Махно, Отчет 1984*.

143. Поселення знаходиться на північній околиці села, на садибах по вул. Пролетарський, на лівому березі р.Бобриця. Займає північно-західний схил тераси на відстані 400 м на захід від могильника. Розмір 900x150 м, потужність культурного шару до 1,5 м. Е.О. Симонович виявив у 1959 р. і досліджував у 1961-1962 рр. На площі 25 кв.м досліджено рештки глинобитної споруди. В керамічному комплексі переважає гончарний кухонний посуд, ліпний представлений переважно вельбарськими формами. Знайдено грузила до ткацького верстату, скляні намистини та ін. Зафіксовано велику кількість залізного шлаку.

Сымонович 1967.

144. Поселення знаходиться за 1 км на південний захід від села, 600 м зліва від шосе на с. Стрїтівка на плато лівого боку балки Дубина, навпроти ферми. Розмір 200x150 м. Зібрано уламки посуду та зафіксовано глиняну обмазку. Виявлене в 1940 р. С.В. Махно та М.Л. Макаревичем.

Махно 1960, с. 30.

145. Поселення в ур. Балка Дубина знаходиться на відстані 2-2,5 км на північний схід від села. Займає північно-західний лівий схил глибокої зволоженої балки. Розмір 600x250 м. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали трипільської культури та давньоруського часу. Виявлене в 1969 р.

Кравченко, Бугай, Магомедов 1972, с. 343; *Кравченко, Абашина, Гороховський 1975*, с. 89; *Мовша, Бузян, Колесников, Отчет 1984*.

146. Поселення "Горобців Яр 1" розташоване на західній околиці села, ліворуч від шосе на Леонівку, на плато лівих берегів р. Бобриця і зволоженої балки Горобців Яр. Зафіксовано залишки наземних жител. Розміри 800x200 м.

Гороховский, Отчет 1973; Відейко, Звіт 1991; Відейко 1993.

147. Поселення "Горобців Яр 2" розташоване на відстані 200 м від західної околиці села, на лівому схилі балки при впадінні її в долину р. Бобриці, навпроти поселення "Горобців Яр I". Розміри 300x100м.

Відейко, Звіт 1991; Відейко 1993.

148. Поселення "Горобців Яр 3" розташоване на відстані 300 м від західної околиці села, на правому березі ставка, навпроти поселення "Горобців Яр II". Розміри 200x50 м. Частина культурного шару знищена під час будівництва дамби. Можливо є продовженням поселення "Горобців Яр I".

Відейко, Звіт 1991; Відейко 1993.

с. Юшки (Леглич - Красна - Дніпро)

149. Поселення знаходиться на відстані 200-300 м на південний схід від села, в ур. Хутір. Займає широкий мис зниженого плато між двох ярів на лівому березі ріки. Розміри 230x170 м. Поверхня розорюється. Виявлене і досліджене В.В. Хвойкою в 1904-1905 рр., обстежене в 1985 р. На глибині 1,6 м виявлено рештки землянки. Зібрано уламки гончарного посуду, жорен, прясла.

Мовша, Бузян, Колесников, Отчет 1985.

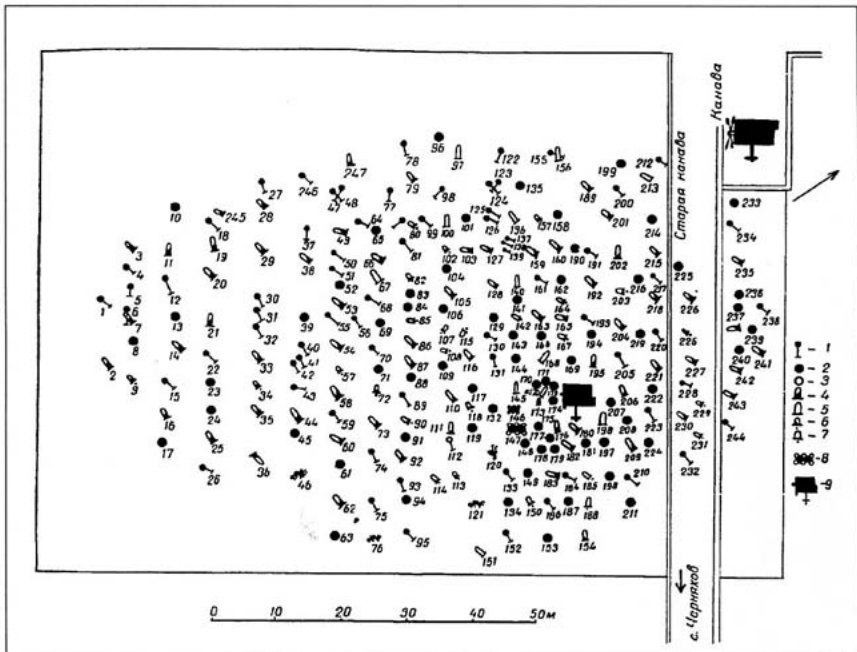

Рис. 7. Могильник Черняхів (№142). План розкопок В.В. Хвойки (за Петров 1964). 1 – положення кістяка, 2 – тілоспалення; 3 – зруйноване тілоспалення; 4 – поховання з предметами; 5 – поховання зруйноване; 6 – поховання дитини; 7 – поховання дитини зруйноване; 8 – поховання в дерев'яній камері; 9 – вітряк.

м. Київ (карта 4)

м. Київ (Дніпро)

150. Поселення (?). Уламки сіроглиняного гончарного посуду та римської амфори на горі Киселівка виявили в 1932 р. С. Магура, в 1940 р. В.С. Козловська, в 1948 р. В.А. Богусевич.

Самойловський 1952; Махно 1960, с. 30.

151. Могильник. Знаходиться на Старокиївській горі, на території НМІУ (вул. Володимирська №2, колишня "садиба Петровського"), південніше кам'яного язичницького святилища. Чотири тілопокладення виявлено у 1937 р. експедицією під керівництвом М.Т. Мовчанівського. Одне з них було орієнтоване головою на північний захід і містило поховальний інвентар другої половини IV ст.: мініатюрний гребінець-підвіску, бронзову фібулу з ромбічною ніжкою, сіролощену посудину. Поряд виявлено дитяче тілопокладення, орієнтоване головою на захід, з двома бронзовими кільцями та намистом із скла та сердоліку. У 1907-1908 рр. під час розкопок поблизу цього місця В.В. Хвойка знайшов бронзову "арбалетну" фібулу.

Самойловський 1952; Каргер 1948, с. 250-251; Амброз 1966, табл. 10: 14; Сымонович, Кравченко 1983, с. 63.

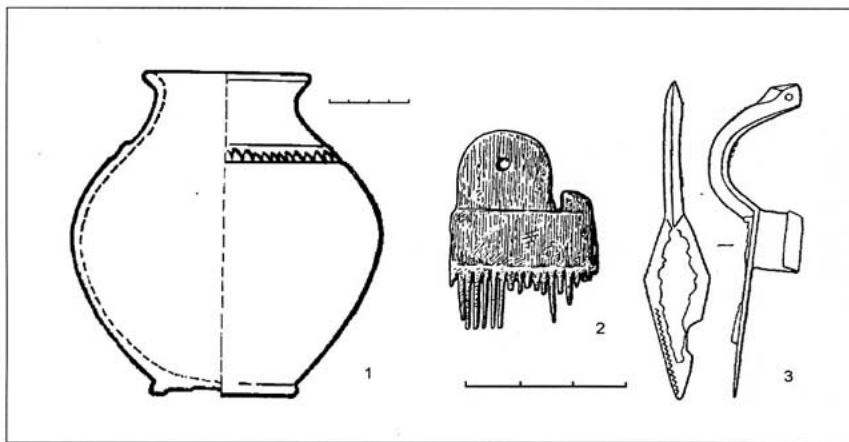

Рис. 8. Могильник в Києві на Старокиївській горі (№151). Інвентар з поховання 4/1937: 1 – сіролощена посудина; 2 – роговий гребінь; 3 – бронзова фібула (за *Самойловський 1952; Амброз 1966*).

Макарівський район (карта 3)

с. Соснівка (Ірпінь - Дніпро)

152. Поселення розташоване на відстані 0,5 км на схід від села біля старого колгоспного саду. Займає терасу лівого берега ріки висотою 0,5 м. Культурний шар зафіксовано впродовж 150 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Серов, Отчет 1983.

с. Черногородка (Ірпінь - Дніпро)

153. Поселення знаходиться на хут. Слобода. Зібрано гончарну кераміку. Відкрите А.С. Бугаєм, обстежене експедицією Київського педінституту в 1970 р. Зафіксовано також матеріали київської культури.

Кравченко, Абашина, Гороховський 1975, с. 95.

с. Яблунівка (Ірпінь - Дніпро)

154. Поселення знаходиться на лівому березі ріки. Зібрано гончарну кераміку. Знайдено частину глиняного сопла від залізоплавильного горна. Відкрите А.С. Бугаєм. Зафіксовано також матеріали київської культури.

Кравченко, Абашина, Гороховський 1975, с. 95.

Миرونівський район (карта 8)

с. Великий Букрин (Дніпро)

155. Могильник знаходиться в ур. Миколина Круча, на південний схід від сільради, на околиці села. За свідченням місцевих жителів, тут знаходили горщики з попелом. З села до Національного музею історії України надійшли ліпна посуда з овальними гранями та кілька фібул (зокрема, арбалетні та двоштиткова).

Пасек, Отчет 1945, с. 34; Махно, 1960 с. 33; Петрашенко, Козюба 1999, с. 292.

с. Владиславка (Росава - Рось - Дніпро)

156. Могильник (?).

АП 1966, с. 164; Сымонович, Кравченко 1983, с. 64.

с. Кип'ячка (Потік - Росава - Рось - Дніпро)

157. Поселення знаходиться на відстані 0,5 км на північний захід від центру села, на підвищенні лівого берега струмка Трубай - допливу р. Росава. На території поселення розташовані городи садиб №№ 2 та 4 по вул. Шкільній. Площа 2,5 га. Зібрано уламки гончарних мисок. Також зафіксовано матеріали трипільської культури та давньоруського часу.

Покас, Гершкович, Отчет 1985.

с. Росава (Росава - Рось - Дніпро)

158. Поселення знаходиться на відстані 1,5 км на північний схід від центру села в ур. Замковище, поблизу давньоруського городища. Займає першу надзаплавну терасу на лівому березі Росави біля злиття з нею р. Росавки. Розміри 200х150 м. Частково пошкоджене валом та ровом городища, також оранкою та фруктовим садом. Зібрано гончарну і ліпну кераміку, шлак. Зафіксовано перепалену глину. Пам'ятка виявлено у 1959 р.

Сымонович 1964, с. 9; Покас, Гершкович, Отчет 1985.

159. Могильник (?). На схід від поселення, за балкою, у 1985 р. зафіксовано дрібні фрагменти кераміки та перепалені кістки людини. Про наявність могильника свідчать і знахідки посудин. У 1913 та 1920 рр. з села до Національного музею історії України надійшли два глечики, а також скарб золотих і срібних прикрас, нез'ясованої культурної приналежності.

Махно 1960, с. 30; Покас, Гершкович, Отчет 1985.

Обухівський район (карта 4)

с. Великі Дмитровичі (Тихань - Стугна - Дніпро)

160. Поселення розташоване на відстані 1 км на південь від села, за 200 м праворуч від дороги в с. Старі Безрадиці. Знаходиться на лівому березі струмка, що є правим допливом ріки. Займає невисоку терасу, витягнуту вздовж струмка біля його повороту з північного заходу на схід біля підніжжя високої гори. Розміри 100x50 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Серов, Отчет 1983.

с. Витачів (Дніпро)

161. Поселення в околицях села згадує В.В. Хвойка.

Хвойка 1913, с. 43-46; Махно 1960, с. 31.

с. Григорівка (Красна - Дніпро)

162. Поселення знаходиться на відстані 2 км на захід від села, в ур. Григорів Став (До Хреста). Займає схили зволоженої балки, що виходить в долину ріки. Площа приблизно 4,5 га. Потужність культурного шару до 0,6 м. Поверхня розорюється. Зафіксовано скупчення будівельних решток. Зібрано уламки гончарного посуду та ліпного вельбарського і київського типів, а також фрагменти амфор, прясла та вироби з металу. Виявлене в 1986 р.

Петраускас, Шишкин 1992, с. 105; Кравченко, Петраускас, Шишкин, Отчет 1985-1986.

с. Дерев'яна (Нетека - Красна - Дніпро)

163. Поселення знаходиться біля дороги Дерев'яна-Обухів, на схилах балки, де протікає р. Нетека. Територія зайнята садибами та городами. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1963 р.

Сымонович 1963; 1964, с. 8;

164. Могильник знаходиться на північно-західній околиці села на відстані 150 м на захід від поселення. Займає ділянку плато по обидва боки від дороги Дерев'яна-Обухів. Перше поховання - тілопокладення з мискою було виявлене випадково в 1940 р. під час спорудження дороги. В 1959-1961 рр. Е.О. Симонович дослідив 4 поховання. Протягом 1970-1977 рр. дослідження могильника проводила експедиція Київського педінституту під керівництвом Н.М. Кравченко. На площі 500 кв.м досліджено 23 тілопокладення і 11 тілоспалень. Два поховання (№№ 15, 31) виділяються багатим інвентарем та складними конструкціями. На відокремленій ділянці могильника виявлено поховання зі слідами насильницької смерті, що майже не містять інвентарю. Поховання містили гончарний та ліпний посуд вельбарського типу, бронзові та срібні фібули, пряжки, підвіски, залізні ножі, гребені з кістки, намисто, прясла, на одному з яких нанесено складну систему знаків.

Махно 1960, с. 30-31; Сымонович 1963, с. 83-87; 1964, с. 8; Кравченко 1971; 1975; 1976; Кравченко, Абашина, Цыңдровская 1979.

с. Долина (Красна - Дніпро)

165. Поселення знаходиться на відстані 1 км на південний схід від села та 500 м на схід від дороги до с. Трипілля, у витоках балки Довгий Яр. Розміри 320x80 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Поселення відоме з 70-х рр., обстежене в 1985 р.

Шендрік 1977, с. 84; Кравченко, Петраускас, Шишкин, Отчет 1985-1986.

с. Жуківці (Бобрися - Дніпро)

166. Поселення в ур. Осова знаходиться на відстані 2-4 км на південний схід від села. Займає південно-східний схил струмка, що впадає в р. Бобрисю. Розміри 1000x200 м. Відкрите В.В. Хвойкою. У 1940 р. досліджував М.Л. Макаревич. У 1946 р. Є.В. Махно розкрила площу 532 кв.м, де виявила кілька наземних жител з відкритими вогнищами. Серед матеріалів переважають уламки гончарного посуду, ліпного – близько 10%. Знайдено також жорна, прясла, ткацькі грузила, залізні ножі, наконечник списа та ін. Досліджені також об'єкти давньоруського часу та зафіксовано матеріали доби бронзи. Обстежене в 1969, 1973, 1976, 1985 рр.

Махно 1949, с. 154-164; Кравченко, Бугай, Магомедов 1972, с. 343; Кравченко, Абашина, Гороховський 1975, с. 88; Кравченко, Петраускас, Шишкин, Отчет 1985-1986.

167. Поселення в ур. Кут знаходиться на відстані 2-3 км на південний захід від села. Займає південно-східний схил надзаплавної тераси струмка. Розміри 1500x100 м. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано скупчення глиняної обмазки від зруйнованих споруд. Виявлене Є.В. Махно в 1940 р., обстежене в 1969 р.

Махно 1960, с. 31; Кравченко, Бугай, Магомедов 1972, с. 343; Кравченко, Абашина, Гороховський 1975, с. 88.

с. Застугна (Стугна - Дніпро)

168. Поселення знаходиться на відстані 1,5 км на північ від околиці села та 400 м на схід від ґрунтової дороги до Великої Бугайки. Займає витоки зволоженої балки на лівому березі р. Стугни. Розміри 500x80 м. Потужність культурного шару до 0,5 м. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1991 р. А.В. Петраускасом.

Шишкин, Отчет 1991.

с. Копачів (Стугна - Дніпро)

169. Поселення I знаходиться на південно-західній околиці села в ур. Підлуж'я, в місці впадіння струмка Раківка в балку Верем'я. Займає східний схил балки. Розміри 400 x 150 м. Потужність культурного шару до 1 м. Поверхня розорюється. Зібрано уламки гончарної та ліпної кераміки вельбарського типу. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу.

Серов, Отчет 1982.; Кравченко, Петраускас, Шишкин, Отчет 1985-1986.

170. Поселення II в ур. Попів Яр знаходиться на відстані 3 км на південний захід від села, 2 км на захід від дороги Копачів-Степок, та 1 км на захід від кладовища. Займає схили зволоженої балки біля її витоку. Безіменний струмок, що протікає по її дну, зливається біля села з р. Раківка. Площа близько 10 га. Зібрано гончарну кераміку.

Петраускас, Шишкин 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкин, Отчет 1985-1986.

с. Красна Слобідка (Красна - Дніпро)

171. Поселення знаходиться на північній околиці села, на території хут. Коростень. Займає північно-східний схил у витоках балки на лівому березі ріки. Частина території зайнята сучасними будівлями, решта розорюється. Розміри 200x80 м. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу. Виявлене в 1986 р.

Петраускас, Шишкин 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкин, Отчет 1985-1986.

с. Малі Дмитровичі (Тихань - Стугна - Дніпро)

172. Поселення I знаходиться в ур. Сорочий Яр, на відстані 1 км на південний захід від села. Займає північний та південний схили зволоженої балки Сорочья біля її витоків.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1985-1986.

173. Поселення II знаходиться на відстані 1,5 км на південний захід від села, в ур. Пильний (Усов) Став. Займає північний схил зволоженої балки, що перетинає плато в південно-західному напрямі. Площа близько 4 га (400x100 м). Поверхня розорюється. Зібрано гончарну, ліпну та амфорну кераміку. Знайдено два бруски. Виявлене в 1986 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1985-1986.

174. Поселення III знаходиться на західній околиці села в ур. Пильний (Усов) Став. Займає західний схил зволоженої балки. Площа близько 7 га. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, уламки амфор. Знайдено кам'яний брусок. В південній частині поселення зафіксовано давньоруські матеріали. Виявлене в 1985 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1985-1986.

175. Поселення IV знаходиться на західній околиці села в ур. Пильний (Усов) Став. Займає східний схил зволоженої балки. Площа близько 7 га. Поверхня розорюється. Зібрано уламки гончарного та ліпного посуду, амфор. Знайдено залізний ніж. Зафіксовано скупчення будівельних решток. В південній частині зафіксовано матеріали давньоруського часу. Виявлене в 1986 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1985-1986.

м. Обухів (Нетеча - Красна - Дніпро)

176. Поселення "Обухів I" знаходиться на відстані 2 км на південь від центру міста. Займає частину плато та схили балки, де протікає р. Нетеча. Вдодж північного схила балки проходить автодорога Київ-Обухів-Кагарлик та залізнична колія Трипілля-Григорівка. В південній частині споруджено паливну базу та склад будівельних матеріалів, решта території зайнята садово-городніми ділянками та розорюється. Поселення відкрите в 1969 р. Н.М. Кравченко і досліджувалося з перервами до 1991 рр. експедицією Київського педагогічного інституту. Розміри 900x60 м. Потужність культурного шару 0,3-1,0 м. Розкопана площа складає приблизно 4000 кв.м. Досліджено 34 об'єкти: житла наземні та заглиблені, господарські споруди, ями-льохи, відкриті вогнища. Крім гончарної кераміки знайдено уламки ліпного посуду, амфор, вироби з заліза (серп, наральник, ножі), бронзи (фібули, пряжки), кістки (гребінці, проколки), глиняні прясла, грузила до ткацьких верстатів, тигель, а також обгоріле дерев'яне колесо. В південній частині поселення виявлені рештки залізоплавильного горна, криця, шлаки. Поселення датується IV - початком V ст.

Кравченко 1971; 1975; 1985; 1994.

177. Могильник "Обухів Ia" знаходиться на відстані 150 м на північний захід від центральної ділянки поселення, на рівній ділянці плато. Через його територію проходять автодорога та залізнична колія. Площа приблизно 4 га. Перші поховання були відкриті в 1977 р. під час будівництва дороги. Протягом 1977-1992 рр. розкопано площу понад 600 кв.м. Виявлено 43 поховання. Знайдено гончарний посуд, невелика кількість ліпного, в т.ч. київського типу, прикраси з бронзи та срібла (фібули, пряжки, підвіски), гребінці, пастове та скляне намисто, уламки скляних кубків. Могильник датується IV - початком V ст.

Кравченко 1985; 1994.

177а. Могильник "Обухів 14" знаходиться на південно-західній околиці міста в мікрорайоні "Петровський". Під час земляних робіт на будівництві приватної садиби знайдено кістяк людини, а неподалік від нього кілька посудин, в одній з яких були перепалені кістки. Крім урни, в похованні з трупоспаленням містились дві миски та керамічний кубок. Місцезнаходження

обстежене в 1995 р. Р.Г. Шишкіним та О.Ю. Курило, які зробили висновок про знищення пам'ятки внаслідок забудови.

Курило 1998.

с. Перше Травня (Стугна - Дніпро)

178. Поселення знаходиться на відстані 1 км на південь від села, в ур. Берестов Яр. Займає південний схил зволоженої балки. Площа 1,6 га (250х80 м). Зібрано гончарну кераміку та знайдено римську монету.

Серов, Отчет 1982; Кравченко, Петраускас, Шишкин, Отчет 1985-1986.

с. Старі Безрадичі (Стугна - Дніпро)

179. Поселення знаходиться на відстані 1 км на північний захід від села, на захід від хут. Конюша. Займає мисоподібне підвищення, утворене балками Капустяна та Конюша. Культурний шар у вигляді окремих скупчень зафіксовано впродовж 2 км. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну і ліпну кераміку. Зафіксовано матеріали трипільської культури.

Серов, Отчет 1983.

180. Поселення знаходиться на відстані 5 км на захід від відомого давньоруського городища. Займає терасу правого берега зволоженої балки біля її витоків. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Серов, Отчет 1985.

с. Халеп'я (Сквира - Дніпро)

181. Поселення знаходиться на відстані 1,5 км на південь від села в ур. Осова. Займає схил першої надзапальної тераси над лівим берегом р. Сквира (Свірч). Розміри 300х100 м. Потужність культурного шару до 0,6 м. На зораній поверхні зафіксовано скупчення матеріалу на місцях споруд. Зібрано гончарну кераміку. Присутні матеріали передскіфського часу. Виявлене в 1925 р. М. Макаренко, обстежене в 1939 р.В.П. Петровим та в 1985 р.

Махно 1960, с. 31; Кравченко, Петраускас, Шишкин, Отчет 1985-1986.

с. Щербанівка (Красна - Дніпро)

182. Поселення знаходиться за південно-західною околицею села. Займає край першої надзапальної тераси правого берега ріки. Розміри 300х200 м. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу. Виявлене в 1985 р.

Мовша, Бузян, Колесников, Отчет 1985.

Переяслав-Хмельницький район (карта 5)

с. Андруші² (Трубіж - Дніпро)

183. Могильник. Поблизу села на хут. Чубуки в 1926 р. знайдено поховання з посудом черняхівського типу. З цього ж села походить бронзова арбалетна фібула із зібрання В.В. Хвойки, що надійшла у Національний музей історії України.

Махно 1960, с. 31; Сымонович, Кравченко 1983, с. 63-64.

с. Борок див. с. Сухий Борок**с. Велика Каратуль (Гнилка - Броварка - Трубіж - Дніпро)**

184. Поселення в ур. Верижине знаходиться на відстані 1 км на схід від південно-східної частини села, що має назву "Паралівщина". Займає нижню частину схилу лівого берега ріки та надзаплавне підвищення (ур. Селище). Розміри 800x100 м. Територія розорюється, через поселення проходить ґрунтова дорога на с. Строкова. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988.

185. Поселення в ур. Паралівщина знаходиться в південно-східній, старій частині села, в районі цвинтаря (вул. Петрівська, Садова). Займає схил мисоподібного виступу лівого берега річки при злитті її з р. Броваркою. Розміри 400x100 м. Територія зайнята кладовищем, городами та будівлями села. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988.

с. Веселе (Булатиця - Карань - Трубіж - Дніпро)

186. Поселення в ур. Поділ знаходиться в східній частині села, на території господарського двору радгоспу, в напрямку до хут. Кавказ. Займає край та схил другої та першої надзаплавних терас над долиною Дніпра. Розмір 400-500x50 м. Територія забудована. Присутні матеріали доби бронзи та раннього заліза, давньоруські.

Бузян, Колибенко, Товкайло, Тетеря, Звіт 1992.

187. Поселення в ур. Булатиця знаходиться на північний захід від села, від західної околиці. Займає нижню частину південного схилу корінного берега долини Дніпра, лівий берег стариці Булатиці впродовж 400-500 м, та край високого (до 5 м) останцю другої тераси. Поверхня розорюється. Розміри 600-700x60-80. Потужність культурного шару до 0,5 м. Трапляється ліпна та гончарна кераміка, на останці – скупчення глиняної обмазки.

Бузян, Колибенко, Товкайло, Тетеря, Звіт 1992.

с. Виповзки (Гнилка - Броварка - Трубіж - Дніпро)

188. Поселення знаходиться на відстані 1-1,5 км на північний захід від села в ур. Луки. Розташоване на пологому схилі лівого берега ріки, що утворює тут півкруглий мис, який метрів на

² У 1975 р. село приєднане до м. Переяслав-Хмельницький.

250-300 врізається в заплаву. Поселення тягнеться вздовж берегової лінії, починаючи від східного кінця каналу в заплаві. Займає північно-західний схил згаданого мису і доходить до краю мису. Розміри 800x100 м. Потужність культурного шару 0,45-0,55 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

189. Поселення знаходиться на відстані 2 км на північний захід від села в ур. Луки, на невеликому (50x50 м) підвищенні у південній частині заплави (зараз осушене болото). Культурний шар майже повністю зруйнований оранкою. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

с. Вінинці (Броварка - Трубіж - Дніпро)

190. Могильник знаходиться в центрі села, на південний схід від школи, в садибі В.Я. Набок. Займає край плато лівого берега р. Броварка (інша назва – Яненка). Розміри приблизно 50x50 м. Територія могильника зайнята будівлями і садом, через неї проходить асфальтова дорога. В 1960 р. під час спорудження льоху знайдено дитяче поховання, що супроводжувалось трьома гончарними посудинами, бронзовим пінцетом та ухверткою. В 1979 р. могильник обстежений експедицією ПХЗ.

Сікорський, Савчук 1971, с. 143; Сікорський, Махно, Бузян, Отчет 1979.

191. Поселення в ур. Загребелле знаходиться на відстані 0,5 км на північний захід від могильника на схилі лівого берега ріки. Розміри 500x100 м. Територія зайнята городами та будівлями. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також пізньосередньовічні матеріали.

Сікорський, Махно, Бузян, Отчет 1979.

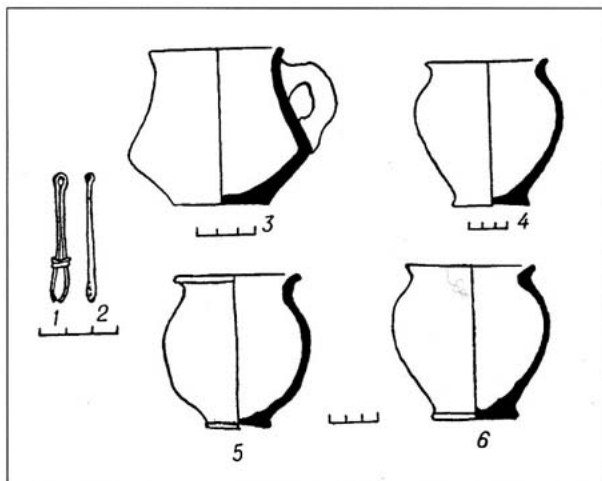

Рис. 9. Могильник Вінинці (№190). Інвентар зруйнованого поховання: 1, 2 – бронзові пінцет та ухвертка; 3-6 – гончарний посуд (за Сікорський, Савчук 1971).

192. Поселення в ур. Соломки-Кучерявка знаходиться на схилі правого берега ріки. Розміри 700x150 м. Територія зайнята городами. Зібрано гончарну кераміку.

Сикорский, Махно, Бузян, Отчет 1979.

с. Вовчків (Трубіж - Дніпро)

193. Поселення знаходиться в західній частині села в ур. Новоселиця. Займає схил правого корінного берега ріки, обмежене із заходу невеликим ярком, а зі сходу - заболоченою низиною. Розміри 600x80 м. Територія зайнята городами та садибами. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також давньоруські матеріали.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990.

с. Воскресенське (Броварка - Трубіж - Дніпро)

194. Поселення в ур. Левада знаходиться на відстані 100 м на північ від села. Займає підвищений край лівого берега ріки. Розміри 350x70 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990.

195. Поселення в ур. Дубки знаходиться на відстані 1-1,5 км на північний схід від с. Воскресенське та на південний захід від с. Велика Каратуль, на межі земель цих сіл, поряд з місцевим глиняним кар'єром. Займає високий мисоподібний виступ та схил правого берега ріки на південь від мису. Розміри 600x80 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990.

с. В'юнище (нині не існує) (Трубіж – Дніпро)

196. Поселення зафіксовано у 1960 р. на відстані 200-300 м на північ від колишнього села, на першій надзаплавній терасі. Довжина до 500 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, матеріали доби бронзи. Тепер ця ділянка берега (500 м на північ від мису на початку Переяславської затоки) засаджена лісом і в 1990-і рр. слідів поселення не виявлено.

Брайчевський, Кравченко, Отчет 1960; Петрашенко, Козюба 1999, с. 250.

с. Гайшин (Трубіж - Дніпро)

197. Поселення в ур. Бурти знаходиться в південно-західній частині села. Займає крутий східний схил та край плато корінного правого берега ріки. Розміри 250x100 м. Територія зайнята городами та садибами села. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи, давньоруського часу, XIII-XV та XVIII-XIX ст.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990.

198. Поселення в ур. Пільма знаходиться в північно-західній частині села, майже забуті назви "Куткове" чи "Винниця". Займає північний та північно-західний схил та край мисоподібного виступу плато правого берега ріки. Розміри 700x100 м. Територія зайнята садибами та городами. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби неоліту і бронзи, давньоруські та XVII-XIX ст.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Колибенко 1991.

с. Гланишів (Трубів - Дніпро)

199. Поселення знаходиться на північній околиці села. Займає середню та верхню частину пологого схилу правого берега ріки до південної околиці хут. Довга Гребля (Леніна). Розміри 500х70 м. Територія зайнята городами села та хутора, будівлями молочнотоварної ферми. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990.

с. Горбані (Супій - Дніпро)

200. Поселення в ур. Луки знаходиться на відстані 6,5 км на північ від села на невисокому, витягнутому з південного сходу на північний захід підвищенні в заплаві ріки. Розміри 1000х100 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Територія розорюється. Зібрано ліпну та гончарну кераміку.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988.; Колибенко 1991.

201. Поселення в ур. Лиса Гора знаходиться на відстані 250 м на північ від околиці села, що має назву "Феді". Займає північно-західний схил мисоподібного виступу корінного правого берега ріки. Розміри 100х50 м. Потужність культурного шару 0,5-0,6 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988.; Колибенко 1991.

с. Гребля (Трубів - Дніпро)

202. Поселення в ур. Клинець знаходиться в південній частині села, продовжується на південь (ур. Покотилівщина) на територію господарського двору радгоспу, на схід та на захід від дороги Переяслав-Поділля. Займає край мисоподібного виступу правого корінного берега Трубежу та схил і край плато на південний захід від мису. Розмір поселення на мису 250х50 м, вздовж берега (на схід та на захід від дороги) 500х50 м, загальна довжина 750-800 м. На городах та на полі зібрано ліпну та гончарну кераміку. Присутній матеріал доби бронзи.

Бузян, Колибенко, Товкайло, Тетеря, 1992.

203. Поселення в ур. Підгір'я (разом з давньоруським) знаходиться в 100 м на схід від села, південніше дороги Переяслав-Гайшин. Займає край високого (до 10 м) плато правого корінного берега річки, з південно-західного боку обмеженого невеликим ярком. Розмір 500-600х40-50 м. Територія зайнята городами та будівлями газорозподільної дільниці.

Бузян, Колибенко, Товкайло, Тетеря, 1992.

с. Гречаники (Булатиця - Трубів - Дніпро)

204. Могильник. На схилі над низиною біля дороги до зернорадгоспу, на садибі Романа Курилка в 1912 р. випадково знайдене тілопокладення. До Полтавського музею надійшов інвентар поховання: лощений глек, чотири шерехатих горщики, дві пряжки, дві фібули, уламки бронзової бляшки. В 1950 р. місце обстежив І.М. Самойловський, заклад дві траншеї, але знахідок не виявив.

Махно 1960, с. 31.

с. Дем'янці (Альта - Трубів - Дніпро)

205. Поселення знаходиться на північній околиці села, в ур. Гайок, на захід та схід від старого цвинтаря. Займає північно-західний край мисовидного виступу на схилі лівого берега ріки, у її вигині. Територія зайнята городами та будівлями. Розміри 200х50 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988.; Колибенко 1991.

206. Поселення в ур. Данилів Горб знаходиться на північ від села, на невеликому підвищенні лівого берега ріки. Розміри 50х30 м. Зібрано уламки гончарного посуду.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990.

с. Дениси (Супій - Дніпро)

207. Могильник знаходиться на території ферми, на схід від шосейної дороги на с. Ташань. Займає край плато правого берега ріки. Територія зайнята будівлями. Поховання з випростаним кістяком і гончарним посудом було виявлене в 1971 р. під час будівництва шосейної дороги. Обстежений експедицією ПХЗ у 1979 р.

Сікорський, Савчук 1971, с. 143; Сікорский, Махно, Бузян, Отчет 1979 г

208. Поселення в ур. Царина знаходиться на східній околиці села. Займає невисокий останець в заплаві ріки та схили невеликого виступу правого берега. Територія зайнята городами та будівлями. Розміри 450х100 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988.

209. Поселення в ур. Василенків Хутір знаходиться на південній околиці села. Займає нижню частину першої надзаплавної тераси правого берега ріки. Територія зайнята городами. Розміри 250х50 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, знайдено мушля з отвором для підвішування.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988.

210. Поселення в ур. Гірка знаходиться на відстані 0,7 км на північ від околиці села, що має назву "Городище", на схід від дороги Соснова-Ташань. Займає нижню частину південного схилу правого берега ріки, біля злиття з нею безіменного струмка, що утворює став. Розміри 500х70 м (від дороги до шовковичного саду). Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988.

с. Дівички (Булатиця - Трубіж - Дніпро) (див. також **с. Єрківці**)

211. Могильник (?). Знаходиться вздовж дороги від Київського шосе до села, в місці спуску з високого лівого берега Дніпра в заплаву. Виявив А.П. Савчук у 1976 р.

Повідомлення А.П. Савчука.

с. Єрківці (Булатиця - Трубіж - Дніпро)

212. Поселення в ур. Булатиця-Стави (у звіті Г.Н. Бузян, Н.М. Буйлук, М.Т. Товкайло за 1989 р. привязане до с. Дівички). Знаходиться на східній околиці села, на відстані 700 м на північний схід від села Дівички, на захід від дороги в м. Переяслав-Хмельницький, за 100 м від тракторної бригади. Займає схил першої тераси лівого берега р. Булатиці (стариці Дніпра). Розміри 800х50-80 м. Перекрите давньоруськими поселеннями. В 1948 р. поселення досліджували В.М. Даниленко та А.Д. Столяр. На площі 220 кв.м виявлено залишки жител. В одному з них під вогнищем виявлено кістяк собаки, гончарну кераміку та амфору IV ст. н.е. Матеріал представлений уламками гончарного та ліпного посуду, шлаками та кричним залізом. Обстежене в 1989 р.

Даниленко, Столяр 1952, с. 223-230; Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989; Бузян, Колибенко, Товкайло, Тетеря, 1992.

213. Поселення в ур. Солонці знаходиться на відстані 0,5 км на північний захід від околиці села (куток "Озера") та 200-250 м на південь від траси Київ-Золотоноша, поряд з літнім табором для утримання худоби. Займає нижню частину корінного берега Дніпра біля заболоченого озера та низький виступ цього ж берега, що огинає озерце із заходу та півдня і переходить в болотисту заплаву. З південного заходу та півдня знаходиться низка боліт та озер під назвою "Вертеб".

Поселення огинає озеро по периметру і має розміри 600х60 м. В південно-східній частині, де проходить ґрунтова дорога, споруджена водонапірна башта та утримується худоба, культурний шар майже знищений бульдозером, решта території розорюється. Потужність культурного шару в непошкодженій частині складає 0,8-0,9 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989.

214. Поселення в ур. Вертеби знаходиться за 1,3-1,5 км на захід від села (куток "Озера") та за 800-900 м на південний захід від траси Київ-Золотоноша. Розміщене на нижній частині схилу плато лівого корінного берега Дніпра, навколо невеликого озера (50х60 м). З півдня і півночі знаходяться ще два озера: одно тепер заболочене, інше – заоране. Розміри поселення 500 (по периметру) на 50-60 м. Потужність культурного шару до 0,4 м. Присутні матеріали давньоруського часу.

Бузян 1997; Бузян, Колибенко, Тетеря, Товкайло, Звіт 1993.

215. Поселення в ур. Цьомине (Лазарева) знаходиться в західній частині села. Займає схил правого берега струмка (тепер канал) від вигину русла до широкої солонцевої низини. Розміри 400х50-60 м. Зайняте городами і садибами. Зібрано гончарну і ліпну кераміку. Наявні матеріали давньоруського часу.

Бузян 1997; Бузян, Колибенко, Тетеря, Товкайло, Звіт 1993.

с. Жовтневе (до 1959 р. Студеники) (ліва притока - Трубіж - Дніпро)

216. Поселення знаходиться в ур. Табор, на відстані 1 км на схід від села та 600-700 м на південний захід від старої ґрунтової дороги, що місцевими жителями зветься "Басанка" ("Басанський шлях"). Займає низьку ділянку правого берега пересохлої річки з кількома невеликими озерами. Розташоване на схилах і підвищеннях навколо одного з озер, в центрі ділянки та підвищення на північний захід в напрямі другого озера. З заходу та північного заходу поселення обмежують болотяні ділянки, зі східного боку - став на місці пересохлої річки. Розміри 400х400 м. Територія розорюється. Потужність культурного шару до 0,5 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. В північно-західній частині поселення зафіксовано давньоруські матеріали.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988.

217. Поселення знаходиться в ур. Табор, на відстані 1 км на схід від села та 100 м на південний захід від старої ґрунтової дороги "Басанка", на відстані 300-500 м на північний схід від попереднього поселення. Розташоване на південно-західному схилі плато лівого берега пересохлої річки, біля невеликого ставу, що має назву "Нетеча". Займає середню частину схилу. Розміри 250х50 м. Частина території розорюється, частина задернована. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1988; Колибенко 1991.

с. Ковалин (Карань - Трубіж - Дніпро)

218. Поселення знаходиться між східною околицею села і західною околицею с. Дівички, південніше дороги, що їх з'єднує. Займає схил плато правого берега струмка. Розміри 2500x40-50 м. Поверхня розорюється. Потужність культурного шару до 0,6 м.

Бузян 1997; Бузян, Колибенко, Тетеря, Товкайло, Звіт 1993.

с. Козлів (Трубіж - Дніпро)

219. Поселення знаходиться в південно-західній частині села, на кутках "Загребля", "Бойки", "Шлях". Займає три мисоподібні виступи південного берега болота "Козел", утворені протоками, що перерізають берег. Поселення знаходиться в заплаві поряд з озером Плав. Розміри поселення: ур. Загребля - 100x60 м, ур. Бойки - 100x50 м, ур. Шлях - 50x50 м. Уздовж берега поселення витягнуте на 300-350 м. В траншеї газопроводу в ур. Загребля та Бойки зафіксовано котловани жител та господарських споруд. В ур. Загребля виявлено залишки житла, заглибленого на 0,7 м із залишками стовпів та вогнища та господарськими ямами. Потужність культурного шару складає до 0,45 м. Ліпний посуд становить близько 50% керамічного комплексу. В ур. Бойки та Шлях зафіксовано також давньоруські та пізньосередньовічні матеріали.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

с. Комарівка (нині не існує) (Дніпро)

220. Поселення I розташоване за 6-7 км на південний захід від колишнього села в ур. Васильків на березі затоки Дніпра на підвищенні в заплаві. Нині затоплене водами Канівського водосховища. У 1964-1968 рр. досліджено близько 3,5 га з матеріалами переважно XIII-XV ст. На всій площі зафіксовано черняхівські матеріали; в центрі виявлено наземне та заглиблене житла, господарські споруди та ями. Знайдено гончарну кераміку, жорно, кістяну проколку, арбалетну фібулу.

Блясва, Кубишев 1995, с. 48.

221. Поселення II розташоване неподалік від першого на відстані 400-500 м на північний схід від затоки.

Блясва, Кубишев 1995, с. 48.

с. Лецьки (Броварка - Трубіж - Дніпро)

222. Поселення знаходиться в центральній частині села, на північний схід від школи, на вигоні в ур. Левада. Займає мисоподібний виступ лівого берега, утворений вигином ріки, та продовжується в західному напрямку вздовж берега. Розміри 250-300x60x100 м. Шурфовкою зафіксовано наявність культурного шару потужністю 0,7 м. Поверхня задернована. Зібрано гончарну кераміку. Територія частково зайнята городами та будівлями.

Сикорський, Махно, Бузян, Отчет 1979 г

с. Мазінки (Альта - Трубіж - Дніпро)

223. Поселення в ур. Загребля знаходиться в східній частині села, на схід від школи. Займає острів - останець в заплаві ріки, відділений від правого берега протокою. Розміри 250-300x80-150 м. Територія зайнята садибами села та городами. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали XVII-XVIII ст.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Колибенко 1991.

224. Поселення в ур. Дворянщина знаходиться в північно-східній частині села, на північ і північний схід від школи. Займає підвищення, що відділене від корінного правого берега ріки протокою. З південного сходу останець обмежений балкою "Летиця", з північного заходу -

затокою ріки. Розміри 250x150 м. Територія зайнята городами та садибами села. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали XVII-XVIII ст.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Колибенко 1991.

с. Мала Каратувль (Броварка - Трубіж - Дніпро)

225. Поселення в ур. Сад знаходиться на захід від села, на протилежному боці річки, на південь від дороги до м. Переяслав-Хмельницький. Займає мисоподібний виступ лівого західного берега ріки. Розміри 600x100 м. Потужність культурного шару 0,6-0,7 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Колибенко 1991.

226. Поселення в ур. Шепелівщина знаходиться в південно-західній частині села на схід від Москвитиної греблі. Займає південний схил правого берега ріки. Розміри 600x50 м. Територія зайнята городами та будівлями села. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали XVIII-XIX ст.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Колибенко 1991.

227. Поселення навпроти Червоного хутора знаходиться на відстані 150 м на південь та південний схід від околиці села, на протилежному лівому березі ріки. Розміри 700x50 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Колибенко 1991.

228. Могильник виявлений випадково в 1963 р. Матеріали зберігаються у фондах ПХЗ.

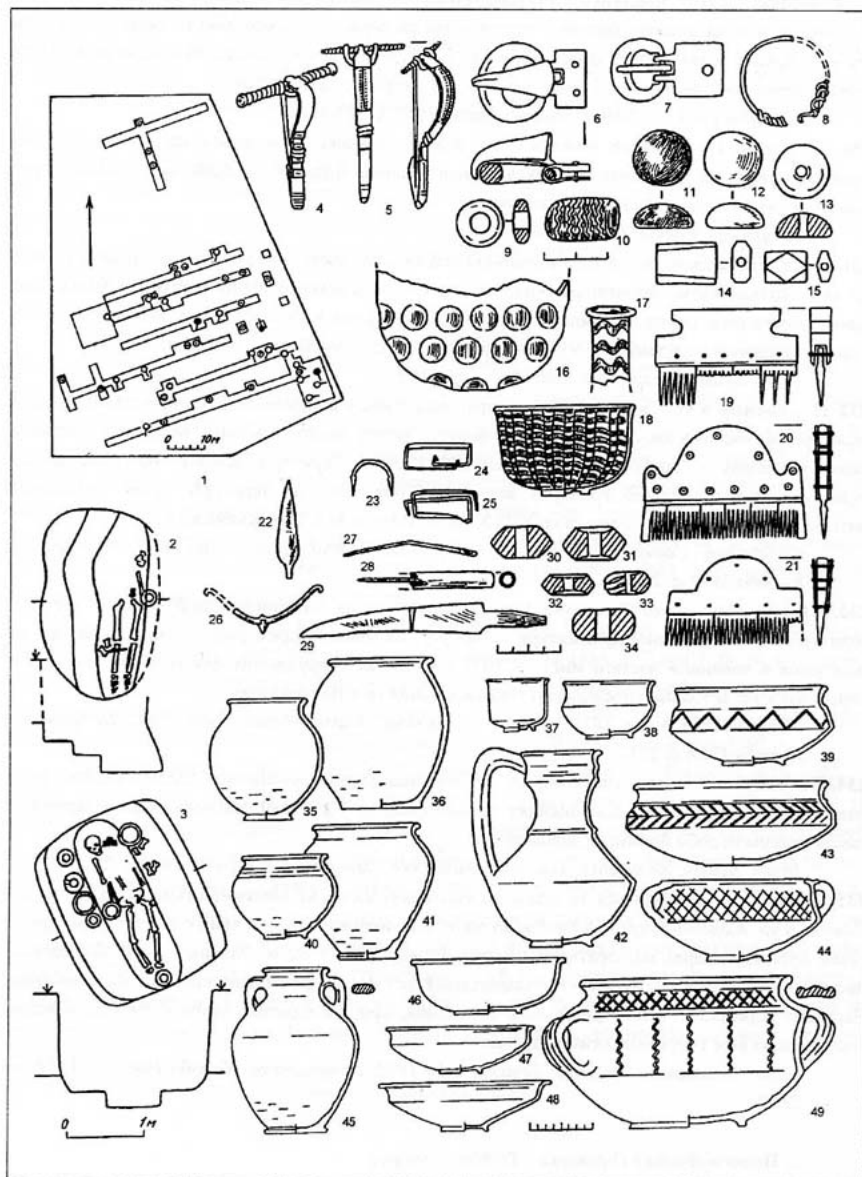
Сымонович, Кравченко 1983, с. 64.

м. Переяслав-Хмельницький (Трубіж - Дніпро)

229. Могильник знаходиться на відстані 1,5 км на північний захід від міста, на плато правого берега, на відстані 400 м на захід від ріки. Територію перекопано траншеями кагатів та посаджено фруктовий сад. Потужність культурного шару 0,4 м. Виявив М.І. Сікорський у 1951 р., досліджували у 1952-1954 рр. В.К. Гончаров та Є.В. Махно. На площі 1307 кв.м розкрито 40 поховань (21 тілоспалення, 19 тілопокладень) і дві культові ями з кістками тварин. Кілька поховальних ям

Рис. 10. Могильник Переяслав-Хмельницький (№229). 1 – план могильника; 2 – поховання 18 в ямі з підбюєм; 3 – поховання 4 в ямі з заплічками; 4,5 – бронзові фібули; 6,7 – бронзові пряжки; 8 – бронзова підвіска; 9,10 – скляні намистини; 11,12 – гральні жетони з чорного та білого скла; 13 – бурштинова намистина; 14,15 – намистини з сердоліку; 16-18 – скляний посуд; 19-21 – гребені з оленячого рогу; 22 – залізний наконечник стріли; 23 – срібна скоба від замка скриньки; 24,25 – залізні скріпи від скриньки; 26 – залізна шпора; 27 – бронзова голка; 28 – залізна голка в кістяному футлярі; 29 – залізний ніж; 30-34 – керамічні пряслиця в перерізі; 35-49 – гончарний посуд (рис. Г.М. Некрасової за Гончаров, Махно 1957).

мали заплічка (бокові приступки). Зйдено гончарний посуд, два скляних кубки та бальзамарій, бронзові фібули та пряжки, сережка, мушля-підвіска, сердоликові, коралові та скляні намистини, гребені, прясла, ножі, голки. В похованні № 5 містились залізна шпора та наконечник стріли, рештки дерев'яної шкатулки, 22 гральних жетонів з чорного та білого скла.

Гончаров 1955, с. 37-39; Гончаров, Махно 1957, с. 127-144.

230. Поселення, до якого можливо належав могильник, знаходиться на північно-західній околиці міста, в саду радгоспу "Переяславський". Займає південно-східний схил правого берега ріки. Культурний шар пошкоджений садом.

Сікорський, Савчук 1971, с. 140.

231. Поселення знаходиться на північно-східній околиці міста, на схід від дороги на с. Поділля по вул. Орджонікідзе, південніше і на території господарського двору радгоспу. Займає схил лівого берега ріки, поряд з могильником, що досліджувався в 1952 - 1954 рр. Розміри 400x70 м. Територія зайнята городами, з 1991 р. забудовується індивідуальними садибами.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

232. Поселення в ур. Татарська Гора (Гора) знаходиться на південно-східній околиці міста, на території Музею народної архітектури та побуту. Займає західну частину мису, що видається зі сходу в заплаву р. Трубіж. Розміри мису 1000x200 м. Територія зайнята городами, дачами, будівлями музею. Зібрано гончарну кераміку. Крім того, на території музею зафіксовано матеріали доби бронзи, давньоруські, XIV-XVII ст. Виявив М.І. Сікорський в 1971 р.

Сікорський, Савчук 1971, с. 140; Сікорський, Махно, Бузян, Звіт 1978; Петрашенко, Козюба 1999, с. 251.

233. Могильник в ур. Татарська Гора знаходиться на південно-східній околиці міста, на території Музею народної архітектури та побуту, на лівому березі ріки, на північний схід від поселення в найвищій частині мису. У 1971 р. (під час спорудження фундаментів для церкви, перевищеної з с. В'юнище) досліджено тілопокладення та 4 тілоспалення.

Сікорський, Савчук 1971, с. 140; Сікорський, Махно, Бузян, Звіт 1978; Петрашенко, Козюба 1999, с. 251.

234. Поселення в заплаві лівого берега Трубежа знаходиться на південно-східній околиці міста, напроти гирла р. Альта. На підвищеннях заплави висотою 1-2 м знайдено черняхівську кераміку, а також матеріали доби бронзи та давньоруські.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991; Петрашенко, Козюба 1999, с. 251.

235. Поселення знаходиться за західною околицею міста, на південно-східній околиці хутора Комуна в ур. Жолоб-Крутуха. Займає край плато над долиною Дніпра, який є також лівим берегом річки Булатиця (зараз меліоративна канава). Розмір 800x70-80 м. Західний край забудований, частково зайнятий кладовищем. В будівельному котловані простежені залишки напівземлянки. Частково перекриває пізньотрипільське поселення, при дослідженні якого у 1994 р. виявлено господарські ями з черняхівським матеріалом.

Бузян, Колибенко, Товкайло, Тетеря, Звіт 1992; Петрашенко, Козюба 1999, с. 245; Бузян 2000.

с. Пологи-Яненки (Броварка - Трубіж - Дніпро)

236. Поселення знаходиться в ур. Просяницьке, в південно-східній частині села (куток "Хвіст"), біля молочнотоварної ферми. Займає підвищену (східну) та понижену (західну) частини схилу лівого берега ріки над озером Просяницьке. Розміри 300x50-60 м. Потужність культурного шару 0,45 м. Зібрано уламки гончарного та ліпного посуду. Територія зайнята городами.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

с. Положаї (Супій - Дніпро)

237. Поселення в ур. Чобіток (або Солонці) знаходиться в східній частині села. Займає невисокий останець в заплаві ріки, що відділений від корінного берега неширокими протоками, що нині висохли. Розміри 300x200 м. Територія зайнята городами та будівлями. Зібрано гончарну кераміку.

Бузян, Буйдук, Товкайло, Отчет 1988.

238. Поселення в ур. Вакулівщина знаходиться в східній частині села, на південний захід від попереднього. Займає похилу частину виступу правого корінного берега ріки. Розміри 200x80 м. На території поселення містяться городи та будівлі. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйдук, Товкайло, Отчет 1988.

с. Помоклі (Гнилка - Броварка - Трубіж - Дніпро)

239. Поселення в ур. Великорічний Майдан знаходиться в південно-західній частині села на території кутка "Тогобовка" ("з того боку річки") та за його південною околицею. Розташоване на низькому рівному схилі правого берега р. Тихої, що зараз пересохла, яка текла з боку с. Строкови (болото "Пархоми" або "Бибша") і впадала в р. Грудку (місцеві назви) між селами Помоклі та Виповзки. Обидві річки входили до розгалуженої системи боліт та озер, з'єднаних протоками, річками, які врешті впадали в р. Гнилку. Поселення займає всю територію кутка "Тогобовка" і тягнеться вздовж річки на південь ще на 450 м за селом до повороту річки на схід. Розміри 850x60-100 м. Потужність культурного шару 0,45 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Виявлене в 1979 р., обстежене в 1991 р.

Сикорський, Махно, Бузян, Отчет 1979 г; Бузян, Буйдук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

240. Поселення в ур. Сичі знаходиться на території села (куток "Сичі") та за південною окраїною цього кутка. Розташоване на схилі лівого берега р. Тихої, навпроти поселення в ур. Тогобовка. Розміри 800x70-80 м. Зібрано ліпну і гончарну кераміку. Крім того, зафіксовано матеріали доби бронзи та пізнього середньовіччя. Виявлене в 1979 р., обстежене в 1991 р.

Сикорський, Махно, Бузян, Отчет 1979 г; Бузян, Буйдук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

241. Поселення в ур. Завалля знаходиться на відстані 1,5 км на захід від кутків "Тогобовка" та "Сичі", вздовж ґрунтової дороги від с. Помоклі до с. Травневого. Розташоване на краю невисокого правого берега ріки, що прилягає до заплави з півночі. Берег тут виступає в заплаву на 0,5 км, утворюючи округлий мис. Поселення займає більшу частину мису, починаючи від розораного кургану, продовжується в західному напрямку, перетинаючи ґрунтову дорогу, і закінчується на підвищеному краю берега на відстані 230 м на захід від дороги між селами Травневе і Строкова. Розміри 1500x200 м. Потужність культурного шару 0,6 м. Територія поселення перерізається каналом та дорогами, на перетині доріг та каналу збудована насосна станція. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Крім того, зафіксовано матеріали доби бронзи, давньоруського часу, пізнього середньовіччя.

Бузян, Буйдук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

242. Поселення в ур. Завалля-Заріччя знаходиться на відстані 1,5 км на південний захід від села. Розташоване на заплавному підвищенні правого берега ріки. Розміри 600x100 м. Східна частина поселення перерізана каналом. Зібрано уламки ліпної та гончарної кераміки. Виявлене в 1991 р.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

с. Пристроми (Трубіж - Дніпро)

243. Поселення знаходиться на краю правого високого берега ріки, безпосередньо на північ від давньоруського городища і частково перекрите посадом. Площа близько 1 га. Територія розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Савчук, Сікорський 1964; Сікорський, Савчук 1971, с. 144.

244. Поселення знаходиться на північно-східній околиці села на південний захід від городища Горби. Розташоване на плато та схилах правого берега р. Супій. Розміри 500x300 м. Знайдено уламки гончарного посуду, прясла, точила. Крім того, зафіксовано матеріали давньоруського часу та пізнього середньовіччя.

Кучера, Звіт 1971; Сікорський, Махно, Бузян, Отчет 1979; Бузян, Отчет 1985.

245. Поселення знаходиться на північно-східній околиці села біля тракторної бригади, на краю високого правого берега ріки, поруч з давньоруським городищем Горби. Розміри 1500x150 м. Зібрано гончарну кераміку. Крім того, зафіксовано матеріали давньоруського часу. Виявив М.І. Сікорський в 1971 р., обстежене в 1979 і 1985 рр.

Сікорський, Савчук 1971, с. 144; Сікорський, Махно, Бузян, Отчет 1979; Бузян, Отчет 1985.

246. Поселення знаходиться неподалік села на відстані 800 м на північний захід від хутора Заострівський. Займає підвищений край правого берега ріки, що утворює тут широкий мис, тяжіючи до його західного краю. Розміри 170x170 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали ранньозалізної доби, давньоруського часу, XVIII-XIX ст.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990.

с. Радянське (Сага - Супій - Дніпро)

247. Поселення знаходиться на південно-східній околиці села, відомій під назвою "Сидориха" та "Попове" ("Став", "Гребля") та на схід від села в напрямку до с. Соснови. Займає високий схил лівого берега ріки. Починається від повороту річки на схід (від ставка) і продовжується в східному напрямку вздовж річки до повороту її на південь. Розміри 1500x80 м. Потужність культурного шару 0,6 м. Зібрано гончарну кераміку. Крім того, в західній частині зафіксовано матеріали давньоруського часу. Виявлене в 1979 р., обстежене в 1991 р.

Сікорський, Махно, Бузян, Отчет 1979 г; Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

248. Поселення знаходиться в південній частині села. Займає високий довгий схил правого берега ріки. Починається від яру на повороті річки (від ставу "Попове"), продовжується вздовж річки на схід в напрямку до с. Соснови. Розміри 700x80 м. Потужність культурного шару 0,6-0,7 м. Зібрано уламки гончарного та ліпного посуду.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

с. Сомкова Долина (Сага - Супій - Дніпро)

249. Поселення в ур. Кисилів Хутір та Писаршина Левада знаходиться в центральній та північно-східній частині села. Займає невисокий похилий берег ріки, починаючи від ставка у центрі, продовжуючись вздовж берега у північно-західному напрямку, займаючи всі зручні місця, крім двох невеликих ярків, які перерізають берег. Закінчується біля кладовища. Розміри 600х80 м. Територія зайнята городами. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Крім того, зафіксовано давньоруські матеріали.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

250. Поселення знаходиться в північно-західній частині села в ур. Кисилів Хутір. Займає схил правого берега ріки. Починається на околиці села від ярка і продовжується в східному напрямку за територію старого кладовища. Розміри 150х50 м. Територія зайнята городами. Зібрано гончарну кераміку. Крім того, зафіксовано матеріали XVII-XIX ст.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1991.

с. Соснова (Сага - Супій - Дніпро)

251. Могильник знаходиться на північно-західній околиці, на території свиноферми. Займає східний похилий схил надзаплавної тераси правого берега ріки. Виявлений в 1962 р., тоді ж А.П. Савчук розкрив два поховання. У 1978-1986 рр. могильник досліджувався експедицією ПХЗ. На площі 600 кв.м знайдено 19 тілопокладень, 6 урнових та 26 ямних тілоспалень. Частина поховань містила гончарний посуд. Знайдено бронзові і срібні пряжки та фібули, намиста з сердолику, скла, бурштину та гірського кришталю, підвіски з бронзи, срібла та заліза, голки, ножі, гребінці, прясла. Крім того, зафіксовано матеріали давньоруського часу.

Сікорський, Савчук 1971, с. 141-143; Махно, Сікорський, 1989.

252. Поселення знаходиться на північно-західній околиці села, на території свиноферми. Займає східний схил надзаплавної тераси правого берега ріки, на південний схід від могильника. Досліджувалось експедицією ПХЗ в 1978-1983 рр. Досліджена північно-західна частина поселення. На площі 400 кв.м виявлено 7 споруд, гончарну кераміку, уламки скляних келихів, тощо.

Сікорський, Махно, Бузян, Отчеты 1978; 1979; 1983.

253. Поселення знаходиться на північний захід від села, на захід від свиноферми. Займає північно-східний схил правого берега ріки, на захід від могильника. Розміри 50х50 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

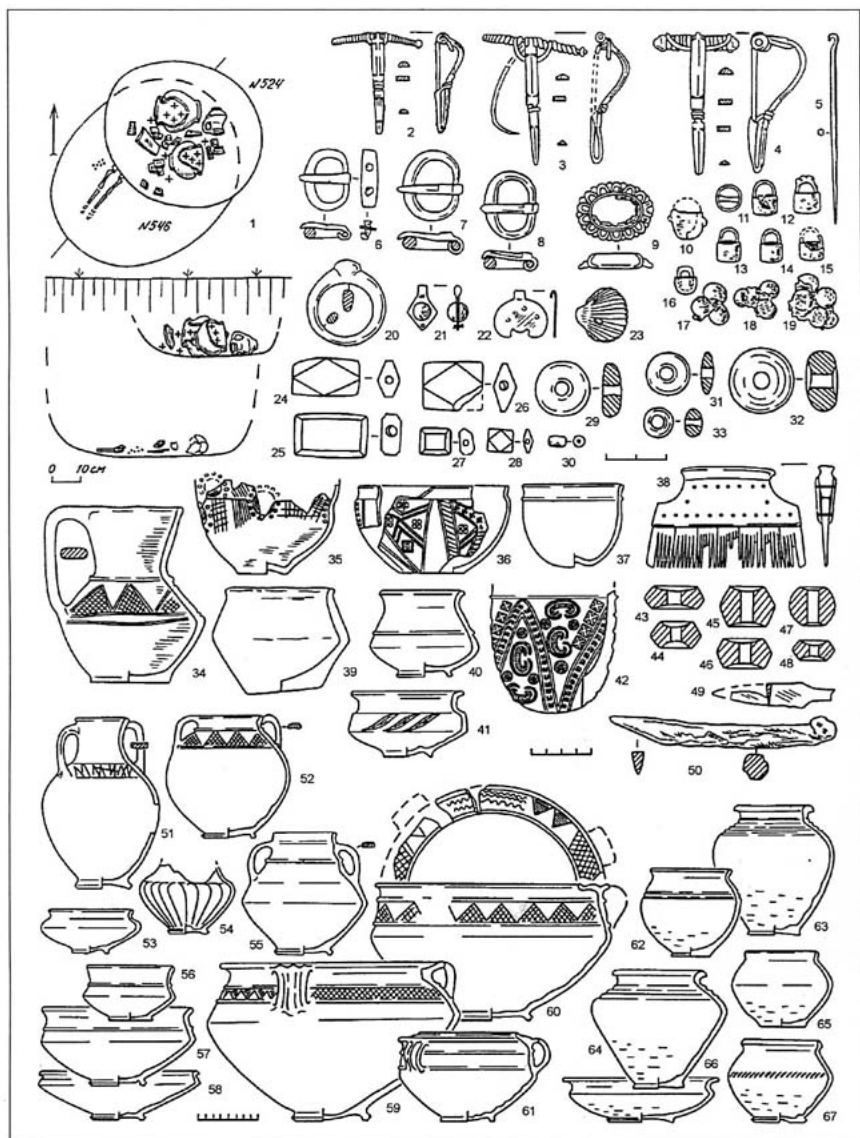
Сікорський, Махно, Бузян, Отчет 1979 г

254. Поселення знаходиться на північний захід від села, в напрямку до хут. Радянський. Розташоване на південному та південно-східному схилі лівого берега ріки. Розміри 1000х200 м. Територія розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, знайдено залізний наральник.

Сікорський, Махно, Бузян, Отчет 1979 г

255. Поселення знаходиться на західному схилі лівого берега ріки, на території села, навпроти могильника. Довжина поселення близько 500 м. Територія зайнята городами та будівлями. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1981 р.

Сікорський, Махно, Бузян, Звіт 1983.

256. Поселення в ур. Хутір знаходиться на південний схід від села, на відстані 50-80 м від околиці. Займає нижню частину схилу правого берега р. Супій, що в цьому місці широкою дугою вдається в берег. Розміри 1200x100 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Територія розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989.

с. Стів'яги (Булатиця - Карань - Трубіж - Дніпро)

257. Поселення знаходиться в західній частині хутора Кавказ (300-400 м) і на південний схід від нього в ур. Крутуха-Острови. Займає нижню частину схилу корінного давнього берега Дніпра,

на березі меліоративного каналу, виритого в руслі давньої стариці, що в районі с. Дівички носить назву Булатиці. Поселення знаходиться між двома ярами "Крутуха" та "Байдачок". Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Наявні також матеріали ранньозалізного та давньоруського часу.

Сікорський, Савчук 1971, с. 140-141; Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989; Бузян, Колибенко, Товкайло, Тетеря, Звіт 1992.

258. Могильник (?). На північ від хутора Кавказ, у зрізі дороги до сіл Стів'яги і Дівички траплялись посудини.

Сікорський, Савчук 1971, с. 141, рис. 1; Шендрік 1977, с. 98; Сьмонович, Кравченко 1983, с. 64.

259. Поселення знаходиться на території господарського двору (радгосп "Дніпро") та на городях садиб хут. Веселий, в ур. Поділ. Займає першу надзаплавну терасу давньої дніпровської долини. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Крім того, зафіксовано матеріали доби бронзи.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989.

с. Сухий Борок (пізніше **Борок**, нині не існує) (Дніпро)

260. Поселення на дорозі з с. Озерище в с. Хоцьки. Виявлене в 1927 р. К. Коршаком.

Махно 1960, с. 32.

с. Харківці (Альта - Трубіж - Дніпро)

261. Поселення в ур. Живогляд-город знаходиться на відстані 3-4 км на північний схід від села та 2-3 км на південний схід від с. Мазінки. Займає південно-західний схил лівого берега ріки. Розміри 500x100 м. Зібрано гончарну кераміку. Крім того, зафіксовано матеріали давньоруського часу.

Сікорський, Махно, Бузян, Отчет 1979 г

Рис. 11. Могильник Соснова (№251). 1 – план та розріз різночасових поховань 524 (тілоспалення) та 546 (тілопокладення); 2-4 – бронзові фібули; 5 – бронзова булавка; 6-8 – бронзові пряжки; 9 – бронзова деталь перся; 10-19 – металеві відерцеподібні та кошикоподібні підвіски; 20 – бронзовий перстень; 21,22 – бронзові підвіски; 23 – підвіска з морської мушлі; 24-28 – намиста з сердоліку; 29 – янтарна намистина; 30 – коралова намистина; 31-33 – скляні намистини; 34-37,4—42, 51-67 – гончарний посуд; 38 – гребінь з оленячого рогу; 39 – ліпна посудина; 43-48 – керамічні пряслиця в перерізі; 49 – залізний ніж; 50 – кістяна проколка (рис. Г.М. Некрасової).

262. Поселення в ур. За Городами знаходиться західніше від південної частини села, що має назву "Гора" та на південний захід від кутка "Пузири". Займає схил лівого берега ріки на мисоподібному виступі, утвореному вигином ріки і обмежене з півночі та півдня невеликими видолінками. Розміри 150x30-40 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Знайдено пряслиця, в т.ч. орнаментоване. Зафіксовано також матеріали доби бронзи.

Бузян, Буйдук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Колибенко 1991.

263. Поселення в ур. Кут знаходиться на південь від села, за південно-західною околицею, відомою під назвою "Брехунівка" та на північ від кутка "Гайок" с. Дем'янці. Займає невисокий край правого берега ріки в місці її крутого вигину, що утворює трикутний мис, обмежений з південного заходу та північного сходу балками, відомими під назвою "Жолоби". Розміри 500-600x100 м. Поверхня розорюється. Потужність культурного шару 0,6 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Бузян, Буйдук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Колибенко 1991.

с. Хоцьки (Супій - Дніпро)

264. Поселення (?) на дюнах виявлене в 1876 р. Д.Я. Самоковасовим.

Махно 1960, с. 32.

с. Циблі (Цибля - Дніпро)

265. Поселення в ур. Підпоринці знаходиться на південно-західній околиці села, на північний захід від ур. Узвоз. Займає південний схил колишньої ріки Циблі, долина якої зараз затоплена водами Канівського водосховища. Розміри 500x100 м. Поверхня розорюється. В розмитій частині зафіксовано скупчення перепаленої глини, гончарної кераміки та ліпного посуду вельбарського типу. Крім того, зафіксовано матеріали трипільської культури, слов'янські та давньоруські.

Телегин, Круц, Нужний, Отчет 1979, с. 21-22; Савчук, Отчет 1980; Савчук 1985; Бузян, Буйдук, Товкайло, Отчет 1989; Петрашенко, Козюба 1999, с. 261-264.

266. Поселення в ур. Узвоз знаходиться на південній околиці села, на березі водосховища, утвореному підніжжям схилу лесової тераси, західніше давньоруського городища. Знайдено численні уламки гончарного та ліпного посуду. Зафіксовано також матеріали трипільської культури та давньоруські. Поселення досліджувалось розкопками (?).

Роздобудько, Костюк, Звіт 1998, с. 8.

267. Поселення в ур. Церква (біля руїн церкви св. Іллі) знаходиться на острові, утвореному останцем лівого берега р. Цибля. Знайдено черняхівську кераміку та прясло (серед давньоруського та ранньослов'янського матеріалу).

Роздобудько, Тетеря, Костюк, Звіт 1995.

268. Поселення в ур. Сосновий Бір знаходиться на відстані 3 км південніше села та 1,2 км на південний схід від руїн церкви, на західному уступі останця борової тераси між заплавою Дніпра та старим річищем р. Цибля. Нечисленні гончарні фрагменти трапляються поряд з керамікою доби бронзи, скіфською та зарубинецькою.

Роздобудько, Тетеря, Костюк, Звіт 1995.

269. Поселення I в ур. Гать знаходиться в 5 км на північний захід від села, на східному березі затоки Куряче Горло (Переяславська затока), на межі лісових квадратів 1/3. Довжина 80 м. Крім черняхівської гончарної кераміки зібрано матеріали трипільські, доби бронзи та пізньозарубинецькі. Невелику кількість черняхівської кераміки знайдено також на відстані 150 м південніше по березу (Гать 4).

Роздобудько, Тетеря, Костюк, Звіт 1995; Роздобудько, Тетеря, Товкайло, Костюк, Звіт 1996.

270. Поселення II в ур. Гать знаходиться на відстані 500 м на південь вздовж берега від пункту I, на межі лісових квадратів 3/6. Довжина 30 м. Крім черняхівської гончарної кераміки трапляються матеріали доби бронзи та пізньозарубинські. Невелику кількість черняхівської кераміки знайдено у 500 м південніше по берегу (Гать 3 – на південь від межі лісових квадратів 6/9).

Роздобудько, Тетеря, Костюк, Звіт 1995.

с. Чирське (Броварка - Трубіж - Дніпро)

271. Поселення в ур. Загребля знаходиться в південно-західній та південно-східній частині села. Займає західний схил лівого берега ріки. Починається від південно-західного краю, продовжується в північно-східному напрямку. Розміри 300x70 м. Потужність культурного шару 0,5 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали XIV-XV ст. Виявлене в 1990 р.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Звіт 1991.

272. Поселення в ур. Червоний Хутір-Вигон знаходиться в західній, центральній та східній частинах села. Займає південний та західний невисокі пологі схили правого берега ріки. Розміри 250x70 м. Територія зайнятагородами, решта розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи та XVII-XIX ст.

Бузян, Буйлук, Колибенко, Товкайло, Звіт 1990; Звіт 1991.

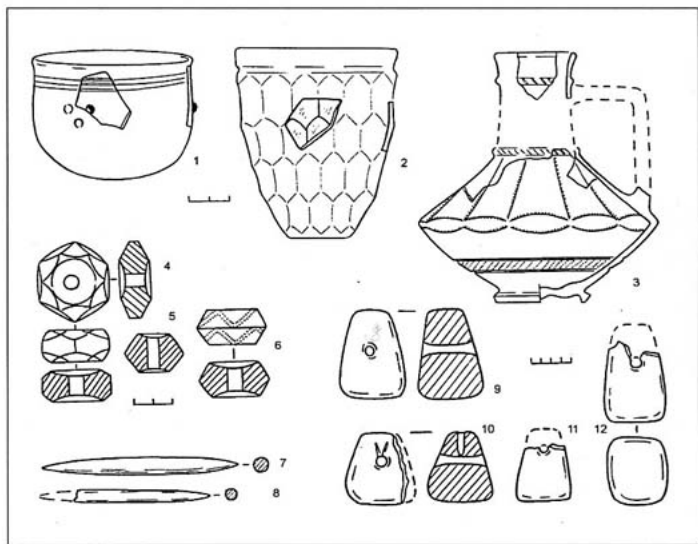

Рис. 12. Поселення Соснова (№252). 1-2 – скляні келихи (реконструкції); 3 – гончарний глек (реконструкція); 4-6 – керамічні пряслиця; 7, 8 – кістяні в'язальні спиці ("стилі"); 9-12 – керамічні ткацькі грузила (рис. Г.М. Некрасової).

Рокитнянський район (карта 7)

с. Бирюки (Рось - Дніпро)

273. Поселення знаходиться на східній околиці села, що прилягає до високого правого берега ріки над заплавами луками, на присадибних ділянках. Розміри 1500x100 м. Зібрано ліпну і гончарну кераміку.

Приходнюк 1979, с. 94.

с. Житні Гори (Рокита - Рось - Дніпро)

274. Поселення I (за М.Ю. Брайчевським "Житні Гори VIII", "Негода II") знаходиться в селі, на схилі правого берега річки Рокита (місцева назва Бурчак), на городах садиб №№ 103-119 по вул. Висока. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Брайчевський 1952, с. 58-59; Звіт 1947; Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 1997.

275. Поселення II (за М.Ю. Брайчевським "Житні Гори I") знаходиться в північній частині села в ур. Негода, на мису правого берега річки біля впадіння в неї притоки Негода, на городніх ділянках садиб №№ 35-51 по вул. Висока.

Брайчевський 1952, с. 58-59; Звіт 1947; Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 1997.

276. Поселення III (за М.Ю. Брайчевським "Житні Гори II-V, VII, IX") знаходиться вище за течією від поселення II, по обох берегах р.Негода (вул. Поповича, ур. Псарня). Потужність культурного шару до 1 м. Знайдено гончарну та ліпну кераміку, біконічне прясло. Зафіксовано матеріали часів пізнього середньовіччя.

Брайчевський 1952, с. 58-59; Звіт 1947; Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 1997.

277. Поселення IV (за М.Ю. Брайчевським "Житні Гори VI") знаходиться на лівому березі р. Рокита, біля злиття її з р. Негода. Займає схил, що обернений на південний захід. Зібрано гончарну кераміку.

Брайчевський 1952, с. 58-59; Звіт 1947.

с. Йосипівка див. **с. Ольшаниця****с. Мовчанівка**³ (Рокита - Рось - Дніпро)

278. Поселення "Мовчанівка I" знаходиться на північний схід від села, на лівому березі річки. Займає схил, обернений на південний захід. Територія зайнята городами.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947.

279. Поселення "Мовчанівка VI" знаходиться на північний схід від села, на лівому березі річки. Зібрано гончарну кераміку.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947.

³ Нині село злилося з північною частиною смт Рокитне.

с. Насташка (Насташка-Рось-Дніпро)

280. Поселення лежить в ур. Чутаково на правому березі струмка за садом. Розміри 300x70 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, уламки амфор.

Сьмонович 1964, с. 8.

Негода див. с. Житні Гори**с. Ольшаниця** (Гороховатка - Рось - Дніпро)

281. Поселення "Ольшаниця III" знаходиться на лівому березі ріки, південніше давньоруського городища "Ольшаниця I", біля фруктового саду колгоспу "Комінтерн". Займає пологий схил, обернений на захід. З півночі та півдня обмежене невеликими ярами. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано давньоруські матеріали.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947.

282. Поселення "Рогозівка I" знаходиться на захід від с. Ольшаниця, на відстані 4 км на схід від с. Йосипівка (кол. Юзефівка), що зараз злилось з південно-східною частиною смт Рокитне. Займає похиле мисове підвищення в заплаві р. Рогозівки, обернуте на південний схід. Зібрано гончарну кераміку.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947.

283. Поселення "Рогозівка II" знаходиться на північному схилі долини р. Рогозівка, навпроти попереднього. Зібрано гончарну кераміку.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947.

284. Поселення "Рогозівка III" знаходиться на південному схилі долини р. Рогозівка. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947.

285. Поселення "Рогозівка IV" знаходиться на відстані 300-500 м на південний схід від попереднього, недалеко від схрещення долини р. Рогозівки з дорогою. Займає схил, обернутий на північний схід. Зібрано гончарну кераміку.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947.

286. Поселення "Рогозівка V" знаходиться на лівому березі р. Рогозівка, на північний захід від попереднього. Зібрано гончарну кераміку.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947.

287. Поселення "Рогозівка VI" знаходиться ще далі на північний захід, за дорогою. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано скупчення перепаленої глини.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947.

с. Острів (Рось - Дніпро)

288. Поселення знаходиться на відстані 1,5 км на північний захід від села. Займає високу (до 20 м) надзаплавну терасу правого берега ріки. Розміри 1000x100 м. Знайдено гончарну кераміку та уламок римського скляного кубка. На поверхні зафіксовано рештки споруд у вигляді скупчень обпаленої глиняної обмазки та кераміки. Поселення виявлене в 1973 р.

Приходнюк 1979, с. 94.

с. Пугачівка (Рось - Дніпро)

289. Поселення знаходиться на відстані 200-300 м на схід від села. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. Східна частина зруйнована молодим яром, а в центрі поселення

знаходиться курган висотою близько 0,7 м. Розміри поселення 2000х150 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано рештки споруд у вигляді скупчень глиняної обмазки та кераміки. Виявлене в 1973 р.

Приходнюк 1979, с. 94.

Рогозівка див. с. Ольшаниця

сmt Рокитне (Рокита - Рось - Дніпро)

290. Поселення знаходиться в ур. Містечко, на мисовому виступі лівого похилого берега ріки, 150 м на захід від залізничного мосту. Зібрано гончарну кераміку. Наявний матеріал раннього залізного віку.

Брайчевський 1952, с. 58; Звіт 1947; Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 1997.

с. Ромашки (Гороховатка - Рось - Дніпро)

291. Могильник знаходиться на правому березі ріки, в центрі села, навпроти церкви. Займає верхню частину крутого берега та край плато. Досліджували: В.В. Хвойка – у 1899, 1901 рр., В.Є. Козловська та С.Л. Дроздов у 1929 р., С.Л. Дроздов (?) у 1934 р., М.Ю. Брайчевський у 1947 р., Е.О. Симонович у 1959 та 1976 рр. В.В. Хвойка виявив 6 трупопокладень та 2 трупоспалення, М.Ю. Брайчевський – трупопокладення, Е.О. Симонович – 6 трупопокладень. Документація решти дослідників відсутня. Серед гончарної кераміки виділяються глеки із символічними зображеннями. Знайдено також кілька ліпних посудин вельбарського типу, фібули, пряжки, бронзові та срібні підвіски-кілечка, відерцеподібні підвіски, намиста із скла, сердолику, бурштину, кістяні гребінці, прясла, залізне окуття шкатулки. Крім того, на території могильника досліджено давньоруські кургани та кочівницькі поховання. Могильник майже знищений глинищами.

Беляшевський 1899; Хвойка 1901; Козловська 1930, с. 40-44; Брайчевський 1960, с. 100-147; Сьмонович 1979, с. 155-170; Абашина 1999.

292. Поселення знаходиться на відстані 400-500 м від могильника на березі річки, на городках селян. Довжина близько 200 м. На відстані 20-30 м від берега простежені залишки жител у вигляді скупчень золи та глиняної обмазки. Знайдено гончарну кераміку та уламок скляної посудини.

Сьмонович 1964, с. 9.

с. Синява (Рось - Дніпро)

293. Поселення знаходиться на відстані 2 км від села, в лісі, в ур. Монастирище, на території городища часів пізнього середньовіччя. Знайдено гончарну кераміку. Виявлене в 1947 р.

Брайчевський 1952, с. 58.

294. Поселення "Синява Х" знаходиться на захід від села, на першій надзаплавній терасі правого берега ріки. Східний і північний край співпадають з лінією електропередачі, західний край обмежений насипом допоміжної залізниці.

Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 1997.

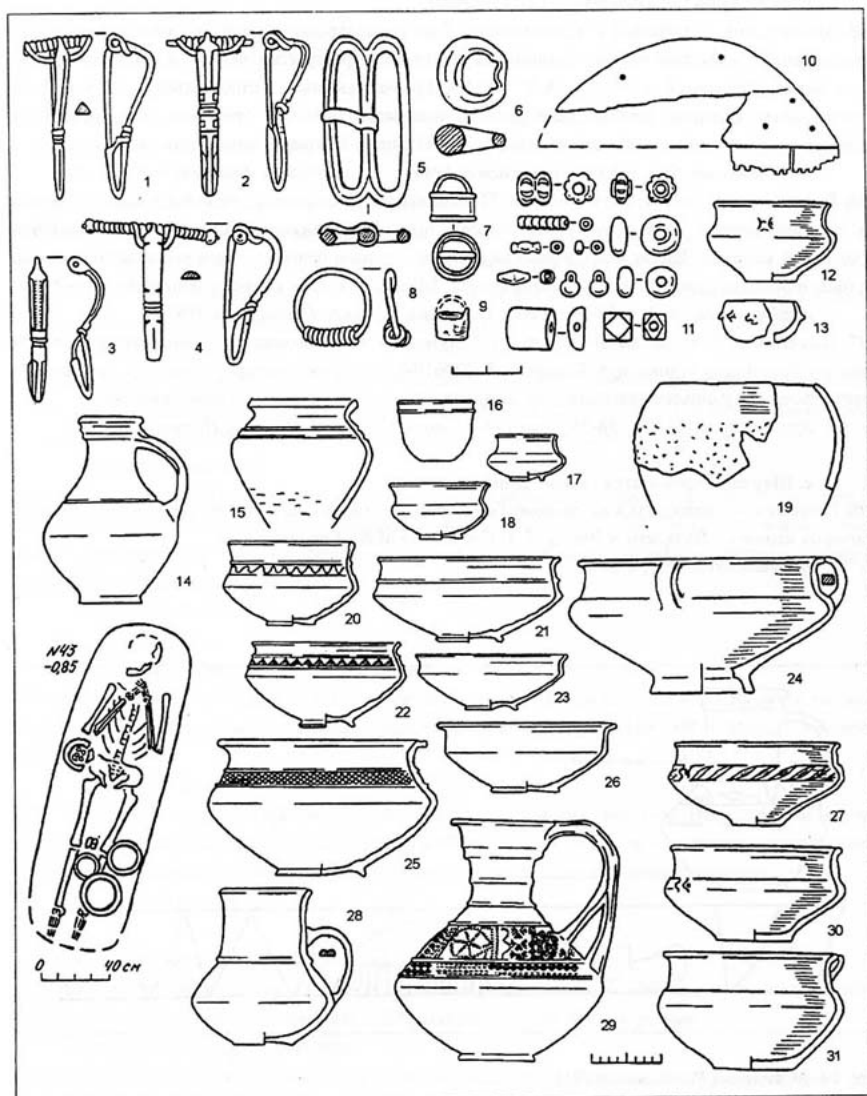

Рис. 13. Могильник Ромашки (№291). 1-9 – металічні фібули, пряжки та підвіски; 10 - гребінь з оленячого рогу; 11 – скляні намиста; 12, 13, 19 – ліпний посуд; 14-18, 20-31 – гончарний посуд; 32 – поховання 43 (рис. Г.М. Некрасової за Браїчевський 1960).

с. Телешівка (Гороховатка - Рось - Дніпро)

295. Могильник "Телешівка I" розташований біля господарського двору колишнього колгоспу "Незаможник", в західній частині глинища, на плато, що переходить у першу надзаплавну терасу, в ур. Берг. Виявлений в 1947 р. А.Т. і М.Ю. Брайчевськими. Досліджувався в 1959 р. Е.О. Симоновичем. Відкрито зруйноване в давнину поховання північної орієнтації, що містило три гончарні посудини, прясло, кістки тварини, срібне кільце та 14-гранну намистину з синього скла.

Брайчевський 1952, с. 58-59; Сьмонович 1964, с. 9; Сьмонович, Кравченко 1983, с. 64.

296. Поселення II (за І.А. Готуном та ін. "Телешівка III") знаходиться неподалік від могильника на західній околиці села в ур. Берг, вздовж пров. Набережного. Західний край поселення обмежений каналом. Займає схил першої надзаплавної тераси правого берега річки, що обернений на південний схід. Довжина кілька сотень метрів. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1947 р.

Брайчевський 1952, с. 58-59; Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 1997.

297. Поселення "Телешівка III-IV" (за І.А. Готуном та ін. "Телешівка II") знаходиться в селі на правому березі ріки вздовж вул. Колгоспної (№№19-23). Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали раннього залізного віку, давньоруського часу та пізнього середньовіччя.

Брайчевський 1952, с. 58-59; Звіт 1947; Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 1997.

с. Шарки (Гороховатка - Рось - Дніпро)

298. Поселення знаходиться на правому березі ріки у її вигині, на низькій ділянці плато. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1947 р. А.Т. Сміленко і М.Ю. Брайчевським.

Брайчевський 1952, с. 58.

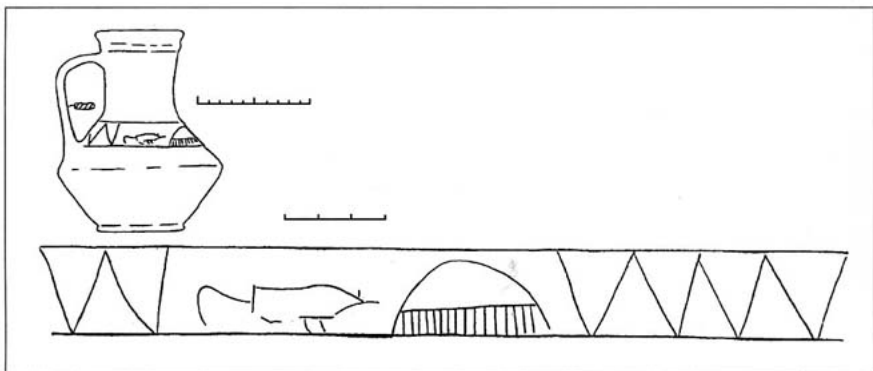

Рис. 14. Могильник Ромашки (№291).

Глечик (випадкова знахідка) з розгорткою декоративного фризю.

Сквирський район (карта 6)

с. Антонів (Березянка - Рось - Дніпро)

299. Поселення IV-V знаходиться у східній частині села (куток Слобода) на першій надзаплавній терасі лівого берега р. Березянка, за 150 м на південь від кладовища, на північний захід від дамби. Розміри 800x50м. Зібрано кераміку – гончарну та ліпну вельбарського типу. Поселення розрізане балкою, тому автор розглядає його як дві окремі пам'ятки.

Стародуб, Звіт 1993.

300. Поселення VI знаходиться у східній частині села (куток Слобода) на першій надзаплавній терасі лівого берега р. Березянка, на південний захід від пункту IV-V, за 150 м на південь від саду. Розміри 200x100м, з боків обмежене балками. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

301. Поселення VII знаходиться на східній околиці села (куток Слобода) на першій надзаплавній терасі лівого берега р. Березянка, на захід від пункту VI. На протилежному березі річки знаходиться ліс та південно-східна околиця села. Розміри 200x100м. Зібрано гончарну кераміку, також наявні давньоруські матеріали.

Стародуб, Звіт 1993.

с. Безугляки (Кам'янка - Рось - Дніпро)

302. Поселення "Безугляки I" знаходиться на південно-східній околиці села на захід від вул. Нова. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки. Розміри 100x100 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Отчет 1988.

303. Поселення знаходиться на відстані 0,4 км на південь від вул. Нова. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки. Розміри 400x100'м. Потужність культурного шару 0,35 м. Південна частина пошкоджена великим піщаним кар'єром. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Отчет 1988.

с. Буки (Ростаविця - Рось - Дніпро)

304. Поселення знаходиться на садибах між мостом та млином. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки. Довжина 400 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Орлов, Звездецкий, Отчет 1986.

305. Поселення знаходиться між кар'єром та заплавою ріки, на відстані 800 м вгору за течією від попереднього. Знаходиться на першій надзаплавній терасі правого берега ріки. Розміри 400x150 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Орлов, Звездецкий, Отчет 1986.

с. Великополовецьке (Кам'янка - Рось - Дніпро)

306. Поселення "Великополовецьке III" знаходиться на відстані 0,3-0,5 км на північ від с. Безугляки та 0,5 км на схід від дороги до с. Пищики. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. З заходу та сходу обмежене ярами, з півдня - заплавою шириною до 500 м. Розміри 600x150 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Отчет 1988.

с. Домантівка (Домантівка - Сквирка - Рось - Дніпро)

307. Поселення I знаходиться на північно-східній околиці села, на схилі першої надзаплавної тераси лівого берега р. Домантівка на відстані 150 м на схід від кладовища та дороги на м. Сквиру. Розміри 300x100 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

308. Поселення II знаходиться в центральній частині села (перша надзаплавна тераса лівого берега річки), на захід від впадання струмка та від мосту. Розміри 250x100 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

с. Дулицьке (Роставиця - Рось - Дніпро)

309. Поселення I знаходиться на північно-західній околиці села, на відстані 150 м на схід від межі з с. Таборів, на першій надзаплавній терасі річки. Розміри 200x100 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

310. Поселення II знаходиться на відстані 700 м на захід від східного краю села та 100 м на південь від дороги Таборів-Шамраївка, на першій надзаплавній терасі річки. Розміри 50x50 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

с. Кам'яна Гребля (Сквирка - Рось - Дніпро)

311. Поселення знаходиться за східною околицею села (куток "Кузьмівка"), на першій надзаплавній терасі лівого берега річки. Розміри 650x100 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

с. Красноліси (Кам'янка - Рось - Дніпро)

312. Поселення знаходиться на північно-західній околиці села на городах садиби № 18 по вул. Гагаріна. Займає схил лівого берега безіменного струмка, правого допливу р. Кам'янки. Розміри 300x100 м. Потужність культурного шару до 0,4 м. Зібрано гончарну кераміку. Виявлене в 1990 р.

Шишкин, Отчет 1991.

с. Лаврики (Пожарна - Березянка - Рось - Дніпро)

313. Поселення знаходиться на північ від села, на відстані 100 м на схід від дороги на с. Антонів, на високому останці над заплавою лівого берега р. Пожарна. Розміри 50x50 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

с. Мала Михайлівка (Пінш - Собот - Кам'янка - Рось - Дніпро)

314. Поселення знаходиться на південний схід від центральної частини села, на першій надзаплавній терасі р. Пінш, західніше дамби. Розміри 150x50 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

с. Пуштоварівка (Скви́рка - Рось - Дніпро)

315. Поселення знаходиться на північно-західній околиці села, на правому березі річки, на відстані 400 м на південь від мосту на с. Ленінське. Розміри 400x100 м. Зібрано уламки гончарного посуду, ліпного посуду вельбарського типу, фрагменти амфор. Мабуть, саме це поселення виявив в 1915 р. на землях місцевого поміщика М.К. Якимович, який теж зібрав колекцію кераміки.

Махно 1960, с. 33; Стародуб, Звіт 1993.

м. Сквиря (Скви́рка - Рось - Дніпро)

316. Поселення I знаходиться у східній частині міста (куток Піски), на відстані 100 м на схід від дамби, на городах садиб по вул. Шевченка, на першій надзаплавній терасі річки. Розміри 150x100 м. Зібрано кераміку гончарну та ліпну вельбарського типу, а також матеріали часів давньої Русі.

Стародуб, Звіт 1993.

317. Поселення II знаходиться за східною околицею міста, на високій надзаплавній терасі лівого берега річки, між свинофермою та струмком, за яким починається с. Кам'яна Гребля. Розміри 100x100 м. Зібрано гончарну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

с. Таборів (Роставиця - Рось - Дніпро)

318. Поселення I знаходиться у західній частині села на високій терасі лівого берега річки. На відстані 500 м на південний схід від дамби та 100 м на північ від лікарні. Зібрано гончарну і ліпну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

319. Поселення II знаходиться на східній околиці села, на першій надзаплавній терасі лівого берега річки. Простежено на городах до межі з с. Дулицьке (урочище Провалля). Розміри 300x100 м. Зібрано гончарну і ліпну кераміку.

Стародуб, Звіт 1993.

с. Шамраївка (Роставиця - Рось - Дніпро)

320. Могильник (?). Поблизу села знайдено горщик черняхівської культури.

Шендрик 1977, с. 106.

с. Ями (Домантівка - Сквирка - Рось - Дніпро)

321. Поселення знаходиться в центральній частині села на городах, північніше вул. Першого Травня, на відстані 400 м на схід від дороги Селезнівка-Саврань. Займає схили лівого берега. Зі сходу та заходу обмежене балками. Розміри 270x100 м. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи.

Орлов, Магомедов, Покас, Отчет 1987.

322. Поселення в ур. Руда знаходиться на відстані 100 м на захід від села. Розташоване на високому лівому березі ріки. Від села відокремлене ярмом, із заходу обмежене глибокою зволоженою балкою. Розміри 300x100 м. Зібрано уламки гончарного посуду, ліпного посуду вельбарського типу, уламки амфор. Зафіксовано матеріали скіфського часу.

Орлов, Магомедов, Покас, Отчет 1987.

323. Поселення знаходиться на відстані 600 м на захід від села, між зволоженою балкою та ярмом. Займає схил крутого берега ріки. Розміри 200x150 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Орлов, Магомедов, Покас, Отчет 1987.

Ставищенський район (карта 6)

с. Антонівка (Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

324. Поселення I знаходиться на південний схід від села на правих берегах ріки та струмка на відстані 1,4 км на захід від лісу і на північ від дороги на с. Бесідку. Розміри 200x180 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

325. Поселення II знаходиться на південь від села на правому березі ріки, між двома струмками, на північ від дороги на с. Бесідку і 100 м на захід від поселення I. Поверхня розорюється. Зібрано дрібні уламки гончарної та ліпної кераміки.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

326. Поселення III знаходиться на південь від села на правому березі ріки і лівому березі струмка, на захід від поселення II. Розміри 700x170 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, зокрема вельбарського типу.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

327. Поселення знаходиться на північ від села, з обох боків зволоженої балки біля витоків. По дну її протікає безіменний струмок (права притока Цицелії – лівої притоки Гнилого Тікичу). Загальна площа поширення культурного шару становить приблизно 3 га. Знайдено уламки гончарних посудин та римських амфор.

Петраускас, Шишкін, Бабенко 2001.

с. Бесідка (Красавка - Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

328. Поселення I знаходиться за східною околицею села на високий терасі правого берега річки. Розміри 900x150 м. Поверхня розорюється. Зібрано ліпну та гончарну кераміку. Знайдено уламок амфори. Наявні матеріали пенківської культури.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

329. Поселення II знаходиться на відстані 450 м на схід від села на лівому березі річки, навпроти пункту I. Зі сходу і заходу обмежене балками. Розміри 450x150 м. Поверхня розорюється. Зібрано ліпну та гончарну кераміку.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

330. Поселення III знаходиться на мисоподібній терасі лівого берега річки, на схід від поселення II, через невелику балку. Зі східного боку поселення протікає струмок. Розміри 150x130 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

с. Винарівка (Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

331. Поселення. Уламки черняхівського посуду на поселенні доби бронзи (?), виявлено у 1958 р. під час будівництва колгоспної птахоферми.

Махно 1960, с. 33.

332. Поселення знаходиться на відстані 2,6 км на схід від села і 1,5 км на схід від траси Київ-Одеса, між с. Винарівка і смт Ставище, на території лабораторії бджолокомплексу виробничого об'єднання "Точелектроприлад". Займає високий мис, що з півдня, сходу та заходу оточений глибокими ярами. Тягнеться вздовж східного краю мису на 230 м. Територія зайнята городами. Знайдено гончарну кераміку. Переважають матеріали доби бронзи, раннього залізного віку та пізнього середньовіччя.

Скорый, Латуха, Отчет 1985; Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

с. Вишківське (ліва притока - Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

333. Поселення I знаходиться на відстані 700 м на південний схід від села, північніше смт Ставище, вздовж правого берега річки, за дамбою. Розміри 750x150 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

334. Поселення II знаходиться на відстані 1,1 км на південний схід від села, північніше смт Ставище, вздовж лівого берега річки, за дамбою, напроти поселення I. Розміри 500x120 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

с. Журавлиха (Цицилія - Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

335. Поселення знаходиться на відстані 1 км на схід від села в ур. Хутір, на лівому березі ріки. Займає північний схил першої надзаплавної тераси. Межі визначаються болотяною заплавою ріки та крутим підвищенням схилу в північному напрямку. Розміри 200x100 м. Поверхня розорюється. Знайдено уламки гончарного лискованого посуду. Виявлене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 87; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

с. Розквішна (Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

336. Поселення знаходиться на першій надзаплавній терасі правого берега ріки, на відстані 400 м на схід від цукрового заводу. Розміри 500x50 м. Потужність культурного шару 0,5-1 м. Зібрано гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р.

337. Поселення I знаходиться на правому березі ріки, на відстані 800 м на північний захід від асфальтового заводу №8, напроти рибгоспу. Розміри 650x130 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, зокрема вельбарського типу.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

338. Поселення II знаходиться на правому березі ріки, на відстані 600 м на північний захід від асфальтового заводу №8, напроти рибгоспу. Відмежоване від поселення I балкою. Розміри 100x80 м. Поверхня розорюється. Зібрано ліпну та гончарну кераміку

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

339. Поселення III знаходиться на правому березі ріки, на відстані 400 м на північний захід від асфальтового заводу №8, напроти рибгоспу. Розміри 140x70 м. Поверхня розорюється. Зібрано ліпну та гончарну кераміку. Наявні матеріали пенківської культури.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

с. Сухий Яр (Торч - Рось - Дніпро)

340. Поселення знаходиться на відстані 600 м на північний захід від села, на першій надзаплавній терасі правого берега ріки. Розміри 200x30 м. Потужність культурного шару 0,4-0,8 м. Знайдено гончарну кераміку.

Повідомлення П.М. Покаса 1992 р..

с. Червоне (Торець - Торч - Рось - Дніпро)

341. Могильник знаходиться на відстані 2,5 км на південний захід від села, на території поселення доби бронзи "Червоне-II". Займає південно-західний схил мисового підвищення, що утворене злиттям безіменного струмка і р. Торець. В 1984 р. досліджено два дитячих (2-3 роки) тілопокладення. В складі інвентаря були дві гончарні посудини, бронзова фібула та 4 бурштинові підвіски.

Березанская, Вангородская, Косарева, Отчет 1984.

Таращанський район (карта 7)

с. Ківшувата (Штана - Боярка - Рубанка - Рось - Дніпро)

342. Поселення знаходиться на південь від села, на відстані 500 м на схід від шосе Ківшувата-Велика Березанка, на правому березі ріки при злитті двох допливів. Розміри 100x100 м. Зібрано гончарну кераміку, зафіксовано глиняну обмазку. Обстежене в 1985 р.

Орлов, Магомедов, Отчет 1985.

с. Крива (права притока - Рось - Дніпро)

343. Поселення в ур. Попів Берег знаходиться на відстані 1 км на південний захід від села, на правому боці у верхів'ях Попова яру, 250 м на північний захід від траси Тараща-Біла Церква та 1 км на схід від дороги на с. Салиху. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, уламки амфор, пряслиця, вістря стріли, скляну намистину.

Романюк, Звіт 1999.

с. Круті Горби (Боярка - Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

344. Поселення I знаходиться на відстані 1 км на південний захід від тракторного стану колгоспу "Прогрес". Займає лівий північно-східний схил зволоженої балки. По території поселення проходить шосе на Велику Березнянку. Площа 1 га. Поверхня розорюється, центральна частина знищена під час спорудження дороги. Знайдено ліпну та гончарну кераміку, залізний шлак, глиняну обмазку. Зафіксовано також матеріали трипільської культури.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

345. Поселення II знаходиться на південно-східній околиці села, безпосередньо біля садіб по вул. Леніна. Займає південно-західний схил балки, де тече р. Свісь – лівий доплив р. Гнилого Тікича. Біля поселення - серія штучних водосховищ: Перший, Середній та Останній Стави. Площа 5 га. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

346. Поселення III знаходиться на західній околиці села в ур. Коберничів Яр, на березі р. Фоси - правого допливу р. Боярки. Займає південний схил зволоженої балки. Розміри 500x60 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

347. Поселення знаходиться на південно-західній околиці села вздовж вул. Леніна та дороги на с. Велика Березанка, на правому березі безіменного струмка. Територія зайнята городами, решта розорюється. Розміри 250x50 м. Зібрано гончарну кераміку та уламки світлоглиняних амфор. Зафіксовано також матеріали доби бронзи.

Воялик, Отчет 1978; Орлов, Магомедов, Покас, Отчет 1987.

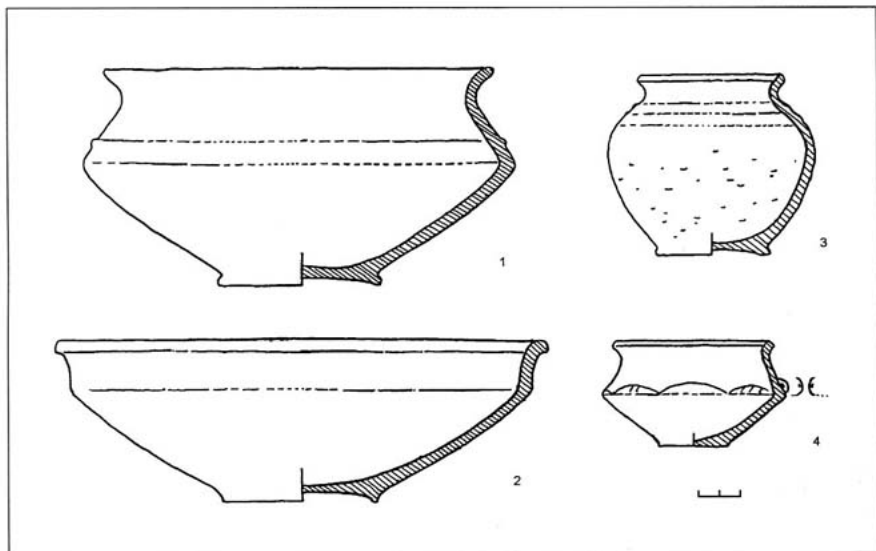

Рис. 15. Могильник Круті Горби (№348). Гончарний (1-3) та ліпний (4) посуд.

348. Могильник. Займає південно-західну околицю села на схід від вул. Леніна біля ставу. Займає схил мису над ставом. Значно пошкоджений під час спорудження дороги та ставу. Виявлений у 1978 р. Досліджено тілопокладення, в склад інвентарю якого входило дві миски. Із зруйнованих поховань походять горщик та ліпна миска вельбарського типу. Зафіксовано також матеріали трипільської культури.

Воляник, Отчет 1978.

с. Маковецьке (Фоса - Боярка - Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

349. Поселення знаходиться на західній околиці села, на відстані 100 м на південь від вузькоколійної залізниці. Поселення займає південний і північний берег ріки, що на цьому відрізку утворює два водосховища – Малий і Великий Маковецькі Стави. Площа 7-8 га. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, уламки амфор. Зафіксовано також матеріали скіфського часу. Виявлене у 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

с. Петрівське (ліва притока - Цицилія - Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

350. Поселення "Петрівське II" знаходиться в центрі села на території садіб по вул. Радянській. Займає східний стрімкий схил зволоженої балки. Розміри 150x100 м. Виявлене в 1987 р. У 1994 р. знищено близько 500 кв.м. площі під час будівництва очисних споруд. В котлованах простежено

залишки жител з дещо заглибленою долівкою. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, уламки амфор. Знайдено "війську" фібулу, рогову пірамідальну підвіску.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987; Романюк 2000.

с. Плоске (Цицилія - Гнилий Тікич - Синюха - Південний Буг)

351. Поселення "Плоске II" знаходиться на відстані 2 км на південь від села на лівому березі р. Цицилія біля злиття його з лівим безіменним допливом. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали пізнього середньовіччя. Виявлене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106.

352. Поселення III знаходиться на північно-західній околиці села, що носить назву Хутір, по вул. Калініна. В західній частині розташований колгоспний тік, зі східного боку - водосховища. Поселення займає правий західний схил зволоженої балки. Площа 3 га. Через центральну частину проходить шосейна дорога, спорудження якої значно зруйнувало пам'ятку. Решта території розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу. Виявлене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106.

353. Поселення IV знаходиться на першій надзаплавній терасі ріки, біля курганної групи. Розміри 100х50 м. Зібрано гончарну кераміку, а також матеріали скіфського часу. Виявлене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106.

с. Салиха (права притока - Рось)

354. Поселення 1 знаходиться за 600 м південніше села на плато з правого боку у верхів'ях Гурного яру. Розміри 300х100 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, уламки амфор, пряслиця, уламки ножів. Знайдено фрагмент залізної фібули, шило. Трапляється кераміка скіфського часу.

Романюк, Звіт 1999.

355. Поселення 2 знаходиться на відстані 600 м південніше села на плато з лівого боку у верхів'ях Гурного яру. Розміри 300х100 м. Знайдено гончарну та ліпну кераміку, уламки амфор (в т.ч. типу Зеест 100), денарій Марка Аврелія. Частково перекриває поселення скіфського часу (пункт 3).

Романюк, Звіт 1999.

356. Поселення 5 знаходиться на відстані 400 м південніше села на плато з лівого боку у верхів'ях Гурного яру, та 200 м на південний захід від поселення 2. Розміри 300х120 м. Знайдено гончарну кераміку та залізний ніж.

Романюк, Звіт 1999.

357. Поселення 6 знаходиться за 800 м південніше села на плато з правого боку у верхів'ях Карачинового яру. Розміри 300х80 м. Зібрано гончарну кераміку, уламок амфори.

Романюк, Звіт 1999.

с. Северинівка (Насташка - Рось - Дніпро)

358. Поселення "Северинівка II" знаходиться на південно-східній околиці села, на відстані 500 м на південь від шосейної дороги на Чернин. Займає надзаплавну терасу східного берега безіменного струмка, що в цьому місці утворює водосховище. Розміри 300х70 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Виявлене в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 106; Кравченко, Петраускас, Шишкін, Отчет 1987.

359. Поселення знаходиться на відстані 300 м на південь від села та дороги до Таращі. Займає схил правого берега ставу. Розміри 200x100 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Орлов, Магомедов, Покас, Отчет 1987.

смт Тараща (Котлуй - Рось - Дніпро)

360. Поселення знаходиться на підвищенні серед болотяної заплави р. Котлуй. Займає ділянку школи № 3 та городи садиб № 12-18 по вул. Жовтневій. Під час земляних робіт на шкільній садибі знайдено великий гончарний горщик (зберігається у Таращанському краєзнавчому музеї), на городах зібрано уламки гончарного посуду та ліпного посуду вельбарського типу.

Орлов, Магомедов, Покас, Отчет 1987.

Тетіївський район (карта 6)

с. Дзвеняче (Роська - Рось - Дніпро)

361. Поселення I знаходиться на відстані 700 м на південний схід від села, на лівому березі безіменної лівої притоки р. Роська за дамбою ставу Каховка. Розміри 500x100 м. Поверхня розорюється; на ріллі помітна глиняна обмазка. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, фрагменти амфор. Знайдено наконечник списа, ніж. Виявив І.М. Колосовський.

Стародуб, Звіт 1993.

362. Поселення III знаходиться за північною околицею села, на схилі першої надзаплавної тераси, на відстані 350 м на північ від залізничного переїзду, на правому березі безіменного струмка. Розміри 650x150 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку, прясла, грузила. Знайдено арбалетну фібулу. Виявив І.М. Колосовський.

Стародуб, Звіт 1993.

с. Кашперівка (Роська - Рось - Дніпро)

363. Поселення II (за О.В. Стародубом "Кашперівка VI") знаходиться на відстані 800 м на південний захід від південної околиці села. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. Із заходу зруйноване кам'яним кар'єром. Виявлене в 1985 р., обстежене в 1993 р. – тоді розміри становили 150x25 м. Знайдено гончарну кераміку. Також зафіксовано матеріали доби бронзи.

Пачкова, Отчет 1985; Стародуб, Звіт 1993.

с. Кошів (Рось - Дніпро)

364. Поселення "Кошів I" знаходиться в центрі села, на високому (8-10 м) останці правого берега р. Рось, на території середньовічного городища. Розміри 250x150 м. За 100 м на схід від городища в річку впадає струмок. Зараз пам'ятка зайнята городами та будинками (в південній частині – клуб та школа). До початку XX ст. тут знаходилося кладовище, від якого збереглося декілька кам'яних хрестів. Крім черняхівської гончарної кераміки трапляються матеріали трипільської та давньоруської культур.

Пачкова, Отчет 1985; Стародуб, Звіт 1993.

365. Поселення "Кошів II" знаходиться за східною околицею села, на першій надзаплавній терасі правого берега між заплавою ріки і колгоспним садом. Розміри 500x200 м. По території поселення проходить дорога, у південній частині - сад, решта розорюється. Зібрано кераміку – гончарну і ліпну вельбарського типу.

Пачкова, Отчет 1985; Стародуб, Звіт 1993.

с. Михайлівка (ліва притока - Роська - Рось - Дніпро)

366. Поселення знаходиться за північною околицею села, на лівому березі притоки р. Роська, над ставом. Розміри 600x100 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Виявив І.М. Колосовський.

Стародуб, Звіт 1993.

с. П'ятигори (Молочна - Рось - Дніпро)

367. Поселення знаходиться на високій терасі лівого берега річки, на відстані 150 м на північ від північно-західної околиці села (куток "Загребелля"). З півночі і заходу обмежене неглибокою балкою. На площі 250x150 м зібрано уламки гончарних посудин, в т.ч. два уламки з "хропуватою" поверхнею.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

368. Могильник знаходиться південніше села, недалеко від дороги на с. Тайниця, біля ставка. У 1983 р. під час земляних робіт на глибині 0,8-0,9 м виявлено поховання з тілопокладенням. Знахідки (три бронзові та одна срібна фібули, бронзові швейна голка та пряжка-кільце) передав до НМІУ житель с. Ненадиха М.М. Півень.

Повідомлення Л.В. Строкової.

с. Теліжинці (Роська - Рось - Дніпро)

369. Поселення знаходиться на відстані 500 м на північний схід від села. Займає першу надзаплавну терасу правого берега ріки. Площа 350x100 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Пачкова, Отчет 1985; Стародуб, Звіт 1993.

м. Тетіїв (Роська - Рось - Дніпро)

370. Поселення I знаходиться на відстані 0,5 км на південь від міста, на березі ставу. Займає південно-східну частину саду. Розміри 200x100 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Пачкова, Отчет 1985; Стародуб, Звіт 1993.

371. Поселення III (за Р.М. Осадчим та ін. "Тетіїв Х") знаходиться на відстані 550 м на північ від міста та 250 м західніше ріки, на захід від траси Тетіїв-Володарка та 150 м від залізниці, на південь від струмка. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки. Поверхня розорюється. Розміри 550x200 м. Зібрано гончарну столову кераміку, залізний шлак.

Пачкова, Отчет 1985; Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

372. Поселення XII знаходиться на північ від поселення "Тетіїв III", на першій надзаплавній терасі лівого берега ріки (400 м від берега), на лівому березі струмка. Обмежене зі сходу трасою Тетіїв-Володарка, з півночі – лісосмугою. Розміри 150x150 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Осадчий, Стародуб, Покас, Звіт 1994.

Фастівський район (карта 3)

с. Велика Мотовилівка (Стугна - Дніпро)

373. Поселення 1 знаходиться в центрі села, на правому березі ріки, на відстані 100 м на схід від шосе на Борову. Займає похилий правий берег ріки. Із заходу обмежене безіменним струмком. Розміри 400x160 м. Культурний шар сягає глибини 0,5-2 м. Поверхня розорюється. Виявлене та досліджувалося в 1987 р. Н.М.Кравченко, Р.Г.Шишкіним. В центральній частині розкрито 40 кв.м. Зібрано уламки гончарного посуду та ліпного посуду вельбарського типу, фрагменти амфор. Знайдено срібну монету - римський денарій (зберігається у приватній колекції). Зафіксовано також матеріали скіфського, давньоруського та пізньосередньовічного часу.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 105; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 21-22.

374. Поселення 2 знаходиться в центрі села, на відстані 100 м на південь від будинків по вул. Фастівській та 50 м на північний захід від ставу Огород. Займає східний схил безіменного струмка. Розміри 200x50 м. Поверхня розорюється. Знайдено уламки гончарного посуду та ліпного вельбарського типу. Зафіксовано також матеріали доби бронзи, давньоруського та пізньосередньовічного часу. Виявив Р.Г.Шишкін в 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 105; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 22-23.

с. Велика Снітинка (Снітка - Унава - Ірпінь - Дніпро, також Стугна - Дніпро)

375. Поселення 2 знаходиться на північно-західній околиці села, на правому березі Снітки. Розміри 400x100 м. Виявив О.В. Серов у 1983 р., досліджував в 1988-1989 рр. Б.В. Магомедов. На поверхні простежено залишки понад 20 споруд, з яких на п'яти зафіксовано сліди майстерень по обробці рогу оленів. Досліджено площу 856 кв.м; відкриті рештки наземного житла, 9 господарських ям, робочі місця ремісників-косторізів. Основну масу знахідок склали відходи і продукція рогового виробництва: напівфабрикати, деталі та готовий гребінь, пірамідальні підвіски, прясла, знаряддя, а також вироби з кістки - лошила, проколки та ін. Серед решти знахідок - грузила від ткацького верстата, прясла, залізні ножі, штихель, шило, ключ, кресало, наконечник списа, скляний жетон, намистини, срібна монета - денарій Олександра Севера, фібули, залізні шлаки. В керамічному комплексі 42% складає ліпний посуд вельбарського типу, решта - гончарний посуд та 0,4% імпортих виробів. Поселення датується кінцем III – першою половиною IV ст. На північно-західній ділянці присутні матеріали доби бронзи та скіфського часу. Після розкопок територію поселення забудовано дачами.

Магомедов 1992; Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 2002, с. 27-29.

376. Поселення 3 (в публікації *Готун та ін. 2002* позначено як окремі пункти 3,5,6). Знаходиться в західній частині села, вздовж лівого крутого берега Снітки, на садибах по вул. Некрасова, з північного боку шосе Снітинка-Фастів (куток "Сахалін"). Розташоване через річку навпроти пункту 2, з яким, можливо, утворювало єдине селище. Довжина до 700 м, в ширину простежено по городах до 60 м. Південна частина була зруйнована під час будівництва дороги. Поверхня

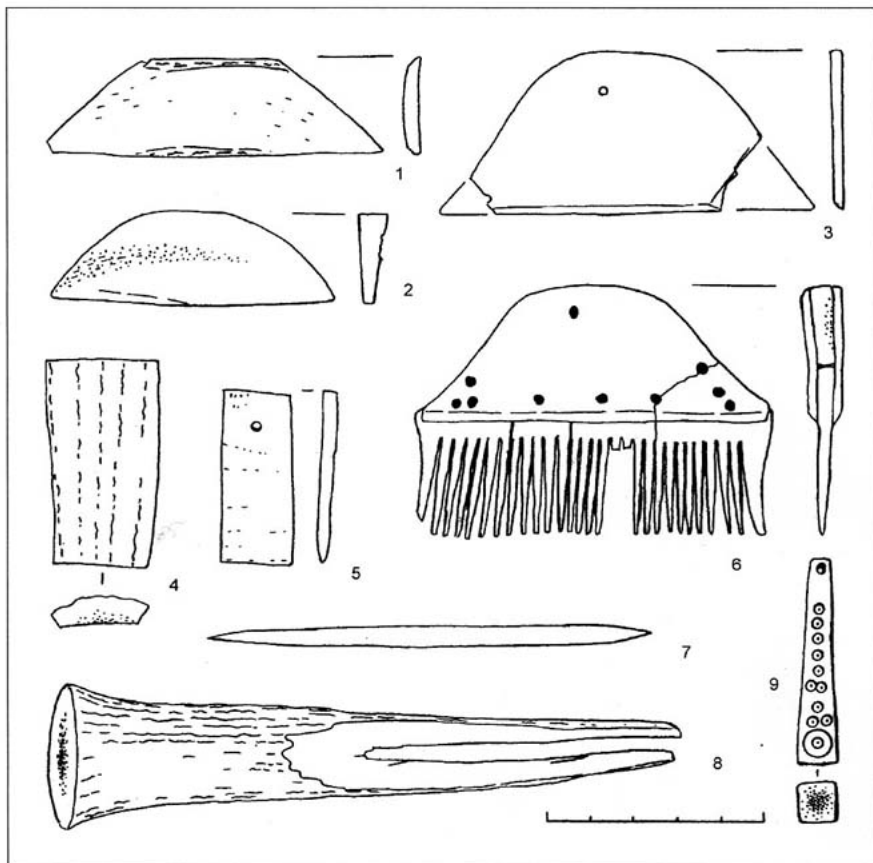

Рис. 16. Поселення Велика Снітинка 2 (№375). Продукція косторізної майстерні: вироби з оленього рогу (1-6, 8, 9) та кістки (7). 1-6 – заготовки та готовий гребінь; 7 – в'язальна спиця ("стиль"); 8 – знаряддя гребінника; 9 – підвіска-амулет (за Магомедов 1992).

розорюється. Виявив О.В. Серов у 1983 р., у 1989 р. Б.В. Магомедов провів шурфовку. Знайдено гончарну та ліпну кераміку (зокрема вельбарського типу), обмазку, а також залишки косторізного виробництва: обрізки оленячого рогу, пластинки - заготовки до гребенів, бронзовий дріт для заклепок. На одній із садіб села під час земляних робіт виявлено скупчення цілих оленячих рогів. Місцевий житель передав знахідки з поселення: бронзову фібулу з виімчастою емаллю та керамічний тигель-лялячку.

Магомедов, Отчет 1989; 2001a; Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 2002, с. 29, 33-34.

377. Поселення 4 знаходиться в центрі села, на відстані 300 м на південь від продовольчого магазину, та 200-300 м на південний схід від церкви, на північ від ставка Гайдайка. Займає правий північний схил балки біля її витоків, на березі струмка – притоки Снітки. Розміри 200x100 м, потужність культурного шару до 1 м. Північно-східну частину зруйновано кар'єром. Зібрано гончарну кераміку. Виявив у 1983 р. І.А. Готун. В 1992, 1996 рр. досліджувалися об'єкти давньоруського часу. Зафіксовано також матеріали доби бронзи та раннього залізного віку.

Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 2002, с. 29-33.

378. Поселення 7 знаходиться на південний схід від дороги Фастів - Велика Мотовилівка, на схилі лівого берега Снітки. Розміри 800x50 м. Частина території зайнята садивами, решта розорюється. Зібрано гончарну кераміку та ліпну вельбарського типу. Виявили Р.Г. Шишкін та І.А. Готун у 1985 р., обстежене в 1994 р.

Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 2002, с. 34-35.

379. Поселення 8 в ур. Вовчий Яр знаходиться на відстані 0,5 км на південний схід від села, на схід від шосейної дороги Велика Снітинка - Фастівець. Займає східний схил витоку балки Вовчий Яр, на березі струмка – притоки Снітки. Розміри 200x120 м. Поверхня розорюється. Знайдено гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи. Виявив у 1983 р. О.В. Петраускас.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 105; Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 2002, с. 35.

380. Поселення 14 знаходиться на відстані 1 км на північ від села та 1 км на північний захід від шосейної дороги Велика Снітинка - Велика Мотовилівка. Займає лівий схил зволоженої балки Хмурин Яр (права притока р. Стугни), навпроти поселення Мотовилівська Слобідка 7. Розміри 150x50 м. Територія з заходу обмежена струмком, із сходу – крутим схилом корінного берега. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку.

Готун, Панченко, Шишкін, Петраускас 2002, с. 39.

с. Волиця (Унава - Ірпінь - Дніпро)

381. Поселення "Волиця-2" знаходиться на південно-східній околиці села безпосередньо за останніми садивами по вул. Леніна, на відстані 1 км вгору за течією ріки від залізничного мосту. Займає першу надзаплавну терасу лівого берега ріки. Розміри 500x100. Поверхня розорюється, в південно-східній частині розміщені приватні садиби. Знайдено уламки гончарного посуду та ліпного вельбарського типу. Зафіксовано також матеріали раннього залізного віку та давньоруського часу. Виявив О.В. Петраускас в 1989 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 105; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 49.

Рис. 17. Поселення Велика Снітинка 2 (№375). 1-3 – залізні наконечник списа, кресало, ніж; 4-7 – ліпний посуд; 8 – гончарна миска (за Магомедов 1992).

с. Дідівщина (Ірпінь - Дніпро)

382. Могильник "Дідівщина-1а" знаходиться в північно-західній частині села, поблизу кутка Заріччя, на схилі устя зволоженої балки Дальня Понора, на глинищі. Виявлений у 1926 р. У 1929 р. В.С. Козловська дослідила 19 тілопокладень та рештки вогнища, імовірно ритуального характеру. Знахідки перепалених речей свідчать про наявність обряду кремації. Серед знахідок, крім гончарного посуду, залізна пряжка, шильце, пряслице, кістяний гребінець. Матеріали датуються IV - початком V ст. У 1959 р. Е.О. Симонович обстежив територію могильника і зробив висновок, що він практично знищений глинищем.

Козловська 1930, с. 45-47; Симонович 1964, с. 38; Симонович, Кравченко 1983, с. 62; Петраускас 2001; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 53-64.

383. Поселення "Дідівщина-1" знаходиться поблизу могильника, на південний схід від нього, нижче по схилу (вздовж другої надзаплавної тераси) лівого берега ріки. Розміри 200x70 м. З південного заходу обмежене зволоженою балкою. В 1929 р. В.С. Козловською виявлено залишки черняхівського житла. Серед знахідок – гончарна кераміка та ліпна вельбарського типу, залізні ножі, гребінець, бронзова фібула IV ст. На городках знайдено срібні римські монети – денарії Адріана та Фаустини. В 1959 р. поселення обстежив Е.О. Симонович, в 1985 р. – О.В. Серов.

Козловська 1930, с. 35-40; Симонович 1964, с. 38; Петраускас 2001; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 51-53.

с. Клехівка (Снітка - Унава - Ірпінь - Дніпро)

384. Поселення "Клехівка-2" знаходиться на відстані 200 м на захід від села, на схилі правого берега ріки, яка в цьому місці перегороджена і утворює ставок. Розміри 400x100 м, але культурний шар частково зруйнований під час будівництва греблі, решта розорюється. На поверхні простежуються скупчення перепаленої глини. Знайдено фрагменти гончарного посуду. Виявили у 1994 р. О.В. Петраускас і С.Д. Лисенко.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 71.

с. Коцївка (Унава - Ірпінь - Дніпро)

385. Поселення "Коцївка 2" знаходиться на південній околиці села, на лівому березі ріки вздовж вулиці Набережної. Розміри 1000x80 м. З півночі обмежене яром. Виявив О.В. Серов в 1983 р., обстежив в 1995 р. С.Д.Лисенко. Зафіксовано також матеріали доби бронзи, скіфського часу та давньоруські.

Гаскевич, Лисенко 1998; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 77-78.

386. Поселення "Коцївка 3" знаходиться на відстані 300 м на південь від села та 250 м на південний схід від шосе Коцївка-Мала Офірна, на лівому березі ріки. З південного заходу поселення обмежене балкою. Розміри 500x100 м. Потужність культурного шару до 0,4 м. Поверхня розорюється. Виявив О.В. Серов у 1985 р., обстежене в 1991 р. Р.Г.Шишкіним, в 1995 р. С.Д.Лисенком. Зафіксовано також матеріали доби бронзи, раннього залізного віку та пізнього середньовіччя.

Гаскевич, Лисенко 1998; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 78-79.

387. Поселення "Коцївка 7" знаходиться в південно-західній частині села на відстані 100 м на південний схід від останніх будинків по вулиці, що переходить в шосе на Малу Офірну. Займає схил лівого берега ріки, який на півночі переходить в підвищений мис. Розміри 150x70 м. Поверхня розорюється. Виявлене в 1995 р. С.Д.Лисенком. Зафіксовано також матеріали скіфського часу та пізнього середньовіччя.

Гаскевич, Лисенко 1998; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 82.

с. Мала Офірна (Унава - Ірпінь - Дніпро)

388. Поселення "Мала Офірна-3" знаходиться на північній околиці села на городах садиб по вул. Першотравневій №№ 37-58. Займає невисокий мис лівого берега ріки. З півночі обмежене яром. Розміри 1000x150 м. Поверхня розорюється. Виявлене в 1983 р. О.В. Серовим, обстежене в 1988 р. Б.В. Магомедовим, в 1995 р. С.Д. Лисенком. Зібрано гончарну кераміку та ліпну вельбарського типу, обрізки оленячого рогу - відходи косторізного виробництва. Зафіксовано матеріали доби бронзи, скіфського та давньоруського часу.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 88.

с. Малополовецьке (Собот - Кам'янка - Рось - Дніпро)

389. Поселення 1 знаходиться на східній околиці села, на відстані 300 м на північний схід від останніх будинків по вул. Комінтерна та 200 м на північний схід від греблі. Займає схил правого берега ріки біля злиття з нею безіменного допливу. Розміри 200x100 м. Потужність культурного шару 0,3-0,4 м. Виявив Р.Г. Шишкін в 1991 р., обстежене в 1995 р. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи та скіфського часу.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 93.

390. Поселення 2 знаходиться на відстані 0,5 км на захід від околиці села в ур. Руги (Попова Руга), на відстані 0,8 км на північний схід від східної околиці с. Яхни та 0,7 км на південний захід від автотраси Малополовецьке-Кожанка. Займає схил лівого берега ріки між двома греблями, його перетинає зволожена балка. Розміри 1500x200 м. Потужність культурного шару 0,4-0,7 м. Поверхня розорюється. По території поселення проходить лінія електропередач. Виявив Р.Г. Шишкін і він же досліджував черняхівські об'єкти у 1991-1999 рр. Відкрито залишки наземної і заглибленої будівель, гончарний горн, три ритуальні (?) ями. Знайдено залізний ключ, срібну, залізну та бронзові фібули, ткацькі грузила, мідний сестерцій Требоніана Галла (250-253 рр.) тощо. На центральній ділянці поселення серед уламків посуду переважає ліпний вельбарського типу (69%), на північній - в більшості гончарні фрагменти. Виявлено також матеріали доби бронзи (поселення перекривало територію могильника цього періоду - пункт "Малополовецьке 3"), а також матеріали чорноліської культури, скіфського та давньоруського часів, пізньосередньовіччя.

Кравченко, Шишкін, Готун, Петраускас, Максимов, Лисенко 1997; Шишкін, Петраускас 1999; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 93-104.

391. Поселення 7 знаходиться на відстані 0,5 км на захід від околиці села, та 300 м на північний схід від північної ділянки поселення 2. Займає схил мисового останця, обмеженого з заходу і сходу балками. Розміри 150x100 м. Поверхня розорюється. Наявні також матеріали доби бронзи та давньоруського часу. Виявив у 1992 р. В.В. Максимов, обстежене в 1995 р.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 106-107.

с. Мотовилівська Слобідка (Стугна - Дніпро)

392. Поселення 1 знаходиться в ур. Хмури Яр на відстані 150-220 м на південний схід від сільських садиб та 200 м на північний захід від шосе Велика Мотовилівка - Велика Снітинка.

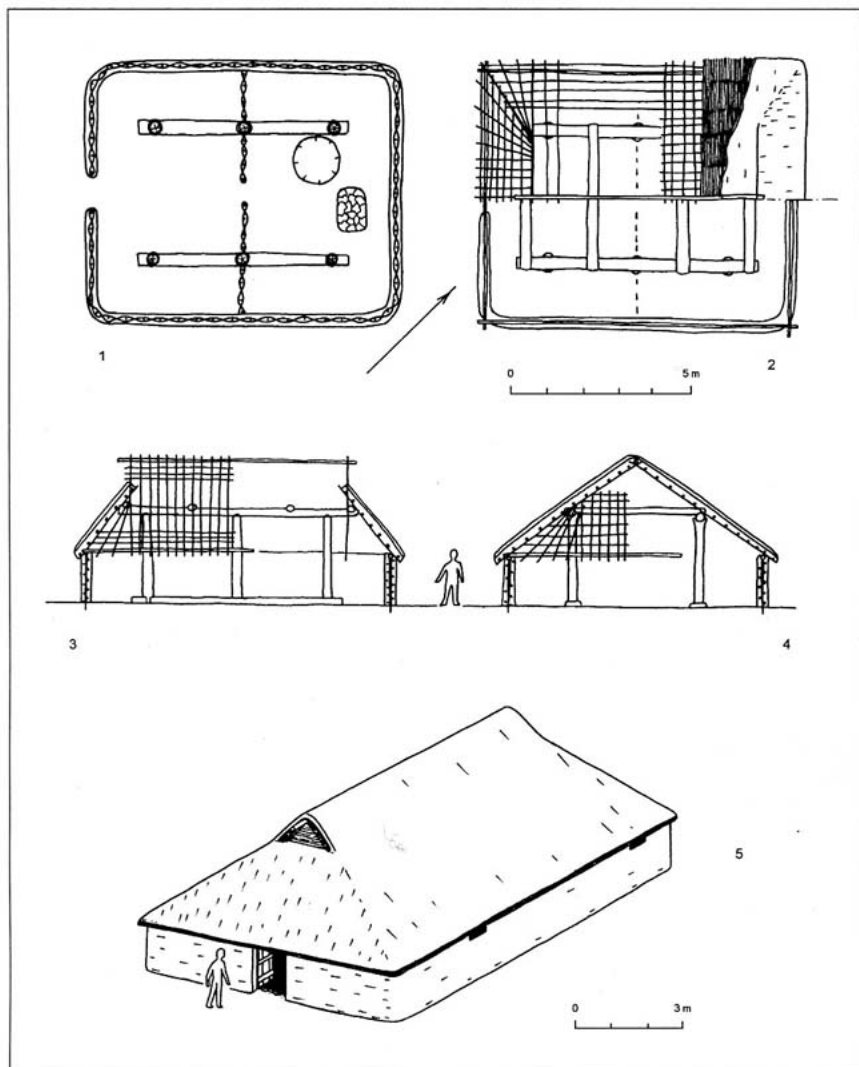

Рис. 18. Поселення Велика Снітинка 2 (№375). Варіант реконструкції житла з внутрішнім дерев'яним каркасом (тринейфа конструкція) і плетнево-глиняними стінами. 1 – план на рівні долівки (з вогнищем та ямою-льохом); 2 – план на рівні покрівлі (покриття з комишу, обмазаного шаром глини); 3, 4 – поздовжній і поперечний розрізи; 5 – загальний вигляд будівлі. Реконструкція Б.В. Магомедова.

Займає південно-західний схил зволоженої балки, довжиною 1,5-2 км, що перетинає плато в північно-західному напрямі. Розміри поселення 200x50 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Виявив у 1982 р. О.В. Серов, обстежене в 1987 р. Наявні також матеріали доби бронзи та давньоруського часу.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 109-110.

393. Поселення 3 знаходиться на відстані 200-300 м на південний схід від крайніх будинків села та 40 м на північний захід від шосе Велика Мотовилівка – Велика Снітинка. Розміри 300x60 м. Займає південно-східний схил зволоженої балки. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну кераміку. Виявив Р.Г. Шишкін у 1987 р.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 105; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 111.

394. Поселення 5 знаходиться на південно-східній околиці села в ур. Тишкін Яр. Займає обидва схили зволоженої балки. Площа поселення складає приблизно 4-6 га. Поверхня розорюється. Виявив в 1987 р. і обстежив в 1994 р. О.В.Петраускас. Культурний шар пошкоджений земляними роботами, під час яких зруйновані щонайменше три заглиблені об'єкти. Зібрано гончарну кераміку.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 105; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 112-113.

395. Поселення 7 знаходиться на відстані 2 км на південний захід від села, навпроти дачних масивів, в урочищі Хмурин Яр. Займає верхів'я і правий схил зволоженої балки, яку перетинає дорога на Велику Снітинку. Розміри 1500x50 м. Поверхня розорюється. На поверхні простежені скупчення матеріалу, які складаються з кераміки, шлаків та каміння. Виявив у 1981 р. О.В.Серов, обстежене в 1987, 1994 рр. Також зафіксовано матеріали скіфського часу.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 113-114.

с. Оленівка (права притока - Стугна - Дніпро)

396. Поселення 1 знаходиться за 2 км на північ від села і за 2 км на схід від с. Велика Мотовилівка на лівому схилі зволоженої балки, в місці впадіння безіменного струмка в інший (з лівого боку). Розміри 900x100-200 м. Потужність культурного шару до 0,7 м. Поверхня розорюється. Зібрано уламки гончарного та ліпного посуду, знайдено два залізні ножі, глиняне грузило для ткацького верстата. Зафіксовано скупчення перепаленої глини, залізний шлак. Присутні матеріали доби бронзи і давньоруського часу. Виявив А.П. Томашевський у 1982 р., обстежене в 1995 р.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 116-117.

397. Поселення 2 знаходиться на відстані 500 м на південь від пункту 1 і 1 км на північ від села, в ур. Марусин Садов, навпроти греблі та ставка. Займає схил зволоженої балки. Розміри 900x90 м. Поверхня розорюється. На поверхні зафіксовано скупчення глиняної обмазки, шлаків, кераміки. Зібрано уламки гончарного посуду та ліпного вельбарського типу. Знайдено також уламки амфор, скляна намистина, залізний ніж, прясло, жорно, залізний шлак. Присутні матеріали доби бронзи і давньоруського часу. Виявив А.П. Томашевський у 1982 р., обстежене у 1995 р.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 117-118.

398. Поселення 3 знаходиться на відстані 400 м на південь від пункту 2 та 100 м від північно-східної околиці села в ур. Несвячена Балка та Воззововський став, з південного боку дороги на Велику Мотовилівку. Розміри 1000x50 м. Поверхня розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку вельбарського типу, знайдено глиняне пряслице та точильні камені. Виявив у 1982 р. А.П. Томашевський, обстежене в 1995 р.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 118-119.

399. Поселення 4⁴ знаходиться на відстані 3 км на північ від села та 300 м на схід від околиці с. Велика Мотовилівка, поруч з греблею та ставком в ур. Шкляриха. Займає терасовий останець лівого берега зволоженої балки. Розміри 100x70 м. Поверхня розорюється. Серед знахідок гончарна кераміка і багато ліпної вельбарського типу, бронзова "війська" фібула, уламки туфових жорен. Виявив у 1982 р. А.П. Томашевський, в 1983 р. О.В. Серов досліджував об'єкти давньоруського часу, обстежене в 1995 р. Крім черняхівських знахідок, що переважають, наявні матеріали трипільської культури, доби бронзи, скіфського та давньоруського часу, пізнього середньовіччя. *Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 119-120.*

с. Паляниченці (Кам'янка - Рось - Дніпро)

400. Поселення "Паляниченці 3" знаходиться на відстані 350 м на захід від села в ур. Градина. Займає мисоподібний останець правого берега ріки при впадінні до неї безіменного струмка. Площа 1 га. Поверхня розорюється. Виявив у 1982 р. О.В. Серов. Наявні також матеріали трипільської культури, доби бронзи та давньоруського часу.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 123-124.

с. Томашівка (Ірпінь - Дніпро)

401. Поселення "Томашівка 1" знаходиться на північній околиці села, з півночі обмежене гранітним кар'єром, зі сходу – дорогою. Займає надзаплавну терасу лівого берега ріки. Розміри 225x120. Потужність культурного шару до 0,6 м. Поверхня розорюється. Невелику кількість черняхівської гончарної кераміки було знайдено під час розкопок С.О. Беляєвої та Н.В. Блажевич в 1979 р. Поселення обстежене в 1983 та 1991 рр. Зафіксовано також матеріали трипільської культури, доби бронзи, скіфського часу, райковецької та давньоруської культури (останні переважають).

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 127-128.

с. Триліси (Кам'янка - Рось - Дніпро)

402. Поселення 1 знаходиться на східній околиці села, на правому березі ріки, на відстані 100 м на схід від залізничного насипу. Поверхня задернована. Розміри 450x150 м. Зібрано уламки гончарних та ліпних посудин вельбарського типу, залізний шлак. Виявив Р.Г. Шишкін у 1991 р.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 130.

403. Поселення 2 знаходиться на ділянках садіб №№ 47-60 по вул. Енгельса. Займає схил лівого берега ріки. Розміри 800x200 м. Поверхня розорюється та руйнується будівлями. Зібрано гончарну та ліпну кераміку вельбарського типу. Виявив Р.Г. Шишкін у 1991 р.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 131.

м. Фастів (Унава - Ірпінь - Дніпро)

404. Поселення 1 знаходиться на північно-східній околиці міста (мікрорайон "Журавлівка"), на території садіб №№ 50-58 по вул. Папаніна та №№ 1-6 по вул. Журавлина. Займає схил лівого берега р. Унава (що ділянку ріки місцеві жителі називають Фоса). Розміри 450x80 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали ранньослов'янського, давньоруського та пізньосередньовічного часів. Виявив Р.Г. Шишкін у 1991 р., обстежене в 1993-94 рр.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 134-135.

⁴ В польовій документації поселення "Оленівка 4" досі позначалось як "Красна Мотовилівка" або "Червона Мотовилівка". Зміна шифру пам'ятки пов'язана з уточненням адміністративної належності пункту [Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с.119].

405. Поселення 2 знаходиться на північно-західній околиці міста, на території мікрорайону "Райдужний" по вул. Годуванцева. Займає північно-східний схил балки, що виходить в долину р. Унава (Фоса) з лівого берега. Розміри 250x100 м. Культурний шар (потужність до 0,4 м) пошкоджений під час будівництва. Зібрано гончарну кераміку. Зафіксовано також пізньосередньовічні матеріали. Виявив Р.Г. Шишкін у 1991 р., обстежене в 1993-94 рр.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 135-136.

406. Поселення 3 знаходиться на північно-східній околиці міста (мікрорайон "Журавлівка"), зайнятий дачами, поруч із ставком, на лівому березі ріки. Розміри 300x70 м. Потужність культурного шару 0,4-0,5 м. Поверхня руйнується внаслідок забудови. Зібрано гончарну кераміку. Виявив у 1994 р. С.Д. Лисенко. Зафіксовано також матеріали доби бронзи, чорноліської та райковецької культури, давньоруського часу, пізнього середньовіччя.

Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 136.

с. Фастівець (Снітка - Унава - Ірпінь - Дніпро)

407. Поселення знаходиться на відстані 2 км на північний схід від села та 300 м на схід від мосту, де проходить шосе на Велику Снітинку. Займає лівий південний схил берега ріки. Розміри 1500x100 м. Поверхня розорюється, частина зруйнована дорогою. Зібрано гончарну кераміку. В західній частині поселення зафіксовано матеріали доби бронзи. Виявив в 1987 р. О.В. Петраускас.

Петраускас, Шишкін 1992, с. 105; Готун, Лисенко, Петраускас, Шишкін 2002, с. 145.

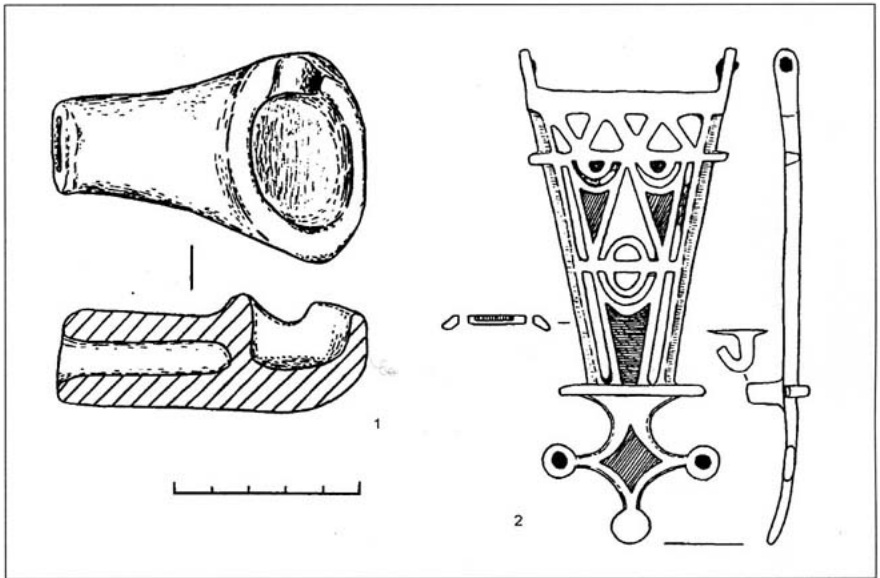

Рис. 19. Поселення Велика Снітинка 3 (№376). 1 – керамічний тигель-лячка; 2 – бронзова фібула з виймчастою емаллю.

Яготинський район (карта 5)

с. Годувівка (Лозова – Гнила Оржиця – Сула – Дніпро)

408. Поселення на північно-західній окраїні села, на кутку “Закладбище”, західніше дороги на Лозовий Яр. Займає виступ лівого берега річки при впадінні струмка. Розмір 200-250х50 м. Зібрано ліпну і гончарну кераміку.

Бузян 1997; Бузян, Колибенко, Тетеря, Товкайло, Звіт 1993.

с. Добраничівка (Супій - Дніпро)

409. Поселення знаходиться в південній частині села. Розміри 500х50 м. Зібрано гончарну і ліпну кераміку. Територія зайнятагородами та садибами.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989; Колибенко 1991.

с. Засупоївка (Супій - Дніпро)

410. Поселення знаходиться в східній частині села, відомій під назвою "Рокитне". Займає крутий схил та край плато вздовж високого корінного правого берега ріки, від мисоподібного виступу берега з південного сходу в північно-західному напрямку, доходячи до давньої балки на північній окраїні села. Розміри 1500х80-50 м. Територія зайнятагородами. Зібрано гончарну кераміку.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989; Колибенко 1991.

с. Капустинці (Супій - Дніпро)

411. Поселення в ур. Кругляк знаходиться на відстані 1-1,5 км на північний захід від села. Займає південно-західний край останця, що в давнину відділявся від корінного берега ріки неширокою протокою. Розміри 1000х300-120 м. Поверхня розорюється. Потужність культурного шару 0,6 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи та давньоруського часу. Виявлене в 1989 р. Певно, це ж поселення обстежили С.Д. Лисенко та ін. у 1998 р.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989; Колибенко 1991; Лысенко, Лысенко, Гаскевич, Скиба, Отчет 1998.

412. Поселення в ур. Хутір знаходиться на північно-західній околиці села. Розташоване на краю першої надзаплавної тераси лівого берега ріки. Займає городи, що виходять до заплави від давньої балки з півдня, продовжується за селом на північний захід через невелику улоговину і закінчується невисоким округлим мисом, з трьох боків оточеним болотом. Розміри 700х100 м. Потужність культурного шару 0,45-0,6 м. Знайдено гончарну та ліпну кераміку, фрагменти амфор, керамічне прясло. Зафіксовано також матеріали доби бронзи, раннього залізного віку, давньоруського часу. Виявлене в 1989 р. Певно, це ж поселення обстежили С.Д. Лисенко та ін. у 1998 р.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989; Колибенко 1991; Лысенко, Лысенко, Гаскевич, Скиба, Отчет 1998.

с. Кулябівка (Малий Супій - Супій - Дніпро)

413. Поселення знаходиться в північній частині села. Займає пологий схил правого берега ріки. З півдня і півночі обмежене ярами. Розміри 900х600 м. Потужність культурного шару 0,4-0,5 м. Частина території зайнята городами, решта розорюється. Знайдено гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989.

с. Нечипорівка (Супій - Дніпро)

414. Поселення знаходиться на південній околиці села. Займає територію крайніх городів та старого кладовища, відомих під назвою "Буханівщина" або "Панське" та поле на південь від села в ур. Левада. Урочище являє собою язикоподібне утворення високого корінного лівого берега ріки, з півдня та сходу обмежене давньою балкою, із заходу - долиною ріки. На півночі нешироким перешийком між долиною та балкою урочище з'єднане з плато. Поселення займає східну частину урочища, що прилягає до краю берега над заплавою. Розміри 900х100 м. Потужність культурного шару 0,5-0,9 м. Північний край поселення займає задерноване старе кладовище та городи, решта поверхні розорюється. Зібрано уламки гончарного та ліпного посуду.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989; Колибенко 1991.

с. Панфили (Супій - Дніпро)

415. Поселення в ур. Круглик знаходиться на відстані 1,7-1,8 км на південь від села, між двома давніми балками, південніше ур. Підгір'я. Займає південну частину урочища, нижню та середню частини схилу корінного берега над заплавою. Поселення продовжується на пониженому схилі берега вздовж заплави на південь від балки до межі із землями с. Соснова. Розміри 400х200 м. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи, раннього залізного віку, давньоруського часу та пізнього середньовіччя.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989.

416. Поселення в ур. Підгір'я знаходиться на відстані 300-400 м на південь від села. Займає середню частину схилу правого корінного берега ріки, з півдня обмежене давньою балкою. Розміри 200х50 м. Поверхня розорюється. Виявлено гончарну кераміку. Зафіксовано також матеріали доби бронзи та давньоруського часу.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989.

с. Плужники (Супій - Дніпро)

417. Поселення в ур. Сраньківщина, займає південний схил та гребінь першої надзаплавної тераси лівого берега ріки, від місця впадіння ріки Ташанки в напрямку захід - схід. Розміри 250х50 м. Територія зайнята городами та садибами. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано також матеріали давньоруського часу.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989; Колибенко 1991.

с. Супоївка (Супій - Дніпро)

418. Поселення знаходиться на відстані 0,5-0,6 км на південний захід від села в урочищах Ліс та Кринички. Займає пологий схил прямокутного мису корінного лівого берега ріки. Розміри 700х50 м. Поверхня розорюється. Зібрано уламки гончарної та ліпної кераміки, зокрема вельбарського типу.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989.

с. Фарбоване (Фарба - Супій - Дніпро)

419. Поселення знаходиться в південно-західній частині села. Займає схил правого берега р. Фарби та мис корінного лівого берега р. Супій. Розміри 1000х60 м. Територія частково зайнята городами, решта розорюється. Зібрано гончарну та ліпну кераміку. Зафіксовано матеріали доби бронзи та давньоруського часу.

Бузян, Буйлук, Товкайло, Отчет 1989; Колибенко 1991.

смт Яготин (Супій - Дніпро)

420. Могильник знаходиться на території цукрового заводу, біля повороту дороги на залізничний вокзал. Займає край плато лівого берега ріки при злитті з нею струмка. В 1970 р. під час земляних робіт було відкрите поховання, що супроводжувалось гончарним посудом. Обстежений у 1985 р. Територія могильника зайнята виробничими будівлями заводу.

Бузян, Отчет 1985.

Список пунктів знахідок монет римської доби в Київській області

За М.Ю. Брайчевським [1959] та В.В. Кропоткіним [1961; 1966] з доповненнями авторів. До назв пунктів, відомих як пам'ятки черняхівської культури, додано відповідні номери за Каталогом.

Баришівський район: Коржі (№6), Селище (№14-17).

Білоцерківський район: Городище, Мазепинці, Молодецьке, Пилипча (№27-30), Томилівка, Узин.

Богуславський район: Богуслав, Дибинці, Тептіївка.

Броварський район: Зоря, Семиполки.

Васильківський район: Васильків (№53-56), Велика Бугаївка (№57-60), Велика Вільшанка (№61-67), Іванковичі, Митниця (№82).

Володарський район: Городище-Пустоварівське.

Димерський район: Андріївка.

Згурівський район: Великий Крупіль (№125).

Кагарлицький район: Зікрачі, Панікарча, Піївці, Ржиців (134-138), Стайки (№139), Черняхів (№142-148).

Києво-Святошинський район: Білгородка, Гореничі (хут. Серафимівка), Софіївська Борщагівка.

м. Київ (№150-151). Зареєстровано кілька десятків знахідок в різних частинах міста: Старокиївська гора - садиба Десятинної церкви, Копирів кінець, гора Киселівка, Володимирська гірка біля Михайлівського монастиря, біля Золотих воріт, вул. Прорізна та Толстого, Львівська (Сінна) площа, Лук'янівка, Поділ, Оболонь, вул. Кирилівська біля Кирилівської церкви, Печерськ, Видубецький монастир, Китаєве, Пирогів.

Макарівський район: Черногородка (№153).

Миронівський район: Ведмедівка, Дударі, Зарубинці, Козин, Малий Букрин, Маслівка, Пустовіти, Росава (№158), Трахтемирів, Ходорів.

Обухівський район: Верем'я, Григорівка (№162), Козіївка, Козин, Обухів (№176-177), Перше Травня (№178), Старі Безрадічі (№179-180), Трипілля.

Переяслав-Хмельницький район: Андруші (№183), м.Переяслав (№229-235), Трубайлівка

Рокитнянський район: Бирюки (№273), Насташка (№280), Ольшаниця (№281-287), Ромашки (№291-292), Синява (№293-294), Шарки (№298).

Сквирський район: Самгородок.

Ставищанський район: Стрижавка.

Таращанський район: Кирдани, Ківшовата (№342), Лука, Салиха (№354-357), Чернин.

Тетіївський район: Кашперівка (№363), Тетіїв (№370-372).

Фастівський район: Велика Мотовилівка (№373), Велика Снітинка (№375-380), Дідівщина (№383), Кишинці, Малополовецьке (№390).

Чернобильський район: Чернобиль.

Алфавітний покажчик

До назв населених пунктів додано номери пам'яток черняхівської культури згідно Каталогу.

Андруші	183	Володарка	94-95
Антонів	299-301	Волошинівка	3-4
Антонівка	324-327	Воскресенське	194-195
Барахти	47-52	В'юнище	196
Баришівка	1-2	Гайшин	197-198
Безугляки	302-303	Гланишів	199
Березна	89-93	Глеваха	72
Бесідка	328-330	Годунівка	408
Бирюки	273	Горбані	200-201
Буки	304-305	Городище-Косівське	96
Борок <i>див.</i> Сухий Борок		Гостролуччя	5
Василів	21	Гребені	130-132
Васильків	53-56	Гребінки	73-77
Велика Бугаївка	57-60	Гребля	202-203
Велика Вільшанка	61-67	Гречаники	204
Велика Каратুলь	184-185	Григорівка	162
Велика Мотовилівка	373-374	Дем'янці	205-206
Велика Снітинка	375-380	Дениси	207-210
Велика Солтанівка	68-71	Дерев'яна	163-164
Великий Букрин	155	Дешки	42
Великий Крупіль	125	Дівички	211
Великі Дмитровичі	160	<i>(див. також Єрківці)</i>	
Великополовецьке	306	Дідівщина	382-383
Веселе	186-187	Дзвеняче	361-362
Винарівка	331-332	Добраничівка	409
Виповзки	188-189	Долина	165
Витачів	161	Домантівка	307-308
Вишківське	333-334	Дулицьке	309-310
Вільне	126	Єрківці	212-215
Вінинці	190-192	Житні Гори	274-277
Владиславка	156	Жовтневе	216-217
Вовчків	193	Жуківці	166-167
Волиця	381	Журавлиха	335

Завадівка	97-101	Мала Каратуль	225-228
Застугна	168	Мала Михайлівка	314
Засупоївка	410	Мала Офірна	388
Зрайки	102	Мала Супоївка	127-128
Йосипівка <i>див.</i> Ольшаниця		Мала Солтанівка	79-81
Кагарлик	133	Малий Крупіль	129
Кам'яна Гребля	311	Малі Дмитровичі	172-175
Капустинці	411-412	Малополовецьке	389-391
Кашперівка	363	Мармуліївка	112-113
Київ	150-151	Матвіїха	114-115
Кип'ячка	157	Медвин	43-44
Ківшувата	342	Мисайлівка	45-46
Клехівка	384	Митниця	82
Ковалин	218	Михайлівка (Володар.)	116
Козлів	219	Михайлівка (Тетіїв.)	366
Комарівка	220-221	Мовчанівка	278-279
Копачів	169-170	Мотовилівська Слобідка	392-395
Коржі	6	Насташка	280
Корніївка	7	Негода <i>див.</i> Житні Гори	
Косівка	103-105	Недра	9-10
Кошів	364-365	Нечипорівка	414
Кошіївка	385-387	Обухів	176-177
Красна Слобідка	171	Одноріг	26
Красне	22	Оленівка	396-399
Красноліси	312	Ольшаниця	281-287
Крива	343	Острів	288
Круті Горби	344-348	Паляниченці	400
Крушинка	78	Панфили	415-416
Кулябівка	413	Пархомівка	117
Лаврики	313	Переяслав-Хмельницький	229-235
Лецьки	222	Перше Травня	178
Лихачиха	106-107	Петрівське	350
Лобачів	108	Пилипча	27-30
Логвин	109-111	Піщана	31
Лукаші	8	Плоске	351-353
Мазінки	223-224	Плужники	417
Макіївка	23-25	Погріби	83-84
Маковецьке	349	Поділля	11-13

Пологи-Яненки	236	Тарган	120-124
Положаї	237-238	Телешівка	295-297
Помоклі	239-242	Теліжинці	369
Пристроми	243-246	Тетіїв	370-372
Пугачівка	289	Томашівка	401
Пустоварівка	315	Триліси	402-403
П'ятигори	367-368	Тростинка	86-88
Радянське	247-248	Трушки	32
Ржищів	134-138	Фарбоване	419
Рогозівка <i>див. Ольшаниця</i>		Фастів	404-406
Рокитне	290	Фастівець	407
Розкішна	336-339	Халеп'я	181
Ромашки	291-292	Харківці	261-263
Росава	158-159	Хлопків	18-20
Руде Село	118-119	Хоцьки	264
Саливонки	85	Циблі	265-270
Салиха	354-357	Чепиліївка	33-35
Северинівка	358-359	Червоне	341
Селище	14-17	Черкас	36
Синява	293-294	Черняхів	142-148
Сквира	316-317	Чирське	271-272
Сомкова Долина	249-250	Чмирівка	37-38
Соснівка	152	Чорногородка	153
Соснова	251-256	Чупира	39-40
Стайки	139	Шамраївка	320
Старі Безрадічі	179-180	Шарки	298
Стовп'яги	257-259	Шкарівка	41
Стрітівка	140-141	Щербанівка	182
Супоївка	418	Юшки	149
Сухий Борок	260	Яблунівка (Білоцерк.) <i>див. Пилипча</i>	
Сухий Яр	340	Яблунівка (Макарів.)	154
Таборів	318-319	Яготин	420
Тараща	360	Ями	321-323

Література

- Абашина Н.С.* Раскопки В.В. Хвойки в Ромашках // Сто лет черняховской культуре. - Київ, 1999. - С. 6-9.
- АЛЮР, 1899. Киев. Том I.
- АЛЮР, 1900. Киев. Том II.
- Амброз А.К.* Фибулы юга европейской части СССР // САИ. - 1966. - Вып. Д1-30.
- Археология Украинской ССР:* Библиогр. указатель, 1918-1980. Сост. И.Г. Шовкопляс, Н.Г. Дмитренко. - Киев, 1989.
- Археологічні пам'ятки Української РСР* (Короткий список). - Київ, 1966.
- Археологія України:* Библиогр. покажчик, 1981-1990. Укладач І.Г. Шовкопляс. - Київ, 1999.
- Баран В.Д.* Черняхівська культура (за матеріалами Верхнього Дністра та Західного Бугу). - Київ, 1981.
- Беляшевський Н.Ф.* Раскопки в с. Ромашках, Васильковского у. Киевской губ. // АЛЮР. Т. I. - Киев, 1899. - С. 80.
- Беляева С.О., Кубишев А.І.* Поселення Дніпровського Лівобережжя X-XV ст. - Київ, 1995.
- Брайчевський М.Ю.* Слов'янські пам'ятки Середнього Поросся // АП УРСР. Т. III. - 1952. - С. 57-65.
- Брайчевський М.Ю.* Римська монета на території України. - Київ, 1959.
- Брайчевський М.Ю.* Ромашки // МИА. - 1960. - №82. - С. 100-147.
- Брайчевський М.Ю.* Біля джерел слов'янської державності. - Київ, 1964.
- Бузян Г.М.* Розвідки на Лівобережжі Київщини // АДУ 1993 року. - Київ, 1997. - С. 19-20.
- Бузян Г.М.* Розкопки на поселенні трипільської культури поблизу хутора Комуна на Переяславщині // АДУ 1994-1996 років. - Київ, 2000. - С. 15-16.
- Відейко М.Ю.* Розвідки Кагарлицької експедиції // АДУ 1991 року. - Луцьк, 1993. - С. 19.
- Відейко М.Ю.* Археологічні розвідки біля с. Уляники у 2000 році // Ржищівський археодом. Археологічні дослідження та експериментальні студії 2000-2001 років. - Київ, 2002. - С. 6-9.
- Винокур І.С.* Історія та культура черняхівських племен Дністро-Дніпровського межиріччя II-V ст. н.е. - Київ, 1972.
- Винокур І.С.* Черняхівська культура: витоки і доля. - Кам'янець-Подільський, 2000.
- Вознесенская Г.А.* Техника обработки железа и стали // МИА. - 1972. - №187. - С. 8-49.
- Гаскевич Д.Л., Лисенко С.Д.* Археологічні пам'ятки біля с. Кошівка на Фастівщині // АБУ 1997-1998 рр. - Київ, 1998. - С. 69-73.
- Гончаров В.К.* Могильник культуры полей погребений у г. Переяслава-Хмельницького // КСИА УССР. - 1955. - Вып. 4. - С. 37-39.
- Гончаров В.К., Махню С.В.* Могильник черняхівського типу біля Переяслава-Хмельницького // Археологія. - 1957. - XI. - С. 127-143.
- Готун І.А., Лисенко С.Д., Петраускас О.В., Шишкін Р.Г.* Археологічна карта Київщини. Фастівський район. - Київ, 2002.
- Готун І.А., Панченко М.В., Шишкін Р.Г., Петраускас А.В.* Дослідження в Рокитнянському районі // АДУ 1993 року. - Київ, 1997. - С. 38-40.
- Даниленко В.М., Столяр А.Д.* Переяславська маршрутна експедиція // АП. - 1952. - Т. 3. - С. 223-230.
- Иордан.* О происхождении и деяниях гетов. Вступительная статья, перевод, комментарий Е.Ч. Скржинской. Изд. 2-е. - Санкт-Петербург, 1997.
- Каргер М.К.* К вопросу о древнейшей истории Киева. // СА. - 1948. - X. - С. 235-254.
- Козак Д.Н.* Етнокультурна історія Волині (I ст. до н.е. - IV ст. н.е.). - Київ, 1992.

- Козак Д.Н.* Вельбарська культура: готи чи гепіди? // *Археологія*. - 2002. - № 3. - С. 18-26.
- Козловська В.Є.* Новіші археологічні дослідження на терені Білоцерківщини // *ХрАМ*. - 1930. - Ч. 2. - С. 39-48.
- Колибенко О.В.* Розвідки черняхівських пам'яток на Переяславщині // Проблеми вивчення та охорони пам'яток археології на Київщині. Тези доп. І науково-практичної конференції. Білгородка. - Київ, 1991. - С. 48-50.
- Костенко Ю.В.* Пам'ятки І тис. н.е. в поріччі р. Трубежа // *Археологія*. - 1978. - Вип. 28. - С. 99-112.
- Кравченко Н.М.* Исследования в Киевской области // *АО 1970 г.* - Москва, 1971. - С. 280-281.
- Кравченко Н.М.* Поховання V ст. н.е. з с. Вільшанки на Київщині // *Середні віки на Україні*. Т. I. - Київ, 1971а. - С. 75-79.
- Кравченко Н.М.* Черняховские памятники Киевского Поднепровья // *АО 1974 г.* - Москва, 1975. - С. 300-301.
- Кравченко Н.М.* Работы в Обуховском районе Киевской области // *АО 1975 г.* - Москва, 1976. - С. 344.
- Кравченко Н.М.* Раскопки у г. Обухов // *АО 1983 года*. - Москва, 1985. - С. 298.
- Кравченко Н.М.* Черняхівське поселення Обухів та його київське оточення // *Старожитності Русі-України*. - Київ, 1994. - С. 37-43.
- Кравченко Н.М., Абашина Н.С., Гороховський С.Л.* Нові пам'ятки І тисячоліття н.е. в Київському Подніпров'ї // *Археологія*. - 1975. - Вип. 15. - С. 87-98.
- Кравченко Н.М., Абашина Н.С., Цыдровская Л.А.* Исследования памятников I тыс. н.э. в Обуховском районе Киевской области // *АО 1978 года*. - Москва, 1979. - С. 350.
- Кравченко Н.М., Бугай А.С., Магомедов Б.В.* Розвідки на Київщині // *АДУ в 1969 р.* - Київ, 1972. - С. 341-347.
- Кравченко Н.М., Шишкін Р.Г., Готун І.А., Петраускас О.В., Максимов В.В., Лисенко С.Д.* Розкопки біля села Малополовецьке // *АДУ 1993 року*. - Київ, 1997. - С. 72-73.
- Кропоткин В.В.* Клады римских монет на территории СССР // *САИ*. - 1961. Вып. Г4-4.
- Кропоткин В.В.* Новые находки римских монет на территории СССР (Дополнение к САИ, вып. Г4-4) // *НЭ*. - 1966. - Т. 6. - С. 74-102.
- Кропоткин В.В.* Экономические связи Восточной Европы в I тыс. н.э. - Москва, 1967.
- Кропоткин В.В.* Римские импортные изделия в Восточной Европе (II в. до н.э. - V в. н.э.) // *САИ*. - 1970в. - Вып. Д1-27.
- Курило О.Ю.* Нові пам'ятки черняхівської культури на околиці Обухова // *До 100-річчя Національного музею історії України. Матеріали науково-практичної конференції*. - Київ, 1998. - С. 66-67.
- Любичев М.В.* Черняховская культура днепро-донецкой лесостепи: история исследования и основные проблемы изучения. - Харьков, 2000.
- Латуха Т.И.* Археологическая карта Среднего Поросья (по материалам охранных разведок 1976-1980 годов) // *АДУ 1994-1996 років*. - Київ, 2000. - С. 71-78.
- Магомедов Б.В.* Черняховская культура Северо-Западного Причерноморья. - Киев, 1987.
- Магомедов Б.В.* Велика Снітинка 2 - поселення гребінників III-IV ст. н.е. // *Стародавнє виробництво на території України*. - Київ, 1992. - С. 94-116.
- Магомедов Б.* Черняховская культура. Проблема этноса. - Lublin, 2001.
- Магомедов Б.В.* Фібула з виімчастими емлями з Великої Снітинки // *Фастівський державний краєзнавчий музей. Прес-музей №10-11*, 1998. - Фастів, 2001а. - С. 162-164.
- Магомедов Б.В.* Археологічні дослідження селища IV ст. н.е. під Ржищевим // *Наукові записки з української історії (Переяслав-Хмельницький держ. пед. університет)*. - Вип. 14. - 2003. - С. 79-85.

- Магомедов Б.В., Левада М.С.* Черняхівське поселення біля с. Гребінки // Археологічні дослідження, проведені на території України протягом 80-х років державними органами охорони пам'яток та музеями республіки. - Київ, 1992. - С. 21-33.
- Магомедов Б.В., Левада М.Е.* Оружје черняховської культури // МАИЭТ. - 1996. Вып. 5. - С. 304-323.
- Махно Є.В.* Поселення культури "полів поховань" на північно-західному Правобережжі // АП. - 1949. - Т. 1. - С. 153-175.
- Махно Е.В.* Памятники черняховской культуры на территории УССР // МИА. - 1960. - №82. - С. 9-83.
- Махно Е.В., Сикорский М.И.* Могильник черняховской культуры у с. Сосновы на левобережье Днэпра // Kultura wielbarska w mlodszyim okresie rzymskim. Tom 2. - Lublin 1989. - С. 249-262.
- Некрасова Г.М.* Поселення черняхівської культури Хлопків I на Київщині // Археологія. - 1988. - Вип. 62. - С. 70-82.
- Никитина Г.Ф.* Систематика погребального обряду племен черняховської культури. - Москва, 1985.
- Петраускас О.В.* Про "культурний шар" і поховання з трупоспаленнями на могильниках черняхівської культури // Археологія. - 1993. - №2. - С. 36-51.
- Петраускас О.В.* Розкопки могильника черняхівської культури біля села Велика Бугаївка на Київщині у 1996 р. // АДУ 1994-1996 років. - Київ, 2000. - С. 125-127.
- Петраускас О.В.* Могильник та поселення черняхівської культури біля с. Дідівщина (за матеріалами розкопок Валерії Козловської) // Археологія. - 2001. - 2. - С. 111-121.
- Петраускас О.В., Шишкін Р.Г.* Деякі підсумки археологічних досліджень, проведених на правобережній Київщині у 1985-1990 роках (за матеріалами пізньоримського часу) // Археологічні дослідження, проведені на території України протягом 80-х років державними органами охорони пам'яток та музеями республіки. - Київ, 1992. - С. 96-111.
- Петраускас О.В., Шишкін Р.Г.* Розкопки могильника черняхівської культури біля с. Велика Бугаївка на Київщині у 1998 р. // АБУ 1997-1998 рр. - Київ, 1998. - С. 125-127.
- Петраускас О.В., Шишкін Р.Г.* Розкопки могильника черняхівської культури біля с. Велика Бугаївка на Київщині у 1999 р. // АБУ 1998-1999. - Київ, 1999. - С. 138.
- Петраускас О.В., Шишкін Р.Г., Бабенко Р.В.* Археологічні дослідження біля с. Велика Бугаївка на Київщині у 2000 р. // АБУ 1999-2000 рр. - Київ, 2001. - С. 187-189.
- Петраускас О.В., Шишкін Р.Г., Пастернак В.В.* Археологічні дослідження могильника та поселення черняхівської культури біля с. Велика Бугаївка на Київщині у 2002 р. // АБУ 2001-2002 рр. - Київ, 2003. - С. 221-223.
- Петращенко О.В., Козюба В.К.* Узбережжя Канівського водосховища (каталог археологічних пам'яток). - Київ, 1999.
- Петров В.П.* Черняховський могильник // МИА. - 1964а. - №116. - С. 53-117.
- Пиоро И.С.* Крымская Готия. - Киев, 1990.
- Приходнюк О.М.* Археологічні розвідки в Поросці // Археологія. - 1979. - Вип. 31. - С. 83-96.
- Рижов С.М., Магомедов Б.В.* Двошарове трипільське та черняхівське селище під Ржищевим // АБУ 2000-2001 рр. - Київ, 2002. - С. 230-233.
- Рижов С.М., Магомедов Б.В.* Розкопки двошарового поселення Ріпниця I біля міста Ржищева // АБУ 2001-2002 рр. - Київ, 2003. - С. 242-245.
- Романюк В.В.* Разведки в Таращанском районе в 1994 году // АДУ 1994-1996 років. - Київ, 2000. - С. 136-137.
- Савчук А.П.* Знахідки з розмиву // Пам'ятки України. - 1985. - №1. - С. 50-51.

- Савчук А.П., Костенко Ю.В.* Дослідження археологічних пам'яток у Баришівському районі Київської області // *Археологія*. - 1977. - №22. - С. 106-109.
- Савчук А.П., Сікорський М.І.* Археологічні дослідження на Переяславщині // *УІЖ*. - 1964. - №5. - С. 156.
- Самойловський І.М.* Пам'ятки культури полів поховань у Києві // *Археологія*. - 1952. - Т. 7. - С. 153-157.
- Сікорський М.І., Савчук А.П.* Переяславщина напередодні Київської Русі // *Середні віки на Україні*. Т. I. - Київ, 1971. - С. 140-147.
- Смиленко А.Т.* Городище Башмачка III-IV в. н.э. - Киев, 1992.
- Спицын А.А.* Поля погребальных урн // *СА*. - 1948. - 10. - С. 53-70.
- Стрельник М.А.* Кубки черняховской культуры в собрании Национального музея истории Украины // *Древнейшие общности земледельцев и скотоводов Северного Причерноморья* (V тыс. до н.э. - V в. н.э). Материалы III Междунар. конф. - Тирасполь, 2002. - С. 358-362.
- Сымонович Э.А.* Работы на черняховских памятниках в Приднепровье // *КСИА*. - 1963. - Вып. 94. - С. 80-87.
- Сымонович Э.А.* Северная граница памятников черняховской культуры // *МИА*. - 1964. - №116. - С. 7-52.
- Сымонович Э.А.* Новые работы в с. Черняхове // *МИА*. - 1967в. - №139. - С. 5-27.
- Сымонович Э.А.* О культовых представлениях населения юго-западных областей СССР в позднеантичный период // *СА*. - 1978. - 2. - С. 105-116.
- Сымонович Э.А.* Ромашковский могильник - первый черняховский памятник Поднепровья // *СА*. - 1979с. - №3. - С. 155-170.
- Сымонович Э.А., Кравченко Н.М.* Погребальные обряды племен черняховской культуры // *САИ*. - 1983. - Вып. Д1-22.
- Тертиловский Р.В.* Ранние славяне Подесенья III-V вв. - Киев, 1984.
- Тертиловский Р.В.* К проблеме контактов киевской и вельбарской культур // *Kultura wielbarska w mlodszyim okresie rzymskim*. Том 2. - Lublin 1989. - С. 231-247.
- Тертиловський Р.В.* До проблеми контактів між київською та черняхівською культурами на ранньому етапі їх розвитку // *Археологія*. - 2002. - № 3. - С. 18-26.
- Тертиловський Р.В., Абашина Н.С.* Памятники киевской культуры (Свод археологических источников). - Киев, 1992.
- Хавлюк П.І.* Про виробництво жорен на черняхівських поселеннях Побужжя // *Археологія*. - 1980. - Вып. 34. - С. 30-34.
- Хвойка В.В.* Поля погребений в Среднем Приднепровье // *Записки Русского археологического общества*. - 1901. - Т. XII, 1-2. - С. 172-190.
- Хвойка В.В.* Поля погребений в Среднем Поднепровье и их культура в доисторические времена. - Киев, 1913.
- Шендрік Н.І.* Довідник з археології України. Київська область. - Київ, 1977.
- Шишкін Р.Г.* Господарсько-екологічна модель черняхівської культури (за матеріалами Середнього Подніпров'я) // *Археологія*. - 1999. - № 4. - С. 129-139.
- Шишкін Р.Г., Петраускас О.В.* Черняхівський горизонт багатозарового поселення Малополовецьке-2 // *АВУ 1998-1999*. - Київ, 1999. - С. 161-163.
- Шишкін Р.Г., Петраускас О.В.* Работы археологической экспедиции КГПУ на Правобережной Киевщине в 1994 году // *АДУ 1994-1996 років*. - Київ, 2000. - С. 179-180.
- Шишкін Р.Г., Петраускас О.В., Пастернак В.В.* Дослідження могильника черняхівської культури Велика Бугаївка на Київщині // *АВУ 2000-2001 рр.* - Київ, 2002. - С. 214-216.

Архівні матеріали

- Баран В.Д., Некрасова А.Н.* Отчет о раскопках Среднеднепровской славяно-русской экспедицией черняховских поселений у с. Хлопков Барышевского района Киевской области в 1982 г. - НА ІА НАН України, 1982/26.
- Баран В.Д., Тертиловский Р.В., Некрасова А.Н.* Отчет о работах Среднеднепровской славяно-русской экспедиции ИА АН УССР. - НА ІА НАН України, 1981/14.
- Березанская С.С., Ковпаненко Г.Т., Цвек Е.В., Пачкова С.П.* Отчет разведочной экспедиции в зонах Верхнего и Нижнего Белоцерковского водохранилища. - НА ІА НАН України, 1969/8.
- Березанская С.С., Вангородская О.Г., Косарева А.А.* Отчет о работе Ставищанского отряда Лесостепной Правобережной экспедиции ИА АН УССР в 1984 г. - НА ІА НАН України, 1984/35а
- Брайчевський М.* Попередній звіт про розвідку, проведено у р. 1947 на Середньому Пороссі в межах Рокитнянського та Узинського районів. - НА ІА НАН України, 1947/27.
- Брайчевський М.Ю., Кравченко Н.М.* Отчет о разведке Каневской экспедиции 1960 г. - НА ІА НАН України, 1960/2в.
- Бузян Г.Н.* Отчет о работе Яготинско-Переяславского отряда Киевской областной археологической экспедиции в 1985 г. - НА ІА НАН України, 1985/1в.
- Бузян Г.М., Буйдук М.М., Колибенко О.В., Товкайло М.Т.* Звіт про роботу Переяслав-Хмельницької археологічної експедиції за 1990 рік. - НА ІА НАН України, 1990/186.
- Бузян Г.М., Буйдук М.М., Колибенко О.В., Товкайло М.Т.* Звіт про роботу Переяслав-Хмельницької археологічної експедиції за 1991 рік. - НА ІА НАН України, 1991/211.
- Бузян Г.Н., Буйдук Н.М., Товкайло Н.Т.* Отчет о работе Переяслав-Хмельницкой археологической экспедиции за 1988 год. - НА ІА НАН України, 1988/171.
- Бузян Г.Н., Буйдук Н.М., Товкайло Н.Т.* Отчет Переяслав-Хмельницкой археологической экспедиции за 1989 г. - НА ІА НАН України, 1989/84.
- Бузян Г.М., Колибенко О.В., Тетеря Д.А., Товкайло М.Т.* Звіт про розвідки Переяслав-Хмельницької археологічної експедиції 1993 року. - НА ІА НАН України, 1993/135.
- Бузян Г.М., Колибенко О.В., Товкайло М.Т., Тетеря Д.А.* Звіт про роботу Переяслав-Хмельницької археологічної експедиції за 1992 рік. - НА ІА НАН України, 1992/43.
- Бузян Г.Н., Махно Е.В., Сикорский М.И.* Отчет о работе Переяслав-Хмельницкой археологической экспедиции за 1978 г. - НА ІА НАН України, 1978/85.
- Бузян Г.Н., Сикорский М.И., Махно Е.В.* Отчет о работе Переяслав-Хмельницкой археологической экспедиции за 1983 г. - НА ІА НАН України, 1983/157.
- Відейко М.Ю.* Звіт Кагарлицької експедиції за 1991р. - НА ІА НАН України, 1991/24а.
- Воляник В.К.* Отчет об исследовании поселения трипольской культуры и могильника черняховской культуры у с. Крутые Горбы Тарашанского р-на Киевской обл. - НА ІА НАН України, 1978/28а.
- Гороховский Е.Л.* Отчет о работе разведывательного отряда раннеславянской экспедиции КГПИ в 1973 г. - НА ІА НАН України, 1973/115.
- Иванченко Л.И., Стародуб А.В.* Отчет об охранных исследованиях на территории Среднего Поросья в 1991 г. - НА ІА НАН України, 1991/148.
- Ковпаненко Г.Т., Левченко Б.М.* Отчет об археологической разведке в окрестностях с. Медвин Богуславского р-на Киевской обл. - НА ІА НАН України, 1972/30.
- Козуба В.К.* Звіт про розвідки в Кагарлицькому районі Київської області в 1993р. - НА ІА НАН України, 1993/22.

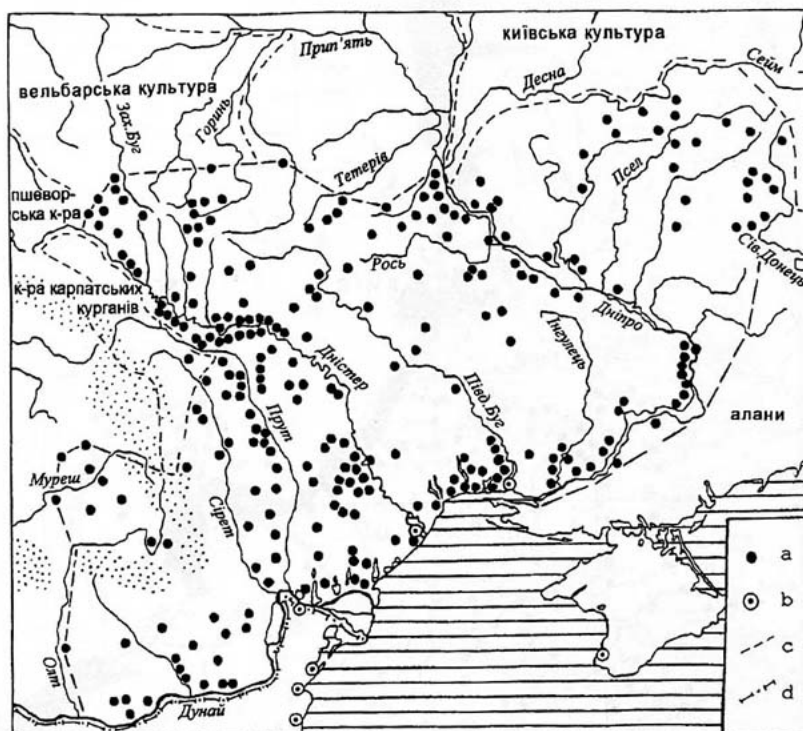
- Кравченко Н.М., Петраускас О.В., Шишкин Р.Г.* Отчет об археологических разведках и раскопках в бассейнах рр. Стугны и Красной в 1985-1986 гг. - НА ИА НАН України, 1986/134.
- Кравченко Н.М., Петраускас О.В., Шишкин Р.Г.* Отчет о работе Постугнянского отряда Киевского пединститута им. А.М. Горького за 1987 г. - НА ИА НАН України, 1987/168.
- Кучера М.П.* Звіт про роботу розвідзагону по обстеженню городищ Київщини у 1971 р. - НА ИА НАН України, 1971/17.
- Кучера М.П.* Отчет о работе экспедиции по исследованию Змиевых валов в 1983 г. - НА ИА НАН України, 1983/39.
- Лысенко С.Д., Лысенко С.С., Гаскевич Д.Л., Журавлев О.П., Скиба А.В.* Отчет о разведках и раскопках в Киевской и Винницкой областях в 1999 году. - НА ИА НАН України, 1999/9.
- Лысенко С.Д., Лысенко С.С., Гаскевич Д.Л., Скиба А.В.* Отчет о разведках и раскопках в Киевской области в 1998 году. - НА ИА НАН України, 1998/20.
- Магомедов Б.В.* Отчет Киевского отряда Среднеднепровской славянской экспедиции о работах у с. Великая Снетинка в 1989 г. - НА ИА НАН України, 1989/3а.
- Магомедов Б.В., Левада М.Е.* Отчет по разведкам в Згуровском р-не Киевской области. - НА ИА НАН України, 1990/248.
- Магомедов Б.В., Левада М.Е., Серов О.В.* Отчет о работах у с. Гребенки Васильковского р-на Киевской обл. в 1990 г. - НА ИА НАН України, 1990/266.
- Махно Е.В.* Могильник у с. Черняхов Кагарлыкского района // Додаток до: *Мовша, Бузян, Колесников, Отчет 1984.*
- Мовша Т.Г., Бузян Т.М., Колесников О.Г.* Отчет о работе Киевско-трипольского отряда Трипольской комплексной экспедиции ИА АН УССР. - НА ИА НАН України, 1984/38в.
- Мовша Т.Г., Бузян Т.М., Колесников О.Г.* Отчет о работе Киевско-трипольского отряда Киевской областной археологической экспедиции "Свода" в 1985 г. - НА ИА НАН України, 1985/1г.
- Олейник Ю.М.* Отчет об исследованиях на территории Кагарлыкского р-на Киевской обл. в 1987 г. - НА ИА НАН України, 1987/204.
- Орлов Р.С., Звиздецкий Б.А.* Отчет о разведке в Поросье в 1986 г. - НА ИА НАН України, 1986/306.
- Орлов Р.С., Магомедов Б.В.* Отчет о разведках в Белоцерковском и Таращанском районах Киевской области в 1985 г. - НА ИА НАН України, 1985/1а.
- Орлов Р.С., Магомедов Б.В., Покас П.М.* Отчет о разведках в Поросье в 1987 г. - НА ИА НАН України, 1987/35а.
- Осадчий Р.М.; Філюк О.В.* Звіт. Охоронні дослідження по Київській області у 1993-1996 рр. - НА ИА НАН України, 1996/87.
- Осадчий Р.М., Стародуб О.В., Покас П.М.* Розвідка і обстеження пам'яток археології на півдні Київської області у 1994 році. - НА ИА НАН України, 1994/39.
- Пачкова С.П.* Отчет о раскопках черняховского поселения у с. Яблоновка на Роси. - НА ИА НАН України, 1970/45.
- Пачкова С.П.* Отчет о разведке археологических памятников в Володарском и Тетиевском районах Киевской области в 1985 г. - НА ИА НАН України, 1985/1з.
- Петраускас О.В.* Отчет об археологических разведках в Киевской области в 1988-1989 гг. - НА ИА НАН України, 1989/145.
- Покас П.М., Герикович Я.П.* Отчет о разведке Мироновского отряда Киевской областной археологической экспедиции по составлению "Свода памятников УССР" в 1985 г. - НА ИА НАН України, 1985/1е.
- Роздобудько М.В., Костюк О.В.* Звіт про охоронні дослідження узбережжя Канівського водосховища Київської та Черкаської областей за 1998 р. - НА ИА НАН України, 1998/38.

- Роздобудько М.В., Тетеря Д.А., Костюк О.В.* Звіт про охоронні дослідження узбережжя Канівського водосховища Переяслав-Хмельницького району Київської області за 1994-1995 рр. - НА ІА НАН України, 1995/52.
- Роздобудько М.В., Тетеря Д.А., Товкайло М.Т., Костюк О.В.* Звіт про охоронні дослідження узбережжя Канівського водосховища Київської та Черкаської областей за 1996 р. - НА ІА НАН України, 1996/49.
- Романюк В.В.* Звіт про проведення археологічних розкопок та розвідок за 1999 р. археологічним клубом "Невріда" Таращанського районного центру творчості дітей та юнацтва в системі Гурного та Карачинського Ярів поблизу с. Салиха. - НА ІА НАН України, 1999/14.
- Савчук А.П.* Отчет о разведках и раскопках в бассейне р.Трубез и на берегу Каневского водохранилища близ Переяслав-Хмельницкого. - НА ІА НАН України, 1980/145.
- Серов О.В.* Отчет о разведках в Киевской обл. в 1980-1982 гг. - НА ІА НАН України, 1982/41.
- Серов О.В.* Отчет об археологических разведках кружка Киевского Дворца пионеров и школьников им. Н. Островского в Киевской области в 1983 году. - НА ІА НАН України, 1983/41.
- Серов О.В.* Отчет об археологических исследованиях в Киевской области в 1984-85 гг. - НА ІА НАН України, 1985/162.
- Серов О.В.* Отчет об охранных археологических исследованиях археологической экспедиции Киевского областного управления культуры в Киевской обл. - НА ІА НАН України, 1989/207.
- Серов О.В.* Археологические исследования на Киевщине экспедиции Киевского областного управления культуры в 1990 г. - НА ІА НАН України, 1990/179.
- Сикорский М.И., Махно Є.В., Бузян Г.М.* Отчет о работе Переяслав-Хмельницкой археологической экспедиции за 1978 г. - НА ІА НАН України, 1978/85.
- Сикорский М.И., Махно Є.В., Бузян Г.М.* Отчет о работе Переяслав-Хмельницкой археологической экспедиции за 1979 г. - НА ІА НАН України, 1979/119.
- Сикорский М.И., Махно Є.В., Бузян Г.М.* Отчет Переяслав-Хмельницкой экспедиции (раннеславянский могильник у с. Сосновы и древнерусский у с. Сомкова Долина). - НА ІА НАН України, 1983/157.
- Скорый С.А., Латуха Т.И.* Отчет об археологической разведке Ставищенского отряда Киевской областной экспедиции (по Своду памятников истории и культуры народов СССР). - НА ІА НАН України, 1985/1ж.
- Стародуб А.В.* Отчет о разведках м.н.с. Белоцерковского краеведческого музея Стародуба А.В. в Сквирском и Белоцерковском р-нах Киевской области. - НА ІА НАН України, 1988/103.
- Стародуб О.В.* Звіт про рятувальні дослідження археологічних пам'яток біля с. Завадівка Володарського району Київської області у 1992 р. - НА ІА НАН України, 1992/205.
- Стародуб О.В.* Звіт про розвідку пам'яток археології в Київській і Вінницькій областях. - НА ІА НАН України, 1993/39.
- Телегин Д.Я., Круц В.А., Нужный Д.Ю.* Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в 1979 г. - НА ІА НАН України, 1979/18.
- Тереножкин А.И.* Разведки памятников белогрудовской культуры около г. Умани в Киевской области в 1949 г. - НА ІА НАН України, 1949/156.
- Шпишкин Р.Г.* Отчет об археологических разведках экспедиции Киевского пединститута в бассейнах рек Стугны и Ирпеня в 1990-1991 г.г. - НА ІА НАН України, 1991/213.

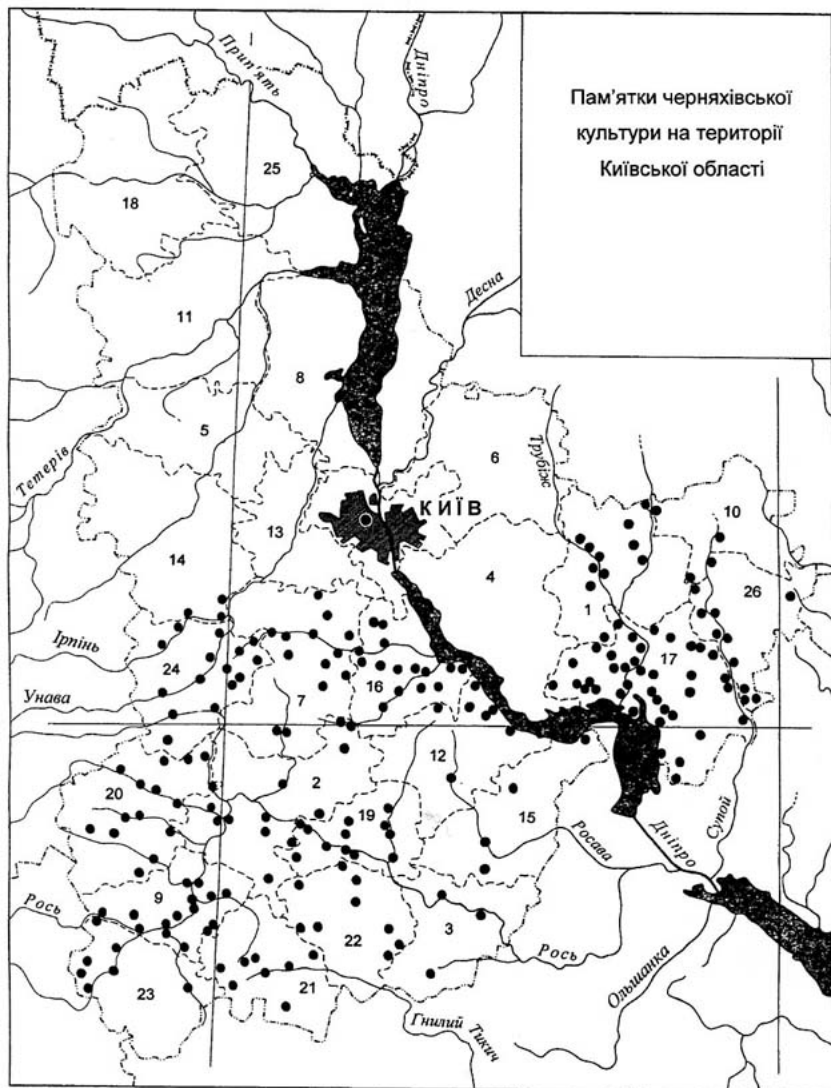
Список скорочень

АВУ	Археологічні відкриття в Україні
АДУ	Археологічні дослідження на Україні
АИМ	Археологические исследования в Молдавии
АИУ	Археологические исследования на Украине
АЛЮР	Археологическая летопись Южной России
АО	Археологические открытия
АП	Археологічні пам'ятки УРСР
БЦКМ	Білоцерківський краєзнавчий музей
ІА НАН України	Інститут археології Національної академії наук України
КСИА	Краткие сообщения Института археологии АН СССР
КСИА АН УССР	Краткие сообщения Института археологии АН УССР
МИА	Материалы и исследования по археологии
НА	Науковий архів
НМІУ	Національний музей історії України
НПУ	Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова
ПХЗ	Переяслав-Хмельницький історико-культурний заповідник
СА	Советская археология
САИ	Свод археологических источников
смт	селище міського типу
УДЖ	Український історичний журнал
ХрАМ	Хроніка археології та мистецтва

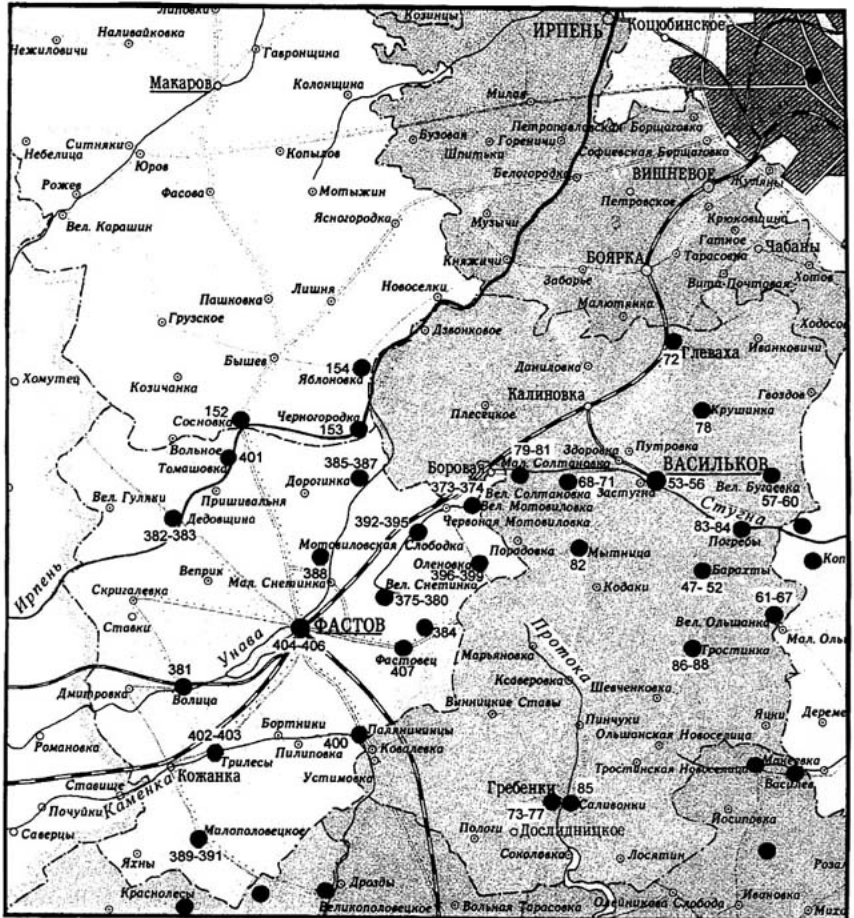
Карти

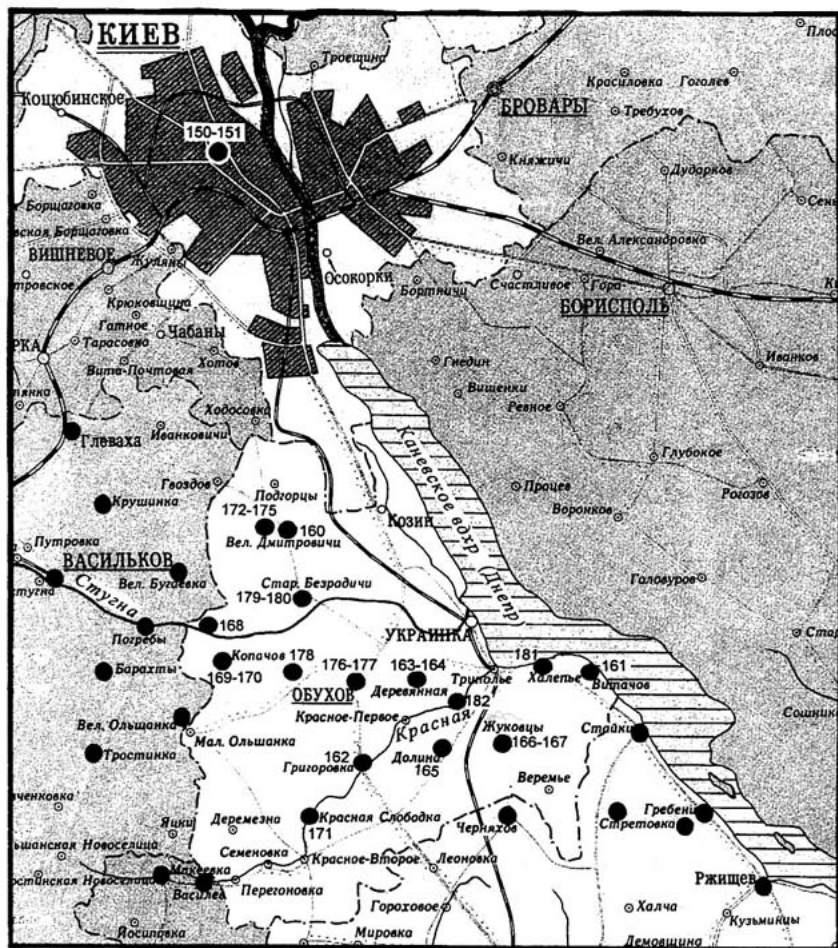
Карта 1. Поширення пам'яток черняхівської культури та ареали сусідніх культур. а - найважливіші черняхівські пам'ятки, б - античні міста, с - межі поширення культур, д - кордон Римської імперії у IV ст. (за Магомедов 2001).

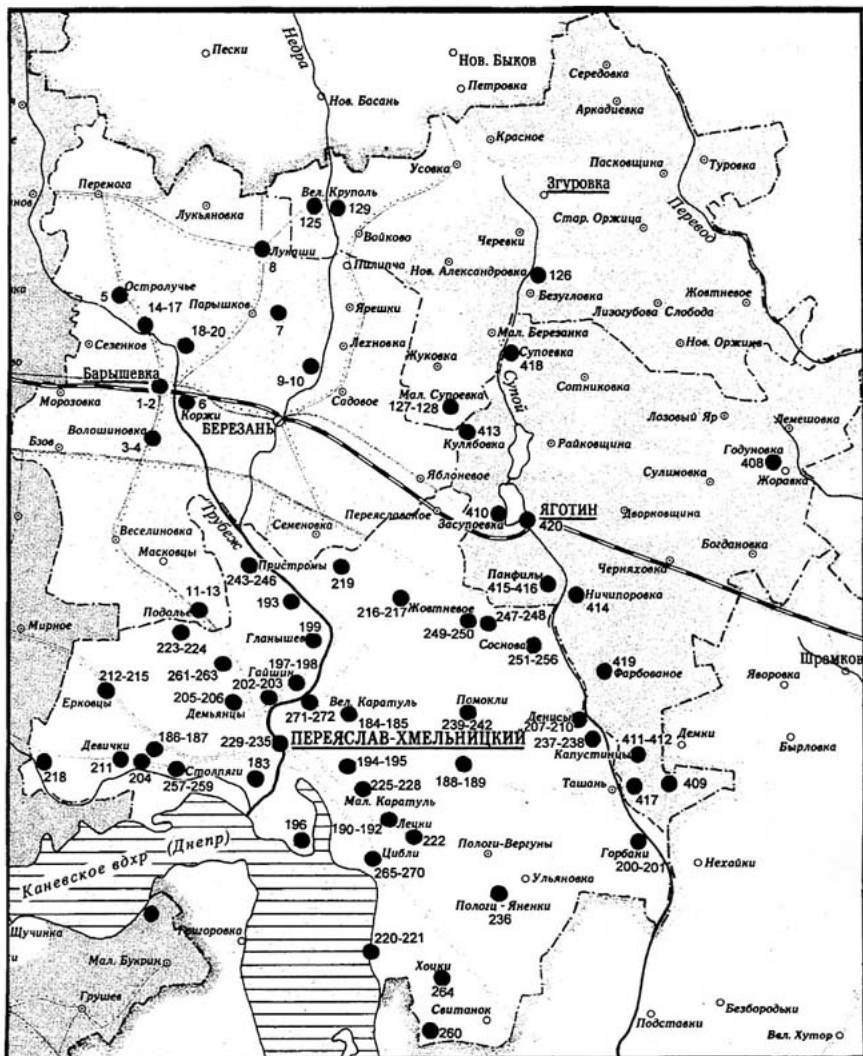
Карта 2. Пам'ятки черняхівської культури у Київській області. Цифрами позначені райони: 1 – Баришівський, 2 – Білоцерківський, 3 – Богуславський, 4 – Бориспільський, 5 – Бородянський, 6 – Броварський, 7 – Васильківський, 8 – Вишгородський, 9 – Володарський, 10 – Згурівський, 11 – Іванківський, 12 – Кагарлицький, 13 – Києво-Святошинський, 14 – Макарівський, 15 – Миронівський, 16 – Обухівський, 17 – Переяслав-Хмельницький, 18 – Поліський, 19 – Рокитнянський, 20 – Сквирський, 21 – Ставищенський, 22 – Таращанський, 23 – Тетіївський, 24 – Фастівський, 25 – Чорнобильський, 26 – Яготинський.

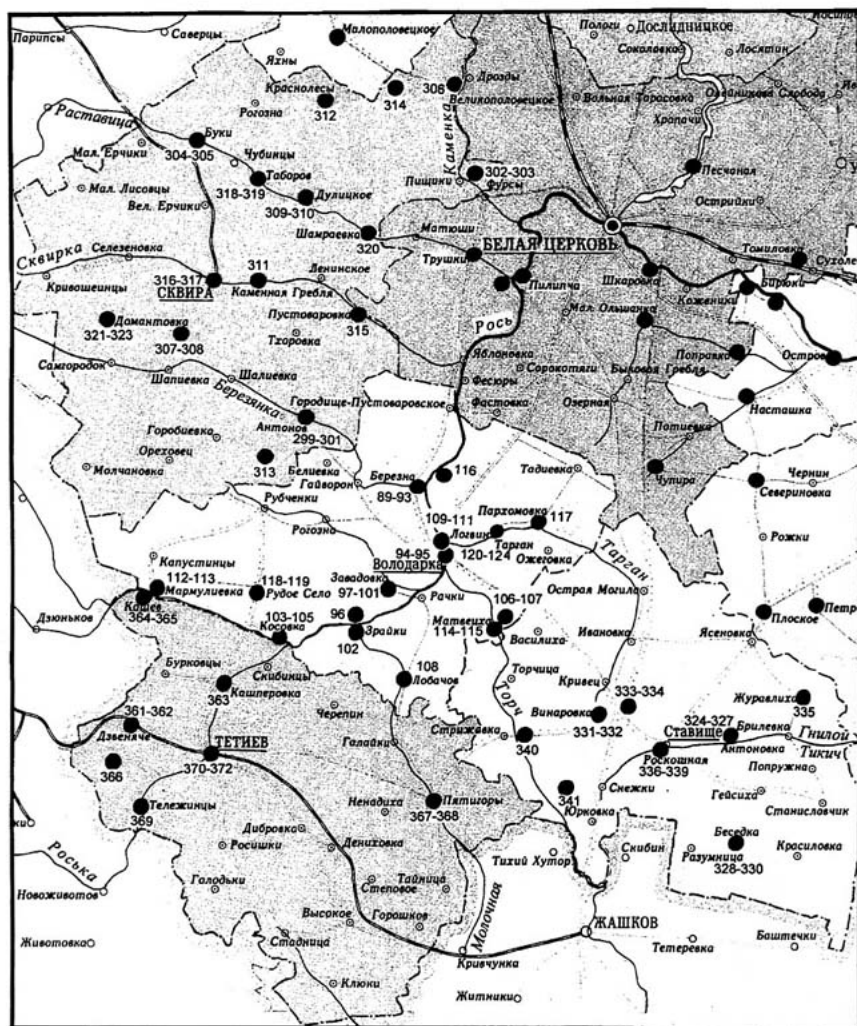
Карта 3. Пам'ятки черняхівської культури у Фастівському, Васильківському, Макарівському районах.

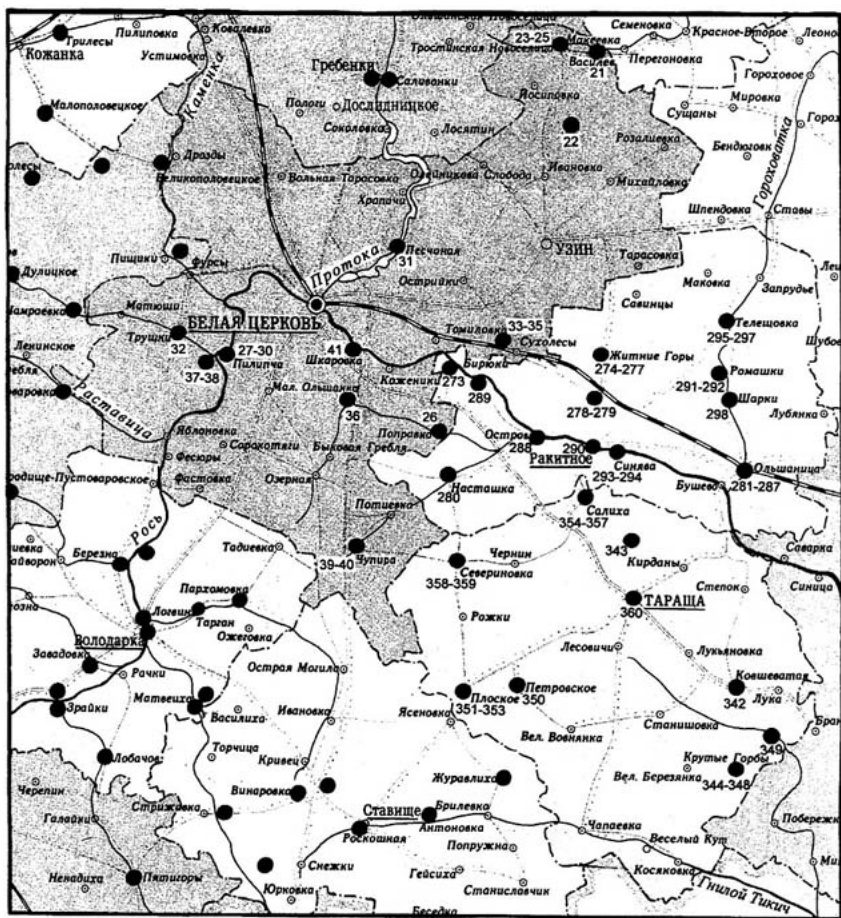
Карта 4. Пам'ятки черняхівської культури у м. Києві і Обухівському районі.

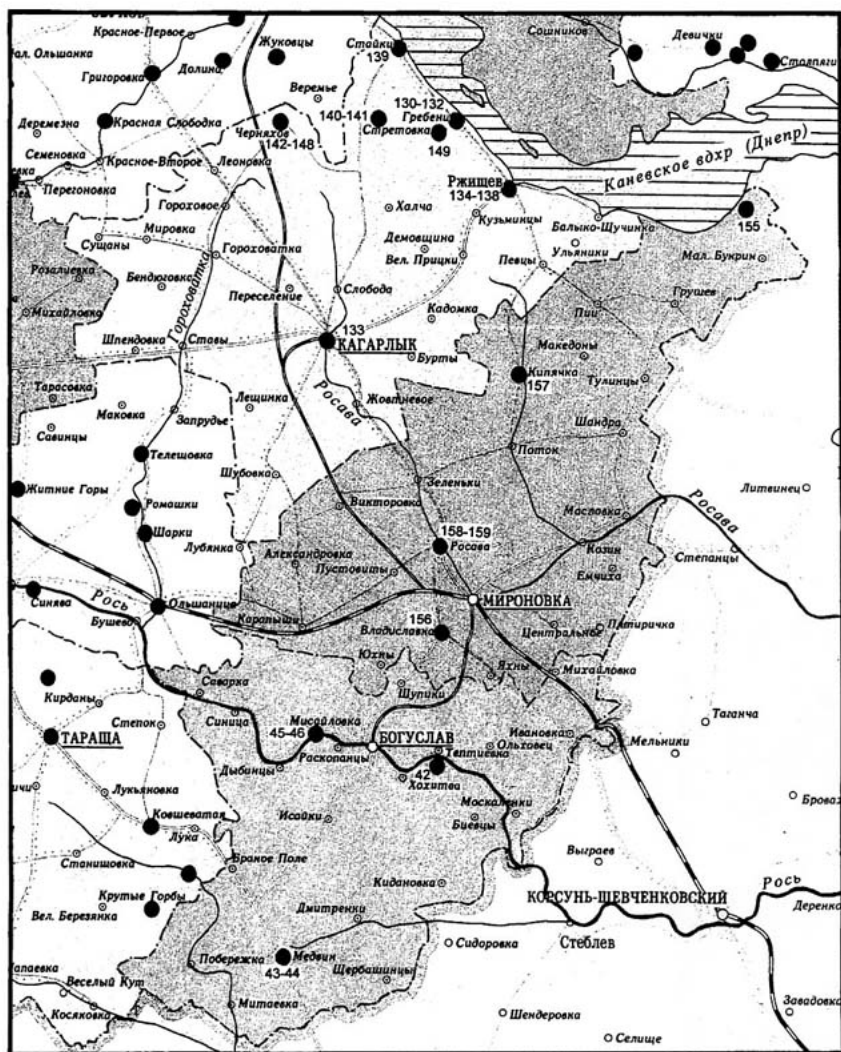
Карта 5. Пам'ятки черняхівської культури у Баришівському, Згурівському, Яготинському, Переяслав-Хмельницькому районах.

Карта 6. Пам'ятки черняхівської культури у Сквирському, Володарському, Ставищанському, Тетіївському районах.

Карта 7. Пам'ятки черняхівської культури у Білоцерківському, Рокитнянському, Тарасянському районах.

Карта 8. Пам'ятки черняхівської культури у Богуславському, Кагарлицькому, Миронівському районах.

Наукове видання

Серія «Археологічна карта Київщини»

МАГОМЕДОВ Б.Г.

АБАШИНА Н.С.

СОЛТИС О.Б.

**ПАМ'ЯТКИ ЧЕРНЯХІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Археологічна карта

Видавничий дім "Академперіодика" НАН України

01004, Київ-4, вул. Терещенківська, 4

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи серії ДК №544 від 27.07. 2001 р.

Підписано до друку 27.06.2003. Формат 60 × 84/8.

Папір офсетний. Друк різнографічний.

Ум. друк. арк. 13,71. Обл.-вид. арк. 13,03.

Наклад 500 прим. Зам. № 906.

Друкарня видавничого дому "Академперіодика"

01004, Київ-4, вул. Терещенківська, 4